

महाराष्ट्रची संक्षिप्त सांख्यिकी
२०१०

**HANDBOOK OF BASIC STATISTICS
OF MAHARASHTRA STATE
2010**

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
DIRECTORATE OF ECONOMICS & STATISTICS,
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, MUMBAI

Website - <http://mahades.maharashtra.gov.in>

महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी

२०१०

**HANDBOOK OF BASIC STATISTICS
OF MAHARASHTRA STATE**

2010

किंमत:- ३८७/-

Price:- 387/-

अर्थ व सांख्यिकी संचालक

महाराष्ट्र शासन, मुंबई

The Director of Economics and Statistics
Government of Maharashtra, Mumbai

प्रस्तावना

‘महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी’ हे प्रकाशन २०१० या संदर्भवर्षासाठी तयार करण्यात आले असून सदर प्रकाशनाच्या मालिकेतील हा ५० वा अंक आहे. महाराष्ट्र राज्यासंबंधी विविध सामाजिक व आर्थिक विषयांवरील उपलब्ध असलेली अद्ययावत् आकडेवारी थोडक्यात सादर करणे हा या प्रकाशनाचा मुख्य उद्देश आहे. अद्ययावत् माहिती उपलब्ध करून देण्याच्या प्रयत्नांमुळे या प्रकाशनात समाविष्ट केलेली काही आकडेवारी/अंदाज अस्थायी स्वरूपाचे आहेत.

२. या प्रकाशनातील सुरुवातीच्या तक्त्यांत महाराष्ट्र राज्य व भारताची सामाजिक व आर्थिक बाबींची तुलनात्मक माहिती देण्यात आली आहे व शेवटच्या तक्त्यांत राज्याच्या सामाजिक व आर्थिक प्रगतीबाबतच्या काही निवडक निर्देशकांचे कल समाविष्ट करण्यात आले आहेत.

३. हे प्रकाशन तयार करण्याच्या कामी राज्य, केंद्र शासनाचे संबंधित विभाग, तसेच निमसरकारी संस्था यांचे जे सहकार्य मिळाले, त्याबद्दल हे संचालनालय त्यांचे आभारी आहे.

मुंबई,
दिनांक : डिसेंबर, २०१३

शै.मू.अपराजित
अर्थ व सांख्यिकी संचालक,
महाराष्ट्र शासन

PREFACE

This issue of 'Handbook of Basic Statistics of Maharashtra State' for the year 2010 is the 50th issue in the series. The main objective of this publication is to present up-to-date statistical data on various socio-economic aspects of State Economy in a concise form. In an attempt to use latest available data for this publication some of the data / estimates used and included is provisional.

2. For comparison of the socio-economic aspects of the State with those of India, the relevant data for India have also been simultaneously depicted in the tables prior to the main tables. Data on the trends of some selected socio-economic indicators are presented at the end of this publication.

3. The co-operation extended by various departments of the State Government, Central Government and autonomous organisations in bringing out this publication is gratefully acknowledged.

Mumbai,
Dated :December, 2013

S.M.Aparajit
Director of Economics and Statistics,
Government Of Maharashtra

महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी २०१०
HANDBOOK OF BASIC STATISTICS OF MAHARASHTRA STATE
2010

(वर्ष ५०)

अनुक्रमणिका/CONTENTS

[Vol. I]

विषय	पृष्ठ	Subject
PAGE		
प्रस्तावना		Preface
दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र राज्य —		Maharashtra State at a glance —
(I) सामान्य माहिती	1	General information
(II) भारताशी तुलना	2	Comparison with India
1. हवामान		Climate
1.1. निवडक केंद्रांतील पावसाचे दिवस आणि वार्षिक पाऊस	10	Rainy days and annual rainfall at selected centres
2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या		Area and Population
2.1. पुरुष, स्त्रिया व कुटुंबे यांची जिल्हावार संख्या	12	Districtwise number of males, females and households
2.2. जिल्हावार ग्रामीण व नागरी लोकसंख्या	14	Districtwise rural and urban population
2.3. जिल्हावार क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्येची घनता	16	Districtwise area and population density
2.4. जिल्हावार साक्षरतेचे प्रमाण (टक्के)	18	Districtwise percentage of literacy
2.5. १९०१ पासून लोकसंख्येतील दशवार्षिक बदल	20	Decadal variation in population since 1901
2.6. लोकसंख्या-गटानुसार नागरी लोकसंख्या	21	Urban population by population size
2.7. राज्यातील गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण	22	Classification of villages in the state by population
2.8. एक लाख किंवा अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे/शहर संकुले	28	Cities/Urban Agglomerations with population of 1,00,000 or above
2.9. काम करणा-यांचे व न करणा-यांचे वर्गीकरण	31	Classification of workers and non-workers
2.10. काम न करणा-या व्यक्तींचे कार्यप्रकारानुसार वर्गीकरण	32	Classification of persons not at work by type of activity
2.11. अनुसूचित जाती आणि जमाती यांची लोकसंख्या	34	Population of scheduled castes and scheduled tribes
2.12. महाराष्ट्र राज्यातील अपंगांची प्रकारानुसार संख्या	36	Disabled population in Maharashtra State by type of disability
2.13. वयोगटानुसार लोकसंख्या	38	Population according to age groups
2.14. धर्मानुसार लोकसंख्या	40	Population by religion

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
2.15. २०२६ पर्यंतची वार्षिक अंदाजित लोकसंख्या	41	Annual estimates of population upto 2026
2.16. राज्यात स्थलांतरित झालेल्या स्त्री-पुरुषांची स्थलांतराच्या कारणानुसार संख्या	42	No. of In migrants in the state by sex and reasons for migration
2.17. पूर्वीच्या राहण्याच्या ठिकाणानुसार स्थलांतरित स्त्री-पुरुष	43	In Migrants by sex and place of last residence
2.18. कुटुंबे व त्यांतील व्यक्तींची बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार संख्या	47	Households and household population by languages mainly spoken
3. शेती		Agriculture
3.1. जमिनीचा वापर	48	Land utilisation
3.2. जिल्हावार लागवडीलायक क्षेत्र आणि लागवड केलेले क्षेत्र	49	Districtwise culturable area and cultivated area
3.3. प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र आणि त्यांचे उत्पादन	51	Area & production of principal crops
3.4. जिल्हावार प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन	52	Districtwise area and production of principal crops
3.5. प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक	60	Index numbers of production of principal crops
3.6. मृदसंधारण, जमीन सुधारणा इत्यादी योजनांखालील प्रगती	62	Progress under soil conservation and land development, etc.
3.7. रासायनिक खतांचे वाटप	63	Distribution of chemical fertilisers
3.8. शेतीची अवजारे	64	Agricultural implements
3.9. वीज पुरवठा केलेले शेतीपंप	65	Agricultural pumps energised
3.10. महाराष्ट्रातील एकूण वहित धारण जमिनी, त्यांचे क्षेत्र व सरासरी	67	Number, area and average size of operational holdings in Maharashtra
3.11. पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प, त्यांची निर्मित सिंचनक्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र	68	Irrigated projects completed, irrigation potential created and actual irrigated area
3.12. शासनाचे कार्यान्वित झालेले जलविद्युत् प्रकल्प	69	Government's hydro-electrical projects commissioned
4. पशुसंवर्धन		Animal Husbandry
4.1. पशुधन	70	Livestock population
4.2. जिल्हावार पशुधन	74	Districtwise Livestock population
4.3. पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती	76	Miscellaneous statistics relating to animal husbandry
4.4. शासकीय व सहकारी क्षेत्रांतील दुग्ध शाळांमार्फत झालेले दुधाचे संकलन व वितरण	78	Collection and distribution of milk by dairies in Government and Co-operative sectors

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
4.5. दुग्धजन्य पदार्थांची उत्पादने व दूध शीतकरण केंद्रे	79	Milk products and milk chilling centres
5. मत्स्यव्यवसाय		Fisheries
5.1. विविध खारवण आवारांत झालेली माशांची आवक, खारवण्यासाठी झालेला मिठाचा वापर आणि खारवलेले मासे	80	Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish cured
5.2. मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती	81	Miscellaneous statistics relating to fisheries
5.3. मासळीच्या प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन	82	Varietywise marine fish production
5.4. मत्स्योत्पादनाचा वापर (सागरी व भूजल)	84	Disposition of fish catch (Marine and inland)
6. वने		Forests
6.1. वनव्याप्त क्षेत्रांचे वर्गीकरण	85	Classification of forest areas
6.2. मुख्य आणि गौण वनोत्पादने	86	Major and minor forest produce
7. उद्योग आणि खाणकाम		Industry and Mining
7.1. चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण	87	Classification of working factories according to working strength
7.2. उद्योगांच्या प्रमुख गटानुसार कारखान्यांची व त्यांतील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या	88	No of factories and average daily employment there in according to major groups of industries
7.3. चालू कारखाने आणि त्यांतील कामगारांची कामगारांची जिल्हावार दैनिक सरासरी संख्या	90	Districtwise working factories and average daily No. of workers
7.4. महाराष्ट्रातील उत्पादक भांडवल, उत्पादन आणि मूल्यवृद्धी	92	Productive capital, output and value added manufacture in Maharashtra
7.5. सुती कापड गिरण्यांतील गैरहजेरी	94	Average percentage of absenteeism in the cotton textile industry
7.6. औद्योगिक विवाद	95	Industrial disputes
7.7. कापड उद्योगाची माहिती (गिरणी विभाग)	96	Working of cotton textile industry (Mill sector)
7.8. खनिज उत्पादन	97	Mineral production
8. वीज		Electricity
8.1. विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन आणि वापर	98	Installed capacity, generation and consumption of electricity
8.2. विद्युतीकरण झालेल्या नगरांची व खेडयांची संख्या	99	No. of Towns and villages electrified

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
9. संयुक्त भांडवली संस्था		Joint Stock Companies
9.1. ३१ मार्च २००९ रोजीचालू असलेल्या संयुक्त भांडवली संस्था	101	Number of joint stock companies as on 31st March 2009
10. बँका		Banks
10.1. बँक कार्यालये असलेल्या ठिकाणांची व बँक कार्यालयांची जिल्हावार संख्या	103	Districtwise no. of places having banking offices & number of banking offices
11. सहकार		Co-operation
11.1. महाराष्ट्र राज्यातील सहकारी संस्था-बाबतची माहिती	105	Details of Co-operative societies in Maharashtra State
12. परिवहन आणि दळणवळण		Transport and Communications
12.1. रस्त्यांचे प्रकार व पृष्ठभागानुसार रस्त्यांची लांबी	106	Road length according to types of road and surface
12.2. महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची वाहतूकविषयक आकडेवारी	107	Operational statistics of Maharashtra State Road Transport Corporation
12.3. वापरात असलेली मोटार वाहने	108	Motor vehicles in operation
12.4. परिवहनाची व इतर वाहने	109	Transport & non-transport vehicles
12.5. वाहन चालकांचे व्यावसायिक व बिगर-व्यावसायिक परवाने	110	Professional and non-professional driving licences
12.6. लोहमार्गाची लांबी	111	Railway route length
12.7. डाक कार्यालये व तार कार्यालयांची संख्या	112	Number of post offices and telegraph offices
13. जहाज वाहतूक		Shipping
13.1. मुंबई बंदरात प्रवेश केलेल्या जहाजांची संख्या व वजन	113	Number and tonnage of vessels entered in Mumbai Port
13.2. मुंबई बंदरामध्ये गोष्ट्या आणि येथून हलविलेला माल	114	Cargo handled at the docks and Port in Mumbai Port
13.3. निवडक गौण बंदरांतून हलविलेला (आयात व निर्यात) माल	115	Cargo (imports and exports) handled at the selected minor ports
13.4. गौण बंदरांतून होणारी प्रवासी वाहतूक	116	Passenger traffic at the minor ports
14. देशांतर्गत व्यापार		Inland Trade
14.1. महाराष्ट्राचा देशातील इतर राज्यांशी झालेला व्यापार	117	Inland Trade of Maharashtra

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
15. शिक्षण		Education
15.1. शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्थांचे व विद्यार्थ्यांचे वर्गीकरण	119	Institutions and enrolment by type of education
15.2. जिल्हावार प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण	122	Districtwise primary and secondary education
15.3. शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची संख्या व प्रशिक्षणार्थींच्या मंजूर जागा	124	Number of Government and Non-Government industrial training institutions and seats sanctioned
15.4. शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांच्या अंतिम परीक्षांचे निकाल	125	Results of the final examinations of Government and non-Government Industrial Training Institutes(I.T.I.s)
15.5. शिकाऊ उमेदवारांची वर्गवारी	126	Classification of apprentice trainees
15.6. माध्यमिक व उच्च माध्यमिक तंत्रशिक्षण शाळा व विद्यार्थी संख्या	127	Secondary and higher secondary technical schools and students
15.7. तांत्रिक आणि व्यवसाय अभ्यासक्रम प्रकारानुसार संस्था व त्यांतील प्रवेशक्षमता	128	Technical and vocational institutes according to type of syllabus and their intake capacity
15.8. प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम शिकविणा-या शासकीय व अशासकीय संस्था व त्यांतील विद्यार्थ्यांची प्रवेशक्षमता	129	Number of Government and non-Government institutions teaching certificate course and their intake capacity
16. जीवनविषयक आकडेवारी		Vital Statistics
16.1. निरनिराळ्या पद्धतीनुसार कुटुंबनियोजन करणा-यांची जिल्हावार संख्या	130	Districtwise number of persons using various family planning methods
16.2. नमुना नोंदणी पद्धतीने काढलेले जन्म, मृत्यू व बालमृत्यू दर	132	Birth, Death and Infant Mortality Rates by Sample Registration System
16.3. उपलब्ध वैद्यकीय सुविधा	133	Medical facilities available
17. पोलीस आणि गुन्हे		Police and Crimes
17.1. पोलीस स्टेशने आणि पोलिसांची संख्या	134	Police stations and police forces
17.2. भारतीय दंडसंहितेखाली झालेले दखलपात्र गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून)	135	Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code
18. कारागृहे		Prisons
18.1. कारागृहांची व कैद्यांची संख्या	136	Number of prisons and convicts

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
19. घरबांधणी		Housing
19.1. घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी	137	Classification of houses according to use
19.2. वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण	138	Classification of households according to rooms occupied
19.3(A) राहत्या घराच्या छप्परांसाठी वापरलेल्या प्रमुख साधनांनुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण	140	Classification of households by predominant material of roof of house occupied
19.3(B) राहत्या घराच्या भितींसाठी वापरलेल्या प्रमुख साधनांनुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण	140	Classification of households by predominant material of walls of house occupied
19.4. बेघर व संस्थांत राहणारे लोक	142	Houseless and institutional population
19.5. खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या	144	Households by number of rooms occupied
20. स्थानिक स्वराज्य संस्था		Local Self-Govt. Institution
20.1. ग्रामपंचायतींची व्याप्ती, स्वनिर्मित उत्पन्न आणि खर्च	148	Coverage, self-raised income and expenditure of Village Panchayats
20.2. नगरपरिषदांबाबत माहिती	149	Constitution of Municipal Councils
20.3. महानगरपालिकांबाबत माहिती	151	Constitution of Municipal Corporations
20.4. नगरपरिषदांचे व महानगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च	152	Income and expenditure of Municipal Councils and Municipal Corporations
20.5. जिल्हा परिषदांचे उत्पन्न आणि खर्च	154	Income & expenditure of Zilla Parishads
20.6. स्थानिक स्वराज्य संस्थांची प्रकरानुसार संख्या	156	Local Self-Govt. Institutions by types
21. सार्वत्रिक निवडणुका		General Elections
21.1. सार्वत्रिक निवडणुकांचे निकाल	157	Results of general elections
21.2. उमेदवारांचे पक्ष संलग्नतेनुसार वर्गीकरण	158	Candidates according to party affiliations
22. किंमत निर्देशांक		Price Indices
22.1. अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचे निर्देशांक (नवीन मालिका)	159	All India wholesale price index numbers (New Series)
22.2. कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	160	Consumer price index numbers for working class
22.3. महाराष्ट्रातील ग्रामीण भागातील निवडक जीवनावश्यक वस्तूंच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	162	Consumer price index numbers for selected essential items for rural Maharashtra
22.4. महाराष्ट्रातील नागरी भागातील निवडक जीवनावश्यक वस्तूंच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	163	Consumer price index numbers for selected essential items for urban Maharashtra

विषय	पृष्ठ PAGE	Subject
22.5. अखिल भारतीय नागरी श्रमिकेतर कर्मचा-यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	164	All Inaia consumer price index numbers for urban non-manual employees
22.6. महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	165	Consumer price index numbers for agricultural labourers in Maharashtra
23. रोजगार		Employment
23.1. काम करणा-यांचे (शेतीव्यतिरिक्त) औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण	166	Industrial classification of persons at work (other than cultivators)
23.2. शेती करणा-यांव्यतिरिक्त काम करणा-यांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण	167	Occupational classification of persons at work other than cultivators
23.3. रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रांसंबंधित माहिती	168	Employment and Self-employment guidance centre statistics
23.4. राज्य शासकीय व निमशासकीय कर्मचारी	169	State Government and Semi Government employees
23.5. श्रेणी व सामाजिक गटानुसार राज्य शासकीय व निमशासकीय कर्मचारी	171	Grade and Social groupwise State Government and Semi Government employees
23.6. सार्वजनिक क्षेत्रातील रोजगार	172	Employment in public sector
23.7. दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियमाखाली नोंदलेल्या संस्थांतील रोजगार	174	Employment under Shops and Commercial Establishments Act.
23.8. महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजने खाली घेण्यात आलेली प्रकारानुसार कामे व यावरील खर्च	175	Categorywise number of works and expenditure incurred thereon under the Maharashtra rural Employment Guarantee Scheme
24. छापखाने व प्रकाशने		Presses and Publications
24.1. छापखाने, वर्तमानपत्रे, पुस्तके आणि नियतकालिके	176	Printing presses, newspapers, books and periodicals
25. वार्षिक योजना		Annual Plans
25.1. महाराष्ट्राची दहावी पंचवार्षिक योजना - वर्षानिहाय व उप क्षेत्र निहाय सुधारित नियतव्यय आणि खर्च	178	Tenth Five-Year Plan Yearwise and sub- sectorwise outlay and expenditure of Maharashtra
26. राज्य वित्त		State Finance
26.1. राज्याची महसुली जमा	180	Revenue receipts of the State
26.2. महसुली लेखावरील खर्च	184	Expenditure on revenue account
26.3. राज्याच्या अर्थसंकल्पाचे पृथःकरण	191	Analysis of State Government Budget

विषय	पृष्ठ Page	Subject
27. राज्य उत्पन्न		State Income
27.1. चालू आणि स्थिर किंमतीनुसार निव्वळ राज्य उत्पन्न	192	Net State Income at current and constant prices
28. संकीर्ण		Miscellaneous
28.1. नियंत्रित बाजारपेठा	193	Regulated markets
28.2. महाराष्ट्रातील विम्याची माहिती	195	Insurance in Maharashtra
28.3. पर्यटन विभागाने मान्यता दिलेल्या हॉटेलांची व खोल्यांची संख्या	196	Number of hotels and hotels rooms approved by the Tourism Department
28.4. हवाईमार्गे मुंबईस उतरणारे परदेशी पर्यटक	197	Foreign tourists disembarking at Mumbai by air
28.5. कच्च्या क्रूड तेलाचे उत्पादन	198	Production of crude oil
28.6. नैसर्गिक वायूचे साठे, एकूण उत्पादन व वापर	199	Reserves, gross production and utilisation of natural gas
28.7. द्रवीकृत पेट्रोलियम वायूचे घरगुती ग्राहक	200	LPG domestic custom
29. निवडक निर्देशांकांचा कल		Trends in selected indicators
29.1. शेती	202	Agriculture
29.2. पशुधन व कुक्कुट पालन	206	Livestock and poultry
29.3. उद्योग आणि खाणकाम	208	Industry and mining
29.4. वीज	208	Electricity
29.5. सहकार	210	Co-operation
29.6. परिवहन आणि दळणवळण	212	Transport and communication
29.7. शिक्षण	212	Education
29.8. अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचे निर्देशांक	214	All India wholesale price index numbers
29.9. निवडक केंद्रामधील औद्योगिक कामगारां-करिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	216	Consumer price index numbers for industrial workers at selected centres
29.10. औद्योगिक स्रोतांनुसार निव्वळ राज्य उत्पन्न	218	Net State Domestic Product by industry of origin

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र/MAHARASHTRA AT A GLANCE

(I) सामान्य माहिती/GENERAL INFORMATION

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	Item (2)
1	भौगोलिक स्थान-		Location—
	उत्तर अक्षांश . .	15.45 to 22.0	North latitude (degrees)
	पूर्व रेखांश . .	72.45 to 80.45	East longitude (degrees)
2	महसूल विभाग . .	6	Revenue Divisions
3	जिल्हे . .	35	Districts
4	तहसील . .	353	Tahsils
5	शहरे (२००१) . .	378	Towns (2001)
5.1	शहर संकुले †	15	Urban agglomerations †
6	एक लाख लोकसंख्येपेक्षा अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे	40	Number of cities having population more than one
7	खेडी-- (२००१)	43,711	Number of Villages
	वस्ती असलेली . .	41,095	Inhabited
	वस्ती नसलेली . .	2,616	Un-inhabited
8	क्षेत्रफळ (चौ.किलोमीटर)	3,07,713	Area (in Square Kilometers)
9	समुद्र किना-याची लांबी (किलोमीटर)	720	Length of the Coast-Line (Kilometres)

टीप--† शहर संकुल-द्वारा एखादे शहर व त्याच्या आसपासचा नागरी विभाग किंवा दोन किंवा अधिक जवळजवळ असलेली शहरे व त्यांना लागून असलेला आसपासचा नागरी विभाग अशा प्रकारचा संपूर्ण नागरी टापू ह्याचा समावेश आहे

Note-- † Urban agglomeration is a continuous urban spread constituting a town and the adjoining urban outgrowth or two or more physically continuous towns together with the continuous well recognised urban outgrowth, if any, of such towns

(II) भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

अनु- क्रमांक Serial No.	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maha- rashtra	भारत India	महाराष्ट्राची भारताशी तुलना (टक्के) Comparison of Maharashtra with India (Percentage)	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
1 लोकसंख्या (२००१ ची जनगणना)				POPULATION (2001 Census)			
1.1	(अ) ग्रामीण लोकसंख्या	.. हजारत	.. 55,778	7,42,491	7.5	Thousand	(a) Rural population
	(ब) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेंकडा प्रमाण	टक्के	57.57	72.18	...	Percentage	(b) Percentage of rural population to total population
1.2	(अ) नागरी लोकसंख्या	.. हजारत	.. 41,101	2,86,120	14.3	Thousand	(a) Urban population
	(ब) नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेंकडा प्रमाण	हजारत	42.43	27.82	...	Percentage	(b) Percentage of urban population to total population
1.3	(अ) एकूण कुटुंबांची संख्या	.. हजारत	.. 19,577	1,93,580	10.1	Thousand	(a) Number of households
	(१) ग्रामीण	.. "	.. 11,174	1,37,747	8.11	Do.	(i) Rural
	(२) नागरी	.. "	.. 8,403	55,833	15.05	Do.	(ii) Urban
1.4	(अ) एकूण लोकसंख्या	.. "	.. 96,879	10,28,610	9.4	Do.	(a) Total population
	(१) पुरुष	.. "	.. 50,401	5,32,157	9.5	Do.	(i) Males
	(२) स्त्रिया	.. "	.. 46,478	4,96,453	9.4	Do.	(ii) Females
1.5	अनुसूचित जाती						Scheduled castes
	(अ) एकूण लोकसंख्या	"	.. 9,882	1,66,636	5.9	Thousand	(a) Total population
	(ब) एकूण लोकसंख्येशी शेंकडा प्रमाण	टक्के	10.2	16.2	...	Percentage	(b) Percentage to total population
1.6	अनुसूचित जमाती						Scheduled tribes
	(अ) एकूण लोकसंख्या	हजारत	.. 8,577	84,326	10.2	Thousand	(a) Total population
	(ब) एकूण लोकसंख्येशी शेंकडा प्रमाण	टक्के	8.9	8.2	...	Percentage	(b) Percentage to total population
1.7	(अ) एकूण मुख्यतः काम करणारे	.. हजारांत	.. 3,4748	3,13,005	11.1	Thousand	(a) Total main workers
	(ब) एकूण मुख्यतः काम	टक्के	35.9	30.4	...	Percentage	(b) Percentage of total

1.8	(अ) सीमांतिक काम करणारे (ब) सीमांतिक काम करणा-यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजारान्त टक्के	6,425 6.6	89,230 8.6	7.2 ...	Thousand Percentage	main workers to total population (a) Marginal workers (b) Percentage of marginal workers to total population
1.9	(अ) एकूण काम न करणारे (ब) एकूण काम न करणा-यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजारान्त टक्के	55,705 57.5	6,26,376 60.8	8.9 ...	Thousand Percentage	(a) Total non-workers (b) Percentage of total non-workers to total population
1.10	लोकसंख्येची घनता	.. दर चौरस कि.मी. मागे लोकसंख्या	315	324	...	Persons per sq. km.	Density of population
1.11	साक्षरतेचे प्रमाण						Literacy percentage—
	(१) पुरुष	.. टक्के	85.97	75.26	...	Percentage	(i) Males
	(२) स्त्रिया	.. टक्के	67.03	53.67	...	Percentage	(ii) Females
	(३) एकूण	.. टक्के	76.88	64.84	...	Percentage	(iii) Persons
1.12	स्त्री-पुरुष प्रमाण	.. दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या	922	933	...	Females per 1,000 males	Sex ratio
1.13	१९९१-०१ मध्ये झालेली लोकसंख्येतील शेकडा वाढ	.. टक्के	22.73	21.54	...	Percentage	Percentage growth of population during 1991-01

टिप - * नैसर्गिक आपत्तीमुळे जनगणना घेणे शक्य न झालेल्या गुजरात (संपूर्ण कच्छ जिल्हा, राजकोट जिल्ह्यातील मोर्वी, मलिया-मियाना आणि वंकानेर.

तालुके, जामनगर जिल्ह्यातील जोडिया तालुका) व हिमाचल प्रदेश (किन्नोर जिल्हा) या राज्यातील आपत्तीग्रस्त प्रदेशाची अंदाजित लोकसंख्या धरून.

पाकिस्तान व चीन यांनी जम्मू व काश्मीरमधील बेकायदेशीरपणे व्याप्त केलेल्या प्रदेशाचे क्षेत्रफळ व लोकसंख्या वगळून.

+ गुजरात व हिमाचल प्रदेशातील नैसर्गिक आपत्तीग्रस्त भागातील एकूण लोकसंख्या व साक्षर लोकसंख्या वगळून.

\$ मणिपूर राज्यातील सेनापती जिल्ह्यातील मायोमारम, पाओमाटा आणि पुरूल उप विभाग वगळून.

Note- *Including the estimated population of area attacked by natural calamities of Gujarat (KuchchDistrict,Morvi, Maliya- Miyana and Wankaner talukas of Rajkot district, Jodiya taluka of Jamnagar) and Himachal Pradesh (Kinnor Taluka) where census could not be conducted.

Excluding the area and population of the territory of Jammu & Kashmir illegally occupied by Pakistan and China.

+ Excluding total population and Literates of the areas of Gujarat and Himachal Pradesh affected by natural calamities.

\$ Excluding Maomaram, Paomata and Purul Sub-division of Senapati of Manipur.

(II) भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)	
2 शेती							AGRICULTURE	
प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र (२००७-०८, २००८-०९ व २००९-१० या वर्षांची सरासरी)							Area under principal crops (Average for years 2007-08, 2008-09 and 2009-10)	
2.1	तांदूळ	.. हजार हेक्टर	1,523	43,790	3.5	Thou-hect.	Rice	
2.2	गहू	.. "	1,119	28,083	4.0	"	Wheat	
2.3	ज्वारी	.. "	4,132	7,694	53.7	"	Jowar	
2.4	बाजरी	.. "	1,061	9,076	11.7	"	Bajri	
2.5	एकूण तृणधान्ये	.. "	8,729	99,741	8.8	"	All cereals	
2.6	एकूण कडधान्ये	.. "	3,508	23,003	15.3	"	All pulses	
2.7	एकूण अन्नधान्ये	.. "	12,236	1,22,744	10.0	"	All foodgrains	
2.8	भुईमूग	.. "	353	6,078	5.8	"	Groundnut	
2.9	ऊस (तो)	.. "	872	4,548	19.2	"	Sugarcane (H)	
2.10	कापूस	.. ,,	3,244	9,651	33.6	"	Cotton	
प्रमुख पिकांचे उत्पादन (२००७-०८, २००८-०९ व २००९-१० या वर्षांची सरासरी)							Outturn of principal crops (Average for years 2007-08, 2008-09 and 2009-10)	
2.11	तांदूळ	.. हजार टन	2,495	94,989	2.6	'000 tonnes	Rice	
2.12	गहू	.. "	1,876	80,018	2.3	"	Wheat	
2.13	ज्वारी	.. "	3,640	7,290	49.9	"	Jowar	
2.14	बाजरी	.. "	852	8,454	10.1	"	Bajri	
2.15	एकूण तृणधान्ये	.. "	10,735	2,13,120	5.0	"	All cereals	
2.16	एकूण कडधान्ये	.. "	2,352	14,664	16.0	"	All pulses	
2.17	एकूण अन्नधान्ये	.. "	13,087	2,27,783	5.7	"	All foodgrains	

2.18	भुईमूग	..	हजार टन	408	7,260	5.6	'000 tonnes	Groundnut
2.19	ऊस (कांड्यांत)	..	"	71,081	3,08,506	23.0	"	Sugarcane (cane)
2.20	कापूस (रुई)	..	हजार गासड्यांत	5,626	24,061	23.4	'000 bales	Cotton (lint)
3 पशुसंवर्धन								
पशुगणना, २००७ *								
3.1	एकूण पशुधन	..	हजारात	35,954	5,29,706	6.8	Thousand	Total livestock
3.2	एकूण गाई - बैल	..	"	16,184	1,99,084	8.1	"	Total cattle
3.3	गाई - बैल	..	"					Cattle—
	(१) तीन वर्षावरील बैल	..	"	6,092	53,149	11.5	"	(i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षावरील गाई	..	"	3,496	54,088	6.5	"	(ii) Females over 3 years
3.4	एकूण म्हशी - रेडे	..	"	6,073	1,05,343	5.8	"	Total buffaloes
3.5	म्हशी - रेडे --	..	"					Buffaloes—
	(१) तीन वर्षावरील रेडे	..	"	283	6,436	4.4	"	(i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षावरील म्हशी	..	"	3,486	52,820	6.6	"	(ii) Females over 3 years
3.6	एकूण मेंढरे व शेळ्या	..	"	13,300	2,12,095	6.3	"	Total sheep and goats
3.7	एकूण घोडे व शिंगरे	..	"	38	611	6.2	"	Total horses and ponies
3.8	इतर पशुधन	..	"	359	12,573	2.9	"	Other livestock
3.9	कोंबड्या, बदके वगैरे	..	"	64,756	648699	10.0	"	Total poultry
3.10	व्हील्ड ट्रॅक्टर	..	"	N.A.	N.A.	...	"	Wheeld tractors
3.11	सिंचनाकरिता वापरलेली ऑईल इंजिने	..	"	N.A.	N.A.	...	"	Oil engines for irrigation purposes
3.12	सिंचनाकरिता वापरलेले विद्युत् पंप	..	"	N.A.	N.A.	...	"	Electric pumps for irrigation
4 जंगले (२००९)								
4.1	एकूण जंगलव्याप्त क्षेत्र	..	चौ.कि.मी.	61,939	7,69,512	8.0	Sq. km.	Total forest area

N.A.— उपलब्ध नाही/Not Available * अस्थायी/Provisional

कापसाचे उत्पादन रूईमध्ये आहे व ते प्रत्येकी १७० किलो ग्रॅमच्या हजार गासड्यांत आहे/ Production of cotton is in terms of lint and in '000 bales of 170 kg. each.

(II) भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
5	उद्योग आणि खाणकाम						INDUSTRY AND MINING
5.1	कारखाने (वा.उ.पा. नुसार)						<i>Factories (As per A.S.I.)</i>
	(अ) चालू कारखाने (२०१०)	.. संख्या	34,888	2,28,760	15.3	Number	(a) Working factories (2010)
	(आ) कामगारांची दैनिक सरासरी (२०१०)	.. हजारांत	1,648	10,934	15.1	Thousand Numbers	(b) Average daily number of workers (2010)
5.2	वार्षिक उद्योग पाहणी (प्रगणना व प्रगणनेतर भाग मिळून) (२००९-१०)						<i>Annual Survey of Industries (Census plus Non Census parts) (2009-10)</i>
	(अ) उत्पादक भांडवल	.. ₹ कोटी	2,60,741	17,39,928	15.0	₹ Crore	(a) Productive capital
	(ब) रोजगारावर असलेल्या लोकांची संख्या	.. हजारांत	1,514	11,792	12.8	Thousand Numbers	(b) Number of persons employed
	(क) एकूण उत्पादन (एक्स- फॅक्टरी मूल्य)	.. ₹ कोटी	6,24,049	37,33,036	16.7	₹ Crore	(c) Gross output (ex-factory value)
	(ड) उत्पादन मूल्यवृद्धी	.. "	1,17,872	5,92,114	19.9	Do.	(d) Value added by manufacture
5.3	(अ) चालू असलेल्या सुती कापड गिरण्या (मार्च, २००७)	.. संख्या	286	3,248	8.8	Number	(a) Working cotton textile mills (March 2007)
	(आ) या गिरण्यांतील कामगारांची संख्या (मार्च, २००७)	.. हजारांत	157	934	17.8	Thousand	(b) Number of workers employed in cotton textile mills (March 2007)
	(इ) सुताचे मासिक उत्पादन (मार्च, २००७)	.. लाख कि. ग्रॅम	308	3312	9.3	Lakh Kg.	(c) Monthly production of spun yarn (March 2007)
	(ई) कापडाचे मासिक उत्पादन (मार्च, २००७)	.. दशलक्ष चौरस मीटर	20	144	13.8	Mn. sq. meters	(d) Monthly production of cloth (March, 2007)
5.4	खाणकाम (२००९-१०) *						MINING (2009-10) *
	(अ) कोळसा (उत्पादन)	.. '००० टन	41,005	5,32,062	7.7	'000 Tonnes	(a) Coal (Quantity)
	(मूल्य)	.. ₹ कोटी	5,069	49,082	10.3	₹ Crore	(Value)

(आ) कच्चे लोखंड	(उत्पादन)	'००० टन	250	2,18,639	0.1	'000 Tonnes (b) Iron ore	(Quantity)
	(मूल्य)	₹ कोटी	19	26,865	0.1	₹ Crore	(Value)
(इ) कच्चे मँगनीज	(उत्पादन)	'००० टन	592	2,440	24.3	'000 Tonnes (c) Manganese	(Quantity)
	(मूल्य)	₹ कोटी	448	1,270	35.3	₹ Crore ore	(Value)
(ई) बॉक्साईट	(उत्पादन)	'००० टन	1,904	13,952	13.6	'000 Tonnes (d) Bauxite	(Quantity)
	(मूल्य)	₹ कोटी	58	456	12.7	₹ Crore	(Value)
6 वीज (२००९-१०)						ELECTRICITY (2009-10)	
6.1 एकूण निर्मिती	दशलक्ष कि.वॅ.तास		81,345	7,99,851 *	10.2	Million kwh	Total generation
6.2 एकूण वापर	"		79,139	5,72,015 *	13.8	"	Total consumption
6.3 (अ) औद्योगिक वापर	"		30,866	2,10,087 *	14.7	"	(a) Industrial consumption
(आ) औद्योगिक वापराची एकूण वापराशी टक्केवारी	टक्के		39.0	36.7 *	..	Percentage (b)	Percentage of industrial consumption to total consumption
7 संयुक्त भांडवली संस्था आणि बँका						JOINT STOCK COMPANIES & BANKS	
7.1 संयुक्त भांडवली कंपनी (३१ मार्च, २०१० रोजी)	संख्या		1,81,585	8,35,860	21.7	Number	Companies at work (as on 31st March 2010)
7.2 त्यांचे भरणा केलेले भांडवल	₹ कोटी		2,69,143	11,45,125	23.5	₹ Crore	Their paid-up capital
7.3 बँक कार्यालये - अनुसूचित वाणिज्यिक (सप्टेंबर, २०१०)	संख्या		8,120	85,886	9.5	Number	Banking offices- scheduled commercial (Sept.2010)
7.4 दर लाख लोकसंख्येमागे बँक कार्यालयांची संख्या (सप्टेंबर, २०१०)	"		7.2	7.2	...	"	Number of banking offices per lakh population (Sept.2010)
7.5 बँक कार्यालये (अनुसूचित वाणिज्यिक) असलेली शहरे व गावे (सप्टेंबर, २०१० रोजी)	"		2,467	34,850	7.1	"	Twon & Villages having banking offices (Scheduled commercial) (September 2010)
8 सहकार (२००४-०५)						CO-OPERATION (2004-05)	
8.1 सहकारी संस्था	संख्या		1,51,141	3,87,919	39.0	Number	Co-operative Societies
8.2 सभासदांची संख्या	हजारांत		41,045	1,96,212	20.9	Thousand	Membership

* अस्थायी/Provisional

(II) भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA—cond.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
8.3	सर्व सहकारी संस्थांचे खेळते भांडवल	₹ कोटी	N.A.	N.A.	N.A.	₹ Crore	Working capital of all co-operative societies
8.4	कृषि पतसंस्थांनी दिलेले कर्ज	₹ दशलक्ष	48,558	3,89,917	12.5	₹ Million	Advances by agricultural credit societies
9 परिवहन आणि दळणवळण						TRANSPORT AND COMMUNICATIONS	
9.1	(अ) रेल्वे मार्गाची लांबी (३१ मार्च, २०१० रोजी)	कि. मीटर	5,983	63,974	9.2	K.m.	(a) Total railway length (as on 31st March 2010)
	(आ) प्रति १०० चौ.कि.मी. क्षेत्रफळामागे लोहमार्गाची लांबी (२००९-१०)	"	1.9	2.0	...	"	(b) Railway routh length per 100 sq. km. of area (2009-10)
9.2	प्रति १०० चौ.कि.मी. क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्यांची लांबी (३१ मार्च, २००८ रोजी)	"	73	92	...	"	Road length per 100 sq. Km. of area (as on 31st March 2008)
9.3	(अ) १०० चौरस किलो मीटर क्षेत्र- फळामागे असणारी मोटार वाहने (३१ मार्च, २००९ रोजी)	संख्या	4,698	3,630	...	Number	(a) Motor vehicles per 100 sq. Kms. of area (as on 31st March 2009)
	(आ) दर लाख लोकसंख्येमागे मोटर वाहनांची संख्या (३१ मार्च, २००९ रोजी)*	"	13,269	9,920	...	"	(b) Motor vehicles per lakh of population (No.) (as on 31st March, 2009)*
10 राज्य उत्पन्न (२००९-१०)						STATE INCOME (2009-10)	
10.1	(अ) चालू किंमतीनुसार उत्पन्न	₹ कोटी रुपये	*8,17,891 @	54,39,557	15.0	₹ Crore	(a) Income at current prices
	(आ) चालू किंमतीनुसार दरडोई उत्पन्न	₹	**74,027 @	46,492	...	₹	(b) Per capita income at current prices

** प्राथमिक अंदाज/Preliminary estimates @ शीघ्र अंदाज/Quick estimates * अस्थायी/Provisional N.A.— उपलब्ध नाही/Not Available

1. हवामान/CLIMATE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1

1. हवामान/CLIMATE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1

निवडक केंद्रांतील पावसाचे दिवस आणि वार्षिक पाऊस

RAINY DAYS AND ANNUAL RAINFALL AT SELECTED CENTRES

2009

(पाऊस मिलीमीटरमध्ये/Rainfall in mm)

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्रे	पाऊस/Rainfall		नेहमीचा पाऊस Normal Rainfall	Centres
		पावसाचे दिवस Rainy days	पडलेला पाऊस Actual Rainfall		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	डहाणू (ठाणे)	45	2073.9	2055.3	Dahanu (Thane)
2	अलिबाग (रायगड)	55	2223.7	2169.7	Alibag (Raigad)
3	रत्नागिरी	74	3030.2	2971.5	Ratnagiri
4	वेंगुर्ला (सिंधुदुर्ग)	79	3135.2	3069.4	Vengurla (Sindhudurg)
5	नाशिक	29	775.9	727.2	Nashik
6	मालेगाव (नाशिक)	20	722.3	532.8	Malegaon (Nashik)
7	धुळे	23	687.4	642.6	Dhule
8	नंदुरबार	35	780.8	715.8	Nandurbar
9	जळगाव	30	852.1	774.5	Jalgaon
10	अहमदनगर	30	583.3	607.0	Ahmadnagar
11	पुणे शहर	29	757.3	658.4	Pune City
12	सातारा	47	1091.6	1023.9	Satara
13	महाबळेश्वर(सातारा)	81	2553.8	2343.9	Mahabaleshwar (Satara)
14	सोलापूर (उत्तर)	28	638.4	689.3	Solapur (North)
15	सोलापूर (दक्षिण)	28	638.4	697.2	Solapur (South)
16	औरंगाबाद	38	798.5	736.7	Aurangabad
17	जालना	27	742.2	725.5	Jalna
18	उस्मानाबाद	32	777.6	834.0	Osmanabad

तक्का क्रमांक/TABLE No. 1.1 - *contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
19	परभणी	32	916.4	947.4	Parbhani
20	बीड	35	726.9	695.2	Beed
21	नांदेड	29	969.9	986.1	Nanded
22	बुलढाणा	37	887.1	843.7	Buldhana
23	अकोला	33	862.1	827.1	Akola City
24	अमरावती	30	854.9	890.1	Amravati
25	यवतमाळ	28	1071.2	1087.5	Yavatmal
26	पुसद (यवतमाळ)	35	887.9	911.1	Pusad (Yavatmal)
27	वर्धा	38	1037.5	1031.7	Wardha
28	नागपूर शहर	43	1109.2	1180.6	Nagpur City
29	गोंदिया	41	1358.1	1398.1	Gondia
30	चंद्रपूर	33	1228.9	1269.0	Chandrapur
31	ब्रम्हपुरी (चंद्रपूर)	40	1378.5	1403.7	Brahmapuri (Chandrapur)
32	सिरोंचा(गडचिरोली)	34	1246.2	1306.8	Sironcha (Gadchiroli)

कंसांतील नावे, केंद्रे ज्या जिल्ह्यात आहेत त्या जिल्ह्यांची आहेत

The names in brackets indicate the district wherein the centre is located

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.1

पुरुष, स्त्रिया व कुटुंबे यांची जिल्हावार संख्या/DISTRICTWISE NUMBER OF MALES, FEMALES AND HOUSEHOLDS
(हजारांत/In thousand numbers)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	कुटुंबे Households (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	स्त्री-पुरुष प्रमाण * Sex ratio * (No.) (7)	District (2)	
1	मुंबई शहर	...	677	1,878	1,460	3,338	777	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	...	1,838	4,742	3,899	8,640	822	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	1,755	4,378	3,754	8,132	858	Thane
4	रायगड	...	479	1,118	1,090	2,208	976	Raigad
5	रत्नागिरी	...	377	794	902	1,697	1,136	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	193	418	451	869	1,079	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	5,320	13,328	11,556	24,884	867	Konkan Division
7	नाशिक	...	915	2,591	2,403	4,994	927	Nashik
8	धुळे	...	325	878	830	1,708	944	Dhule
9	नंदुरबार	...	245	664	648	1,312	977	Nandurbar
10	जळगाव	...	733	1,905	1,777	3,683	933	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	777	2,083	1,958	4,041	940	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	2,995	8,121	7,615	15,737	938	Nashik Division
12	पुणे	...	1,517	3,769	3,463	7,233	919	Pune
13	सातारा	...	571	1,408	1,401	2,809	995	Satara
14	सांगली	...	507	1,320	1,263	2,584	957	Sangli
15	सोलापूर	...	735	1,990	1,860	3,850	935	Solapur
16	कोल्हापूर	...	712	1,807	1,716	3,523	949	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	4,042	10,295	9,703	19,998	943	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	12,356	31,744	28,875	60,619	910	Rest of Maharashtra

17	औरंगाबाद	...	550	1,505	1,392	2,897	924	Aurangabad
18	जालना	...	304	827	786	1,613	951	Jalna
19	परभणी	...	279	780	748	1,528	958	Parbhani
20	हिंगोली	...	181	505	482	987	953	Hingoli
21	बीड	...	415	1,116	1,045	2,161	936	Beed
22	नांदेड	...	528	1,481	1,395	2,876	942	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	296	769	717	1,487	932	Osmanabad
24	लातूर	...	382	1,075	1,005	2,080	935	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	2,933	8,060	7,569	15,629	939	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	...	446	1,147	1,085	2,232	946	Buldhana
26	अकोला	...	320	841	789	1,630	938	Akola
27	वाशिम	...	201	526	494	1,020	939	Washim
28	अमरावती	...	526	1,346	1,262	2,607	938	Amravati
29	यवतमाळ	...	518	1,266	1,193	2,458	942	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	2,011	5,126	4,822	9,948	941	Amravati Division
30	वर्धा	...	271	639	598	1,237	935	Wardha
31	नागपूर	...	839	2,105	1,962	4,068	932	Nagpur
32	भंडारा	...	245	573	563	1,136	981	Bhandara
33	गोंदिया	...	250	599	602	1,201	1,005	Gondia
34	चंद्रपूर	...	463	1,063	1,008	2,071	948	Chandrapur
35	गडचिरोली	...	210	491	479	970	976	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	2,276	5,471	5,212	10,683	953	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	4,287	10,597	10,034	20,631	947	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	...	19,577	50,401	46,478	96,879	922	Maharashtra State
	भारत +	...	1,93,580	5,32,157	4,96,454	10,28,610	933	India +

टीप - (१) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही
(२) *दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या
(३) पहिली जनगणना १८७२ मध्ये घेण्यात आली
(४) *कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी
आधार - (१) संचालक, जनगणना, महाराष्ट्र, मुंबई
(२) महानिबंधक व गणना आयुक्त, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Note.- (i) Details may not add up to the totals due to rounding
(ii) *Females per 1,000 males
(iii) First census was conducted in 1872
(iv) + Please see the Note on page No.3.
Source— (1) Director of Census Operations, Maharashtra, Mumbai
(2) Registrar General and Census Commissioner, Govt. of India, New Delhi

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION
 तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.2
 जिल्हावार ग्रामीण व नागरी लोकसंख्या/DISTRICTWISE RURAL AND URBAN POPULATION
 जनगणना / Population Census, 2001 (हजारांत/In thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	लोकसंख्या Population			नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण Percentage of urban population to total population	दशवार्षिक वाढीचे प्रमाण Decennial growth rate 1991-01(%)			District
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई शहर	3,338	3,338	100.00	...	5.14	5.14	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर...	...	8,640	8,640	100.00	...	27.99	27.99	Mumbai Sub
3	ठाणे ...	2,229	5,902	8,132	72.58	20.12	73.95	54.92	Thane
4	रायगड ...	1,673	535	2,208	24.22	11.82	62.74	20.99	Raigad
5	रत्नागिरी ...	1,505	192	1,697	11.33	7.01	39.23	9.89	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ...	787	82	869	9.47	2.28	30.35	4.41	Sindhudurg
	कोकण विभाग...	6,194	18,690	24,884	75.11	12.08	34.96	28.43	Konkan Division
7	नाशिक ...	3,056	1,938	4,994	38.80	23.12	41.52	29.66	Nashik
8	धुळे ...	1,262	446	1,708	26.11	12.99	25.18	15.94	Dhule
9	नंदुरबार ...	1,109	203	1,312	15.45	23.38	23.86	23.45	Nandurbar
10	जळगाव ...	2,630	1,053	3,683	28.59	13.7	20.36	15.53	Jalgaon
11	अहमदनगर ...	3,237	804	4,041	19.89	14	50.65	19.8	Ahmednagar
	नाशिक विभाग...	11,294	4,443	15,737	28.23	17.03	34.74	21.54	Nashik Division
12	पुणे ...	3,032	4,201	7,233	58.08	11.24	49.65	30.73	Pune
13	सातारा ...	2,411	398	2,809	14.17	12.89	26.05	14.59	Satara
14	सांगली ...	1,950	633	2,583	24.51	14.25	26.03	16.93	Sangli
15	सोलापूर ...	2,624	1,225	3,850	31.83	14.02	31.82	19.14	Solapur
16	कोल्हापूर ...	2,473	1,050	3,523	29.81	12.27	33.46	17.85	Kolhapur
	पुणे विभाग ...	12,490	7,508	19,998	37.54	12.81	40.55	21.83	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र...	29,978	30,641	60,619	50.55	14.2	36.25	24.38	Rest of Maharashtra

17	औरंगाबाद ...	1,810	1,087	2,897	37.53	21.58	49.92	30.86	Aurangabad
18	जालना ...	1,305	308	1,613	19.09	15.12	33.43	18.22	Jalna
19	परभणी ...	1,043	485	1,528	31.76	12.21	33.28	18.14	Parbhani
20	हिंगोली ...	833	154	987	15.60	17.12	36.84	19.81	Hingoli
21	बीड ...	1,774	387	2,161	17.91	18.67	18.38	18.61	Beed
22	नांदेड ...	2,187	689	2,876	23.96	19.9	36.14	23.42	Nanded
23	उस्मानाबाद ...	1,253	233	1,487	15.69	15.79	20.31	16.47	Osmanabad
24	लातूर ...	1,590	490	2,080	23.57	19.12	43.41	24.07	Latur
	औरंगाबाद विभाग	11,795	3,834	15,629	24.53	17.96	36.86	22.1	Aurangabad Div.
25	बुलढाणा ...	1,759	473	2,232	21.20	17.43	21.9	18.35	Buldhana
26	अकोला ...	1,003	627	1,630	38.49	16.5	27.73	20.58	Akola
27	वाशिम ...	842	178	1,020	17.49	17.04	24.72	18.31	Washim
28	अमरावती ...	1,708	900	2,607	34.50	15.15	25.44	18.5	Amravati
29	यवतमाळ ...	2,001	457	2,458	18.60	16.33	28.1	18.35	Yavatmal
	अमरावती विभाग	7,312	2,636	9,948	26.50	16.42	25.73	18.75	Amravati Div.
30	वर्धा ...	912	325	1,237	26.26	16.31	14.65	15.87	Wardha
31	नागपूर ...	1,454	2,614	4,068	64.26	15.73	28.7	23.74	Nagpur
32	भंडारा ...	960	176	1,136	15.47	9.7	20.43	11.23	Bhandara
33	गोंदिया ...	1,057	143	1,201	11.95	10.57	10.35	10.54	Gondia
34	चंद्रपूर ...	1,406	665	2,071	32.11	10.26	33.86	16.88	Chandrapur
35	गडचिरोली ...	903	67	970	6.93	25.69	-1.9	23.29	Gadchiroli
	नागपूर विभाग...	6,692	3,990	10,683	37.35	14.1	26.45	18.42	Nagpur Div.
	विदर्भ विभाग...	14,005	6,626	20,631	32.12	15.3	26.16	18.58	Vidharbha Div.
	महाराष्ट्र राज्य...	55,778	41,101	96,879	42.43	15.25	34.57	22.73	Maharashtra State
	भारत *	7,42,491	2,86,120	10,28,610	27.82	18.1	31.48	21.54	India *

टीप - (१) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही
(२) * कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी
आधार - (१) संचालक, जनगणना, महाराष्ट्र, मुंबई
(२) महानिबंधक व गणना आयुक्त, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Note.—(i) Details may not add up to the totals due to rounding

(ii) * Please see the Note on page No.3

Source.—(1) Director of Census Operations, Maharashtra, Mumbai
(2) Registrar General and Census Commissioner, Government of India, New Delhi

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.3

जिल्हावार क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्येची घनता
DISTRICTWISE AREA AND POPULATION DENSITY
जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	क्षेत्रफळ (चौ.किमी.) Area in (sq.km.)	घनता (प्रत्येक चौ. किमी. मागे लोकसंख्या) Density (No. of persons per sq. km.)	District	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)	
1	मुंबई शहर	...	157	21,261	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	...	446	19,373	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	9,558	851	Thane
4	रायगड	...	7,152	309	Raigad
5	रत्नागिरी	...	8,208	207	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	5,207	167	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	30,728	810	Konkan Division
7	नाशिक	...	15,530	322	Nashik
8	धुळे	...	7,195	212	Dhule
9	नंदुरबार	...	5,955	261	Nandurbar
10	जळगाव	...	11,765	313	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	17,048	237	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	57,440	274	Nashik Division
12	पुणे	...	15,643	262	Pune
13	सातारा	...	10,480	268	Satara
14	सांगली	...	8,572	301	Sangli
15	सोलापूर	...	14,895	258	Solapur
16	कोल्हापूर	...	7,685	458	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	57,275	349	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	1,45,443	417	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.3.—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
17	औरंगाबाद ...	10,107	287	Aurangabad
18	जालना ...	7,718	209	Jalna
19	परभणी ...	6,517	234	Parbhani
20	हिंगोली ...	4,524	218	Hingoli
21	बीड ...	10,693	202	Beed
22	नांदेड ...	10,528	273	Nanded
23	उस्मानाबाद ...	7,569	196	Osmanabad
24	लातूर ...	7,157	291	Latur
	औरंगाबाद विभाग ...	64,813	241	Aurangabad Div.
25	बुलढाणा ...	9,661	231	Buldhana
26	अकोला ...	5,429	300	Akola
27	वाशिम ...	5,153	198	Washim
28	अमरावती ...	12,210	214	Amravati
29	यवतमाळ ...	13,582	181	Yavatmal
	अमरावती विभाग ...	46,035	216	Amravati Div.
30	वर्धा ...	6,309	196	Wardha
31	नागपूर ...	9,802	415	Nagpur
32	भंडारा ...	3,895	292	Bhandara
33	गोंदिया ...	5,425	221	Gondiya
34	चंद्रपूर ...	11,443	181	Chandrapur
35	गडचिरोली ...	14,412	67	Gadchiroli
	नागपूर विभाग ...	51,286	208	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग ...	97,321	212	Vidharbha Div.
	महाराष्ट्र राज्य ...	3,07,577	315	Maharashtra State
	भारत *	3166285	325	India *

टीप -* कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी

आधार- भारतीय जनगणना, २००१

Note --* Please see the Note on page No.3

Source.-- Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4
जिल्हावार साक्षरतेचे प्रमाण (टक्के)
DISTRICTWISE PERCENTAGE OF LITERACY
जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	साक्षरतेचे प्रमाण (टक्केवारी) Literacy percentage			District (2)	
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)		
1	मुंबई शहर	...	90.23	81.38	86.40	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	...	91.56	81.12	86.89	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	87.06	73.10	80.66	Thane
4	रायगड	...	86.15	67.75	77.03	Raigad
5	रत्नागिरी	...	85.89	65.77	75.05	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	90.26	71.23	80.30	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	89.10	75.75	82.93	Konkan Division
7	नाशिक	...	83.65	64.35	74.36	Nashik
8	धुळे	...	81.40	61.39	71.65	Dhule
9	नंदुरबार	...	66.16	45.18	55.78	Nandurbar
10	जळगाव	...	85.91	64.30	75.43	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	85.70	64.35	75.30	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	83.08	62.43	73.05	Nashik Division
12	पुणे	...	88.34	71.89	80.45	Pune
13	सातारा	...	88.20	68.38	78.22	Satara
14	सांगली	...	86.26	66.73	76.62	Sangli
15	सोलापूर	...	81.99	59.84	71.25	Solapur
16	कोल्हापूर	...	87.47	66.02	76.93	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	86.69	67.38	77.27	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	86.81	69.46	78.54	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 - contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	
17	औरंगाबाद	...	84.89	60.09	72.94	Aurangabad
18	जालना	...	79.14	49.04	64.40	Jalna
19	परभणी	...	79.63	52.02	66.07	Parbhani
20	हिंगोली	...	80.71	51.17	66.25	Hingoli
21	बीड	...	80.70	54.52	67.99	Beed
22	नांदेड	...	80.44	54.35	67.77	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	80.42	56.89	69.02	Osmanabad
24	लातूर	...	82.94	59.40	71.54	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	81.44	55.36	68.77	Aurangabad Division
24	बुलढाणा	...	86.93	64.07	75.78	Buldhana
25	अकोला	...	88.91	73.43	81.41	Akola
26	वाशिम	...	85.44	60.57	73.37	Washim
27	अमरावती	...	88.91	75.73	82.54	Amravati
28	यवतमाळ	...	84.09	62.52	73.62	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	86.93	67.95	77.72	Amravati Division
29	वर्धा	...	87.18	72.45	80.06	Wardha
30	नागपूर	...	90.18	77.42	84.03	Nagpur
31	भंडारा	...	88.97	67.82	78.47	Bhandara
32	गोंदिया	...	89.61	67.58	78.52	Gondiya
33	चंद्रपूर	...	82.94	62.89	73.17	Chandrapur
34	गडचिरोली	...	71.86	48.07	60.10	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	86.63	69.25	78.15	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	86.78	68.63	77.94	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य-२००१...		85.97	67.03	76.88	Maharashtra State-2001
	महाराष्ट्र राज्य-१९९१...		76.56	52.32	64.87	Maharashtra State-1991
	भारत *	२००१...	75.26	53.67	64.84	India * 2001

टीप /Note -* कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी /Please see the Note on page No.3

आधार/Source.— भारतीय जनगणना, २००१/Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.5

१९०१ पासून लोकसंख्येतील दशवार्षिक बदल

DECADAL VARIATION IN POPULATION SINCE 1901

दशक Decade			लोकसंख्येतील दशवार्षिक बदल (टक्केवारी) Percentage decadal variation in population
(1)			(2)
1901-11	+10.74
1911-21	-2.91
1921-31	+14.91
1931-41	+11.99
1941-51	+19.27
1951-61	+23.60
1961-71	+27.45
1971-81	+24.54
1981-91	+25.73
1991-01	+22.73

आधार - भारतीय जनगणना, २००१

Source.— Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.6

लोकसंख्या गटानुसार नागरी लोकसंख्या

URBAN POPULATION BY POPULATION SIZE

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	लोकसंख्येचा गट Population range	एकूण नगरे Number of towns	लोकसंख्या Population	एकूण नागरी लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण Percentage to total urban population	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
1	Below 5,000 पेक्षा कमी	8	29,284	0.07
2	5,000—9,999	50	3,64,597	0.89
3	10,000—19,999	101	14,71,300	3.58
4	20,000—49,999	135	41,72,034	10.15
5	50,000—99,999	44	31,14,623	7.58
6	1,00,000 आणि त्यापेक्षा अधिक and above.	...	40	3,19,49,146	77.73
एकूण/Total ...		378	4,11,00,980	100.0	

आधार - भारतीय जनगणना, २००१

Source.— Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.7

राज्यातील गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण/CLASSIFICATION OF VILLAGES IN THE STATE BY POPULATION
जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	२०० पेक्षा कमी/Below		200 to 499		500 to 999		District (2)	
		गावांची संख्या Villages (3)	लोकसंख्या (00) (4)	गावांची संख्या Villages (5)	लोकसंख्या (00) (6)	गावांची संख्या Villages (7)	लोकसंख्या (00) (8)		
1	मुंबई शहर	Mumbai City	
2	मुंबई उपनगर	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	...	66	87	314	1,154	567	4,172	Thane
4	रायगड	...	149	196	546	1,941	657	4,662	Raigad
5	रत्नागिरी	...	72	86	384	1,406	550	4,017	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	30	33	154	562	257	1,898	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	317	401	1,398	5,063	2,031	14,748	Konkan Division
7	नाशिक	...	27	39	256	962	583	4,317	Nashik
8	धुळे	...	12	17	74	271	163	1,236	Dhule
9	नंदुरबार	...	55	60	159	559	308	2,304	Nandurbar
10	जळगाव	...	44	53	189	709	419	3,094	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	13	19	105	404	397	2,994	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	151	188	783	2,904	1,870	13,946	Nashik Division
12	पुणे	...	99	105	296	1,036	469	3,432	Pune
13	सातारा	...	96	122	370	1,317	494	3,545	Satara
14	सांगली	...	1	15	38	151	134	993	Sangli
15	सोलापूर	...	9	12	66	261	194	1,487	Solapur
16	कोल्हापूर	...	22	28	131	494	287	2,092	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	227	269	901	3,259	1,578	11,548	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	695	858	3,082	11,227	5,479	40,241	Rest of Maharashtra

17	औरंगाबाद	...	78	83	211	768	404	3,004	Aurangabad
18	जालना	...	29	36	104	396	322	2,418	Jalna
19	परभणी	...	24	31	162	600	254	1,840	Parbhani
20	हिंगोली	...	34	36	103	384	216	1,589	Hingoli
21	बीड	...	36	49	230	826	457	3,358	Beed
22	नांदेड	...	43	48	202	741	476	3,499	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	12	18	83	320	186	1,373	Osmanabad
24	लातूर	...	9	13	89	327	252	1,883	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	265	315	1,184	4,362	2,567	18,963	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	...	108	98	191	677	365	2,691	Buldhana
26	अकोला	...	100	91	204	733	253	1,846	Akola
27	वाशिम	...	52	47	108	401	221	1,695	Washim
28	अमरावती	...	285	246	411	1,445	464	3,315	Amravati
29	यवतमाळ	...	167	162	394	1,426	608	4,377	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	712	644	1,308	4,683	1,911	13,924	Amravati Division
30	वर्धा	...	203	142	235	844	297	2,107	Wardha
31	नागपूर	...	252	219	446	1,565	534	3,828	Nagpur
32	भंडारा	...	67	72	124	428	233	1,719	Bhandara
33	गोंदिया	...	65	70	130	465	297	2,174	Gondia
34	चंद्रपूर	...	178	193	389	1,366	456	3,317	Chandrapur
35	गडचिरोली	...	505	531	469	1,547	300	2,098	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	1,270	1,227	1,793	6,215	2,117	15,243	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	1,982	1,871	3,101	10,898	4,028	29,166	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	...	2,942	3,043	7,367	26,486	12,074	88,371	Maharashtra State

तक्का क्रमांक/TABLE No. 2.7—contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	1000 to 1999		2000 to 4999		5000 to 9999		District (2)
		गावांची संख्या Villages (9)	लोकसंख्या (00) (10)	गावांची संख्या Villages (11)	लोकसंख्या (00) (12)	गावांची संख्या Villages (13)	लोकसंख्या (00) (14)	
1	मुंबई शहर	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	524	219	6,404	29	1,949	Thane
4	रायगड	...	365	124	3,613	17	1,160	Raigad
5	रत्नागिरी	...	400	126	3,463	6	392	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	232	65	1,822	5	357	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	1,521	534	15,302	57	3,858	Konkan Division
7	नाशिक	...	624	363	10,457	53	3,376	Nashik
8	धुळे	...	225	170	4,928	27	1,876	Dhule
9	नंदुरबार	...	285	113	3,108	14	937	Nandurbar
10	जळगाव	...	482	271	7,977	70	4,703	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	540	415	12,553	88	5,735	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	2,156	1,332	39,021	252	16,627	Nashik Division
12	पुणे	...	535	358	10,813	70	4,583	Pune
13	सातारा	...	412	282	8,321	50	3,235	Satara
14	सांगली	...	232	221	6,803	73	4,931	Sangli
15	सोलापूर	...	409	373	11,277	71	4,624	Solapur
16	कोल्हापूर	...	376	284	8,652	74	4,895	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	1,964	1,518	45,867	338	22,268	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	5,641	3,384	1,00,190	647	42,753	Rest of Maharashtra

17	औरंगाबाद	...	374	5,212	194	5,701	31	2,031	Aurangabad
18	जालना	...	364	5,100	124	3,475	17	1,205	Jalna
19	परभणी	...	261	3,657	115	3,251	12	814	Parbhani
20	हिंगोली	...	230	3,229	75	1,988	11	760	Hingoli
21	बीड	...	416	5,838	187	5,234	21	1,363	Beed
22	नांदेड	...	555	7,748	229	6,430	34	2,206	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	264	3,745	149	4,406	28	1,804	Osmanabad
24	लातूर	...	331	4,857	203	5,770	29	1,917	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	2,795	39,385	1,276	36,256	183	12,101	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	...	399	5,554	193	5,415	35	2,394	Buldhana
26	अकोला	...	194	2,656	86	2,581	19	1,187	Akola
27	वाशिम	...	231	3,146	84	2,507	3	203	Washim
28	अमरावती	...	355	4,908	126	3,664	25	1,832	Amravati
29	यवतमाळ	...	494	6,901	161	4,471	26	1,689	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	1,673	23,164	650	18,637	108	7,306	Amravati Division
30	वर्धा	...	186	2,505	63	1,861	16	1,127	Wardha
31	नागपूर	...	269	3,710	97	2,900	24	1,632	Nagpur
32	भंडारा	...	232	3,192	109	3,136	10	681	Bhandara
33	गोंदिया	...	269	3,824	120	3,149	10	665	Gondia
34	चंद्रपूर	...	317	4,372	114	3,300	14	1,009	Chandrapur
35	गडचिरोली	...	188	2,498	49	1,431	6	371	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	1,461	20,102	552	15,777	80	5,484	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	3,134	43,266	1,202	34,414	188	12,790	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	...	11,570	1,62,600	5,862	1,70,861	1,018	67,644	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.7—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	10,000 आणि त्यापेक्षा अधिक/ and above		एकूण/Total		ओसाड गावांची संख्या Number of un-inhabited Villages	District
		गावांची संख्या Number of Villages	लोकसंख्या Population (00)	गावांची संख्या Number of Villages	लोकसंख्या Population (00)		
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
1	मुंबई शहर	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	8	1,233	1,727	22,294	Thane
4	रायगड	...	1	167	1,859	16,731	Raigad
5	रत्नागिरी	...	1	124	1,539	15,046	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	743	7,865	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	10	1,523	5,868	61,935	Konkan Division
7	नाशिक	...	17	2,450	1,923	30,562	Nashik
8	धुळे	...	7	1,056	678	12,621	Dhule
9	नंदुरबार	...	1	113	935	11,090	Nandurbar
10	जळगाव	...	16	3,005	1,491	26,299	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	20	2,879	1,578	32,369	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	61	9,502	6,605	1,12,942	Nashik Division
12	पुणे	...	17	2,736	1,844	30,317	Pune
13	सातारा	...	12	1,728	1,716	24,109	Satara
14	सांगली	...	22	3,274	721	19,503	Sangli
15	सोलापूर	...	16	2,624	1,138	26,243	Solapur
16	कोल्हापूर	...	22	3,171	1,196	24,728	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	89	13,533	6,615	1,24,900	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	160	24,588	19,086	2,99,777	Rest of Maharashtra

17	औरंगाबाद	...	8	1,299	1,300	18,099	44	Aurangabad
18	जालना	...	3	421	963	13,051	8	Jalna
19	परभणी	...	2	233	830	10,425	11	Parbhani
20	हिंगोली	...	3	353	672	8,331	38	Hingoli
21	बीड	...	7	1,074	1,354	17,742	11	Beed
22	नांदेड	...	7	1,201	1,546	21,872	63	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	7	867	729	12,533	5	Osmanabad
24	लातूर	...	8	1,132	921	15,900	23	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	45	6,572	8,315	1,17,954	203	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	...	6	761	1,297	17,591	136	Buldhana
26	अकोला	...	6	933	862	10,027	124	Akola
27	वाशिम	...	3	419	702	8,418	87	Washim
28	अमरावती	...	13	1,667	1,679	17,076	323	Amravati
29	यवतमाळ	...	6	985	1,856	20,011	274	Yavatmal
	अमरावती विभाग	...	34	4,765	6,396	73,123	944	Amravati Division
30	वर्धा	...	4	532	1,004	9,117	378	Wardha
31	नागपूर	...	6	684	1,628	14,539	241	Nagpur
32	भंडारा	...	3	376	778	9,604	92	Bhandara
33	गोंदिया	...	2	226	893	10,573	57	Gondia
34	चंद्रपूर	...	4	503	1,472	14,060	319	Chandrapur
35	गडचिरोली	...	4	555	1,521	9,030	158	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	...	23	2,876	7,296	66,923	1,245	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	...	57	7,641	13,692	1,40,046	2,189	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	...	262	38,771	41,095	5,57,776	2,616	Maharashtra State

आधार - भारताची जनगणना, २००१

Source— Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.8

एक लाख किंवा अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे/शहर संकुले

CITIES/URBAN AGGLOMERATIONS (UAs) WITH POPULATION

OF 1,00,000 OR ABOVE

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	शहर/शहर संकुलाचे नाव (2)	लोकसंख्या(हजारत) Population (in thousand) (3)	Name of City/UA (2)
1.	बृहन्मुंबई शहर संकुल	16,435	Brihan Mumbai Urban Agglomeration
	(अ) बृहन्मुंबई (म.न.पा.)	11,978	(a) Brihan Mumbai (M. Corpn.)
	ठाणे जिल्ह्यात अंतर्भूत असलेले	4,457	Constituent in Thane District
	(अ) कल्याण-डोंबिवली (म.न.पा.)	1,194	(a) Kalyan-Dombivli (M. Corpn.)
	(आ) ठाणे (म.न.पा.)	1,263	(b) Thane (M. Corpn.)
	(इ) उल्हासनगर (म.न.पा.)	474	(c) Ulhasnagar (M. Corpn.)
	(ई) नवी मुंबई (म.न.पा.)	704	(d) Navi Mumbai (M. Corpn.)
	(उ) मीरा-भाईंदर (न.प.)	520	(e) Mira Bhayandar (M.)
	(ऊ) अंबरनाथ (न.प.)	204	(f) Ambernath (M.)
	(ए) बदलापूर (न.प.)	98	(g) Badlapur (M.)
2.	पुणे शहर संकुल	3,759	Pune Urban Agglomeration
	(अ) पुणे (म.न.पा.)	2,538	(a) Pune (M. Corpn.)
	(आ) पिंपरी-चिंचवड (म.न.पा.)	1,012	(b) Pimpri-Chinchwad(M. Corpn.)
	(इ) पुणे (कटक मंडळ)	80	(c) Pune (Cantonment)
	(ई) खडकी (कटक मंडळ)	77	(d) Khadki (Cantonment)
	(उ) देहू रोड (कटक मंडळ)	47	(e) Dehu Road (Cantonment)
	(ऊ) देहू (गणना शहर)	5	(f) Dehu (C.T.)
3.	नागपूर शहर संकुल	2,129	Nagpur Urban Agglomeration
	(अ) नागपूर (म.न.पा.)	2,052	(a) Nagpur (M. Corpn.)
	(आ) वाडी (गणना शहर)	40	(b) Wadi (C.T.)
	(इ) डिगडोह (गणना शहर)	37	(c) Digdoh (C.T.)
4.	नाशिक शहर संकुल	1,152	Nashik Urban Agglomeration
	(अ) नाशिक (म.न.पा.)	1,077	(a) Nashik (M. Corpn.)
	(आ) देवळाली (कटक मंडळ)	51	(b) Deolali (Cantonment)
	(इ) भगूर (न.प.)	12	(c) Bhagur (M)
	(ई) एकलहरे (गणना शहर)	12	(d) Eklahare (C.T.)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.8 -- *contd.*

(1)	(2)	(3)	(2)
5	सोलापूर (म.न.पा.)	873	Solapur (M. Corpn.)
6	औरंगाबाद शहर संकुल	892	Aurangabad Urban Agglomeration
	(अ) औरंगाबाद (म.न.पा.)	873	(a) Aurangabad (M. Corpn.)
	(आ) औरंगाबाद (कटक मंडळ)	19	(b) Aurangabad (Cantonment)
7.	अमरावती (म.न.पा.)	550	Amravati (M. Corpn.)
8.	कोल्हापूर शहर संकुल	505	Kolhapur Urban Agglomeration
	(अ) कोल्हापूर (म.न.पा.)	493	(a) Kolhapur (M. Corpn)
	(आ) गांधीनगर (गणना शहर)	12	(b) Gandhinagar (C.T.)
9.	भिवंडी शहर संकुल	621	Bhiwandi Urban Agglomeration
	(अ) भिवंडी (न.प.)	599	(a) Bhiwandi (M.)
	(आ) खोनी (गणना शहर)	23	(b) Khoni (C.T.)
10.	सांगली शहर संकुल	448	Sangli Urban Agglomeration
	(अ) सांगली/मिरज/कुपवाड(म.न.पा.)	437	(a) Sangli/Miraj/Kupwad(M.Corpn)
	(आ) माधवनगर (गणना शहर)	11	(b) Madhavnagar (C.T.)
11.	मालेगाव (न.प.)	409	Malegaon (M.)
12.	अकोला (न.प.)	401	Akola (M.)
13.	नांदेड-वाघाळा (म.न.पा.)	431	Nanded-Waghala (M.Corpn)
14.	धुळे (न.प.)	342	Dhule (M.)
15.	जळगाव (न.प.)	369	Jalgaon (M.)
16.	इचलकरंजी शहर संकुल	286	Ichalkaranji Urban Agglomeration
	(अ) इचलकरंजी (न.प.)	258	(a) Ichalkaranji (M.)
	(आ) कबनूर (गणना शहर)	28	(b) Kabnur (C.T.)
17.	चंद्रपूर (न.प.)	289	Chandrapur (M.)
18.	अहमदनगर शहर संकुल	348	Ahmednagar Urban Agglomeration
	(अ) अहमदनगर (न.प.)	308	(a) Ahmednagar (M.)
	(आ) अहमदनगर (कटक मंडळ)	40	(b) Ahmednagar (Cant.)
19.	लातूर (न.प.)	300	Latur (M.)
20.	परभणी (न.प.)	259	Parbhani (M.)
21.	जालना (न.प.)	236	Jalna (M.)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.8 -- *concl'd* .

(1)	(2)	(3)	(2)
22.	भुसावळ शहर संकुल	188	Bhusawal Urban Agglomeration
	(अ) भुसावळ (न.प.)	172	(a) Bhusawal (M.)
	(आ) कन्दारी (गणना शहर)	15	(b) Kanadri (C.T.)
23.	नालासोपारा (न.प.)	185	Nalasopara (M)
24.	वसई शहर संकुल	174	Vasai Urban Agglomeration
	(अ) वसई (न.प.)	49	(a) Vasai (M.)
	(आ) नवघर माणिकपूर (न.प.)	117	(b) Navghar-Manikpur (M.)
	(इ) संदोर (गणना शहर)	8	(c) Sandor (C.T.)
25.	कामटी शहर संकुल	137	Kamptee Urban Agglomeration
	(अ) कामटी (न.प.)	84	(a) Kamptee (M.)
	(आ) कन्हान पिपरी (गणना शहर)	22	(b) Kanhan Pipri (C.T.)
	(इ) टेकाडी (गणना शहर)	17	(c) Tekadi (C.T.)
	(ई) कामटी (कटक मंडळ)	14	(d) Kamptee (Cantt.)
26.	यवतमाळ शहर संकुल	155	Yavatmal Urban Agglomeration
	(अ) यवतमाळ (न.प.)	121	(a) Yavatmal (M.)
	(आ) उमरखेड (गणना शहर)	34	(b) Umarchhed (C.T.)
27.	बीड (न.प.)	138	Beed (M.)
28.	गोंदिया (न.प.)	121	Gondiya (M.)
29.	वर्धा (न.प.)	111	Wardha (M.)
30.	विरार (न.प.)	119	Virar (M.)
31.	सातारा (न.प.)	108	Satara (M.)
32.	अचलपूर (न.प.)	107	Achalpur (M.)
33.	बाश्नी (न.प.)	105	Barshi (M.)
34.	पनवेल (न.प.)	104	Panvel (M.)
	एकूण ...	32,923	... Total

म.न.पा.= महानगरपालिका/M. Corp.= Municipal Corporation

न.प.= नगरपरिषद/M.= Municipality. C.T.- गणना शहर/Census Town

टीप - आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

Note.— Details may not add to the totals due to rounding.

आधार - भारताची जनगणना २००१, मालिका २८

Source.—Census of India 2001, Series 28

2. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.9

काम करणा-यांचे व न करणा-यांचे वर्गीकरण

CLASSIFICATION OF WORKERS AND NON-WORKERS

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारत/In thousand)

अनुक्रमांक	बाब	महाराष्ट्र	
Sr. No.		Maharashtra	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	शेतकरी ...	10,182	Cultivators
2	शेतमजूर ...	7,641	Agricultural labourers
3	घरगुती उद्योग ...	810	Household industry
4	इतर सेवा ...	16,115	Other Services
	एकूण-मुख्यतः काम करणारे ...	34,748	Total — main workers
	सीमांतिक कामगार ...	6,425	Marginal workers
	एकूण-काम न करणारे ...	55,705	Total — non-workers
	एकूण -काम करणारे आणि न करणारे	96,878	Total — workers and non-workers

आधार - भारतीय जनगणना, २००१

Source — Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.10

काम न करणा-या व्यक्तींचे कार्यप्रकारानुसार वर्गीकरण

CLASSIFICATION OF PERSONS NOT AT WORK BY TYPE OF ACTIVITY

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारात/In thousand)

कार्यप्रकार	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			Type of activity
	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(1)
पूर्ण वेळ विद्यार्थी ...	7,324	5,891	13,215	5,793	4,924	10,716	13,116	10,815	23,931	Full time students
घरकाम करणारे ...	123	3,478	3,601	121	7,675	7,796	244	11,153	11,397	Household duties
अवलंबून असणारे व बालके ...	5,041	5,697	10,738	3,042	3,468	6,510	8,083	9,165	17,248	Dependents and infants
इतर ...	622	340	962	1,483	684	2,167	2,105	1,024	3,129	Others
इतर ...	13,110	15,406	28516	10,438	16,751	27,189	23,549	32,157	55,705	... Total

आधार - भारताची जनगणना, २००१

Source— Census of India, 2001

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 2.11

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्का क्रमांक/TABLE No. 2.11

अनुसूचित जाती आणि जमाती यांची लोकसंख्या/POPULATION OF S.C. AND S.T. 2001

(संख्या/Number)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	अनुसूचित जाती Scheduled Castes	अनुसूचित जमाती Scheduled Tribes	एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage to total population		साक्षर लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी प्रमाण Literate population percentage to total Population		District	
				अनु.जाती S.C.	अनु.जमाती S.T.	अनु.जाती S.C.	अनु.जमाती S.T.		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)	
1	मुंबई शहर	...	1,83,469	20,666	5.50	0.62	81.97	80.81	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	...	4,01,569	70,454	4.65	0.82	78.78	76.83	Mumbai Suburban
3	ठाणे	...	3,39,720	11,99,290	4.18	14.75	78.59	46.91	Thane
4	रायगड	...	53,667	2,69,124	2.43	12.19	79.61	45.05	Raigad
5	रत्नागिरी	...	24,515	20,102	1.44	1.18	76.39	51.26	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	...	38,536	4,952	4.44	0.57	72.11	73.94	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	10,41,476	15,84,588	4.19	6.37	79.03	48.64	Konkan Division
7	नाशिक	...	4,26,516	11,94,271	8.54	23.92	73.53	50.68	Nashik
8	धुळे	...	1,09,102	4,43,564	6.39	25.97	71.24	45.88	Dhule
9	नंदुरबार	...	41,412	8,59,574	3.16	65.93	70.24	42.34	Nandurbar
10	जळगाव	...	2,86,777	4,35,951	7.79	11.84	67.75	52.23	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	4,84,685	3,03,255	12.00	7.51	71.16	53.87	Ahmedna
	नाशिक विभाग	...	13,48,492	32,36,615	8.57	20.57	71.16	48.32	Nashik Division
12	पुणे	...	7,61,857	2,61,722	10.53	3.62	72.52	62.21	Pune
13	सातारा	...	2,46,110	21,896	8.76	0.78	72.27	65.05	Satara
14	सांगली	...	3,13,474	17,855	12.13	0.69	71.19	73.86	Sangli
15	सोलापूर	...	5,78,123	68,989	15.02	1.79	65.04	63.79	Solapur

16	कोल्हापूर	4,49,641	21,387	12.76	0.61	70.90	75.05	Kolhapur
	पुणे विभाग	23,49,205	3,91,849	11.75	1.96	70.18	63.91	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	47,39,173	52,13,052	7.82	8.60	72.42	49.62	Rest of Maharashtra
17	औरंगाबाद	3,76,181	1,00,416	12.99	3.47	67.90	54.24	Aurangabad
18	जालना	1,81,017	32,103	11.22	1.99	57.10	55.55	Jalna
19	परभणी	1,52,463	35,210	9.98	2.30	60.17	58.83	Parbhani
20	हिंगोली	1,00,697	86,898	10.20	8.80	63.59	56.64	Hingoli
21	बीड	2,81,240	24,193	13.01	1.12	62.86	60.12	Beed
22	नांदेड	4,98,196	2,53,596	17.32	8.82	64.17	59.86	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,45,790	27,857	16.53	1.87	62.16	58.35	Osmanabad
24	लातूर	4,04,251	47,836	19.43	2.30	65.25	65.32	Latur
	औरंगाबाद विभाग	22,39,835	6,08,109	14.33	3.89	63.74	58.58	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	2,41,623	1,15,156	10.82	5.16	68.49	57.42	Buldhana
26	अकोला	1,68,447	1,00,088	10.33	6.14	73.50	70.49	Akola
27	वाशिम	1,62,663	70,987	15.94	6.96	68.58	60.10	Washim
28	अमरावती	4,46,623	3,56,533	17.13	13.68	78.55	64.07	Amravati
29	यवतमाळ	2,52,802	4,73,370	10.28	19.26	73.78	62.15	Yavatmal
	अमरावती विभाग	12,72,158	11,16,134	12.79	11.22	73.80	62.91	Amravati Division
30	वर्धा	1,58,630	1,54,415	12.83	12.49	78.78	69.16	Wardha
31	नागपूर	6,96,461	4,44,441	17.12	10.93	82.94	75.99	Nagpur
32	भंडारा	2,01,949	97,718	17.77	8.60	80.73	73.25	Bhandara
33	गोंदिया	1,67,699	1,96,455	13.97	16.36	81.42	69.77	Gondiya
34	चंद्रपूर	2,96,927	3,75,256	14.34	18.12	75.44	64.41	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,08,824	3,71,696	11.22	38.31	66.97	48.98	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	16,30,490	16,39,981	15.26	15.35	79.69	65.85	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	29,02,648	27,56,115	14.07	13.36	77.14	64.68	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य ...	98,81,656	85,77,276	10.20	8.85	71.90	55.21	Maharashtra State
	भारत + ...	16,66,35,700	8,43,26,240	16.20	8.20	India +

35

टीप -- (१) + कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी

Note-- (1) +Please see the Note on page No.3

आधार - भारतीय जनगणना, २००१ प्राथमिक जनगणना सारांश (अंतिम) Source.—Census of India 2001 Primary Census Abstract (Final)

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.12

महाराष्ट्र राज्यातील अपंगांची प्रकारानुसार संख्या/DISABLED POPULATION IN MAHARASHTRA STATE BY TYPE OF DISABILITY
जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	अंध Blind (3)	पांगळे Crippled (4)	मूक Speech (5)	कर्णबधीर Hearing (6)	मनोरुग्ण Mental (7)	एकूण Total (8)	एकूण लोकसंख्येशी % % to total population (9)	District (2)
1	मुंबई शहर	28,928	12,020	3,706	1,696	7,617	53,967	1.62	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	58,714	28,326	8,146	3,571	17,053	1,15,810	1.34	Mumbai Suburban
3	ठाणे	18,348	28,115	6,349	3,911	13,684	70,407	0.87	Thane
4	रायगड	8,890	10,792	2,438	1,851	3,824	27,795	1.26	Raigad
5	रत्नागिरी	9,556	8,794	2,166	2,487	4,225	27,228	1.60	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3,932	4,094	1,328	785	2,669	12,808	1.47	Sindhudurg
	कोकण विभाग	1,28,368	92,141	24,133	14,301	49,072	3,08,015	1.24	Konkan Division
7	नाशिक	23,316	28,512	4,795	4,394	9,103	70,120	1.40	Nashik
8	धुळे	9,834	11,717	1,960	1,623	3,195	28,329	1.66	Dhule
9	नंदुरबार	13,174	6,344	1,209	909	1,952	23,588	1.80	Nandurbar
10	जळगाव	15,945	26,496	4,175	3,692	6,956	57,264	1.55	Jalgaon
11	अहमदनगर	35,509	27,841	5,537	4,630	10,043	83,560	2.07	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	97,778	1,00,910	17,676	15,248	31,249	2,62,861	1.67	Nashik Division
12	पुणे	26,853	36,091	7,160	4,920	16,258	91,282	1.26	Pune
13	सातारा	9,386	15,874	3,310	2,252	6,635	37,457	1.33	Satara
14	सांगली	8,735	13,208	3,394	1,448	6,157	32,942	1.28	Sangli
15	सोलापूर	21,436	26,234	5,733	3,236	9,445	66,084	1.72	Solapur
16	कोल्हापूर	13,512	17,083	4,180	1,595	7,456	43,826	1.24	Kolhapur
	पुणे विभाग	79,922	1,08,490	23,777	13,451	45,951	2,71,591	1.36	Pune Division

	उर्वरित महाराष्ट्र	...	3,06,068	301541	65,586	43,000	1,26,272	8,42,467	1.39	Rest of Maharashtra
17	औरंगाबाद	...	23,181	21,712	3,718	3,366	6,603	58,580	2.02	Aurangabad
18	जालना	...	16,702	13,428	2,283	2,417	3,966	38,796	2.41	Jalna
19	परभणी	...	11,186	13,837	2,313	2,520	3,411	33,267	2.18	Parbhani
20	हिंगोली	...	7,947	8,259	1,351	1,779	2,205	21,541	2.18	Hingoli
21	बीड	...	12,223	17,913	2,810	2,416	4,880	40,242	1.86	Beed
22	नांदेड	...	40,967	20,929	4,744	3,817	6,872	77,329	2.69	Nanded
23	उस्मानाबाद	...	12,911	13,648	2,267	2,079	4,152	35,057	2.36	Osmanabad
24	लातूर	...	14,656	18,652	3,211	2,927	5,372	44,818	2.15	Latur
	औरंगाबाद विभाग		1,39,773	1,28,378	22,697	21,321	37,461	3,49,630	2.24	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	...	11,596	18,178	2,697	3,993	5,310	41,774	1.87	Buldhana
26	अकोला	...	9,346	11,633	1,992	2,459	3,712	29,142	1.79	Akola
27	वाशिम	...	5,275	7,917	1,295	1,709	2,015	18,211	1.79	Washim
28	अमरावती	...	27,921	18,805	3,863	3,802	7,070	61,461	2.36	Amravati
29	यवतमाळ	...	14,826	15,644	3,180	3,063	5,264	41,977	1.71	Yavatmal
	अमरावती विभाग		68,964	72,177	13,027	15,026	23,371	1,92,565	1.94	Amravati Division
30	वर्धा	...	7,677	7,963	1,401	1,899	3,252	22,192	1.79	Wardha
31	नागपूर	...	19,234	24,329	4,262	3,463	11,185	62,473	1.54	Nagpur
32	भंडारा	...	6,261	8,277	1,135	1,494	2,644	19,811	1.74	Bhandara
33	गोंदिया	...	11,832	9,118	1,149	1,809	2,822	26,730	2.23	Gondia
34	चंद्रपूर	...	16,892	12,767	2,556	2,836	4,463	39,514	1.91	Chandrapur
35	गडचिरोली	...	4,229	5,395	1,230	1,542	1,804	14,200	1.46	Gadchiroli
	नागपूर विभाग		66,125	67,849	11,733	13,043	26,170	1,84,920	1.73	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग		1,35,089	1,40,026	24,760	28,069	49,541	3,77,485	1.83	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य		5,80,930	5,69,945	1,13,043	92,390	2,13,274	15,69,582	1.62	Maharashtra State

आधार - भारतीय जनगणना, २००१ Source.— Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.13

वयोगटानुसार लोकसंख्या/POPULATION ACCORDING TO AGE GROUPS

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारत/In thousand)

एकूण/ग्रामीण/नागरी Total/Rural/Urban (1)	एकूण लोकसंख्या/Total population				संचयी टक्केवारी Cumulative percentage (6)	
	वय-गट Age-group (2)	पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)		
एकूण/Total	...	0—9	10,286	9,477	19,763	20.40
		10—14	5,946	5,392	11,338	32.10
		15—19	5,263	4,308	9,571	41.98
		20—24	4,781	4,075	8,856	51.12
		25—29	4,187	4,031	8,218	59.61
		30—34	3,801	3,592	7,393	67.24
		35—39	3,540	3,418	6,958	74.42
		40—44	3,010	2,536	5,546	80.14
		45—49	2,404	2,139	4,543	84.83
		50—54	1,863	1,583	3,446	88.39
		55—59	1,320	1,353	2,673	91.15
		60—64	1,204	1,527	2,731	93.97
		65—69	1,230	1,403	2,633	96.69
		70—74	814	815	1,629	98.37
		75—79	334	349	683	99.07
		80+	351	428	779	99.88
वय माहीत नसलेले/Age not known			66	52	118	100.00
एकूण/Total	...		50,401	46,478	96,879

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.13- contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
ग्रामीण/Rural	...	0—9	6,284	5,818	12,102	21.70
		10—14	3,591	3,279	6,870	34.01
		15—19	2,940	2,431	5,371	43.64
		20—24	2,402	2,172	4,574	51.84
		25—29	2,082	2,158	4,240	59.45
		30—34	1,945	1,999	3,944	66.52
		35—39	1,880	1,922	3,802	73.33
		40—44	1,605	1,445	3,050	78.80
		45—49	1,300	1,214	2,514	83.31
		50—54	1,003	913	1,916	86.75
		55—59	754	849	1,603	89.62
		60—64	748	1,041	1,789	92.83
		65—69	861	980	1,841	96.13
		70—74	566	552	1,118	98.13
		75—79	217	226	443	98.92
		80+	236	284	520	99.86
वय माहीत नसलेले/Age not known			44	36	80	100.00
एकूण/Total	...		28,459	27,319	55,778
नागरी/Urban	...	0—9	4,002	3,659	7,661	18.64
		10—14	2,355	2,112	4,467	29.51
		15—19	2,323	1,877	4,200	39.73
		20—24	2,379	1,903	4,282	50.14
		25—29	2,105	1,873	3,978	59.82
		30—34	1,856	1,593	3,449	68.21
		35—39	1,660	1,496	3,156	75.89
		40—44	1,405	1,090	2,496	81.97
		45—49	1,105	925	2,029	86.90
		50—54	860	670	1,530	90.63
		55—59	566	504	1,070	93.23
		60—64	456	486	942	95.52
		65—69	368	424	792	97.45
		70—74	248	264	512	98.69
		75—79	117	123	240	99.28
		80+	116	144	260	99.91
वय माहीत नसलेले/Age not known			22	16	38	100.00
एकूण/Total	21,942	19,159	41,101

आधार - भारतीय जनगणना, २००१

Source — Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.14

धर्मानुसार लोकसंख्या

POPULATION BY RELIGION

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	धर्म		लोकसंख्या Population	Religion
(1)	(2)		(3)	(2)
1	बौद्ध	58,38,710	Buddhist
2	ख्रिश्चन	10,58,313	Christian
3	हिंदू	..	7,78,59,385	Hindu
4	जैन	..	13,01,843	Jain
5	मुस्लिम	..	1,02,70,485	Muslim
6	शीख	2,15,337	Sikh
7	धर्म न सांगितलेले	97,713	Religion not stated
8	इतर	2,36,841	Others
	एकूण	..	9,68,78,627	Total

आधार — भारतीय जनगणना, २००१

Source — Census of India, 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.15

२०२६ पर्यंतची वार्षिक अंदाजित लोकसंख्या

ANNUAL ESTIMATES OF POPULATION UP TO 2026

(आकडे हजारात/Figures in thousand)

वर्ष Year (1)	भारत/India *	महाराष्ट्र/Maharashtra
	१ऑक्टोबर 1st October (2)	१ ऑक्टोबर 1st October (3)
2001	10,37,952	97,786
2002	10,55,051	99,201
2003	10,72,580	1,00,670
2004	10,89,915	1,02,099
2005	11,07,064	1,03,513
2006	11,23,993	1,04,923
2007	11,40,715	1,06,316
2008	11,57,245	1,07,688
2009	11,73,458	1,09,035
2010	11,89,793	1,10,383
2011	12,05,874	1,11,710
2012	12,21,839	1,13,023
2013	12,37,638	1,14,321
2014	12,53,748	1,15,638
2015	12,68,576	1,16,866
2016	12,84,216	1,18,149
2017	12,98,982	1,19,380
2018	13,13,035	1,20,570
2019	13,27,318	1,21,766
2020	13,41,255	1,22,930
2021	13,54,852	1,24,063
2022	13,68,132	1,25,170
2023	13,81,090	1,26,248
2024	13,93,667	1,27,291
2025	14,05,833	1,28,290
2026	14,17,888	1,29,273

टीप -* कृपया पृष्ठ क्र.३ वरील टीप पहावी

Note-- * Please see the Note on page No.3.

आधार— भारताचे महानिबंधक यांचे कार्यालय, भारत

Source — Office of the Registrar-General, India

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.16

राज्यात स्थलांतरित झालेल्या स्त्री-पुरुषांची स्थलांतराच्या कारणानुसार संख्या

NO. OF IN MIGRANTS IN THE STATE BY SEX AND REASONS FOR MIGRATION

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारत/In thousand)

स्थलांतराचे कारण (1)	पुरुष, स्त्रिया, एकूण (2)	महाराष्ट्र/Maharashtra			Male, Female, Total (2)	Reasons for migration (1)	
		ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	एकूण Total (5)			
1. रोजगार ..	पुरुष	1,413	4,820	6232	M	Employment	
	स्त्रिया	377	296	673	F		
	एकूण	1,790	5,115	6905	T		
2. व्यवसाय ..	पुरुष	26	141	167	M	Business	
	स्त्रिया	12	13	25	F		
	एकूण	38	155	193	T		
3. शिक्षण ..	पुरुष	148	293	441	M	Education	
	स्त्रिया	64	99	163	F		
	एकूण	212	392	604	T		
4. विवाह ..	पुरुष	80	34	114	M	Marriage	
	स्त्रिया	10,611	4,143	14,754	F		
	एकूण	10,691	4,177	14,868	T		
5. जन्मानंतर स्थलांतर ..	पुरुष	1,935	1,174	3,109	M	Moved after birth	
	स्त्रिया	1,170	830	2,000	F		
	एकूण	3,105	2,004	5,109	T		
6. कुटुंबासह स्थलांतर ..	पुरुष	1,108	1,866	2,974	M	Moved with household	
	स्त्रिया	1,496	2,718	4,214	F		
	एकूण	2,603	4,585	7,188	T		
7. इतर ..	पुरुष	2,113	1,613	3,726	M	Others	
	स्त्रिया	1,898	1,224	3,126	F		
	एकूण	4,011	2,837	6,848	T		
	एकूण ..	पुरुष	6,822	9,942	16,764	M	Total
		स्त्रिया	15,628	9,323	24,952	F	
		एकूण	22,450	19,265	41,716	T	

आधार — भारताची जनगणना २००१

Source — Census of India 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.17

पूर्वीच्या राहण्याच्या ठिकाणानुसार स्थलांतरित स्त्री-पुरुष

IN MIGRANTS BY SEX AND PLACE OF LAST RESIDENCE

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारत/In thousand)

पूर्वीचे राहण्याचे ठिकाण (1)	एकूण ग्रामीण नागरी (2)	एकूण स्थलांतरित Total Migrants			Total Rural Urban (2)	Last residence (1)
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)		
I. गणनाराज्यात						
<i>Within State of Enumeration—</i>						
गणनाजिल्ह्यात इतरत्र ..	एकूण ग्रामीण नागरी	7,237 4,891 2,346	14,901 12,154 2,747	22,138 17,045 5,093	Total Rural Urban	Elsewhere in district of enumeration
राज्यातील इतर जिल्ह्यात	एकूण ग्रामीण नागरी	5,249 1,389 3,860	6,838 2,832 4,006	12,087 4,221 7,866	Total Rural Urban	In other Districts of State
एकूण (I) ..	एकूण ग्रामीण नागरी	12,486 6,280 6,206	21,739 14,986 6,753	34,225 21,266 12,959	Total Rural Urban	Total (I)
II. गणनाराज्याच्या						
<i>State in India</i>						
<i>Beyond State of Enumeration</i>						
बाहेरील भारतातील राज्य						
आंध्र प्रदेश ..	एकूण ग्रामीण नागरी	206 37 168	226 61 165	432 99 333	Total Rural Urban	Andhra Pradesh
आसाम ..	एकूण ग्रामीण नागरी	10 1 9	7 0 6	7 2 15	Total Rural Urban	Assam

*५०० पेक्षा कमी /Less than 500

स्तंभ २ मधील 'एकूण' ह्यात पूर्वीचे राहण्याचे ठिकाण ग्रामीण आहे की नागरी ह्याचा उल्लेख नसलेल्यांचाही समावेश आहे./
"Total" in col. 2 includes unspecified, whether rural or urban status of last residence.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.17- *contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	(1)
अरुणाचल प्रदेश	एकूण	*	*	1	Total	Arunachal Pradesh
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	*	*	1	Urban	
बिहार	एकूण	272	89	361	Total	Bihar
	ग्रामीण	31	8	39	Rural	
	नागरी	242	81	322	Urban	
झारखंड	एकूण	42	16	58	Total	Jharkhand
	ग्रामीण	7	2	9	Rural	
	नागरी	35	14	50	Urban	
गुजरात	एकूण	412	437	849	Total	Gujarat
	ग्रामीण	31	51	83	Rural	
	नागरी	380	386	766	Urban	
गोवा	एकूण	25	35	60	Total	Goa
	ग्रामीण	4	9	13	Rural	
	नागरी	21	27	48	Urban	
दिल्ली	एकूण	36	34	69	Total	Delhi
	ग्रामीण	2	1	3	Rural	
	नागरी	34	32	66	Urban	
हरियाणा	एकूण	22	18	40	Total	Haryana
	ग्रामीण	2	1	3	Rural	
	नागरी	20	17	37	Urban	
हिमाचल प्रदेश	एकूण	8	5	14	Total	Himachal Pradesh
	ग्रामीण	1	*	1	Rural	
	नागरी	7	5	12	Urban	
जम्मू व काश्मीर	एकूण	9	6	16	Total	Jammu and Kashmir.
	ग्रामीण	1	*	2	Rural	
	नागरी	8	6	14	Urban	
कर्नाटक	एकूण	536	629	1,165	Total	Karnataka
	ग्रामीण	133	227	359	Rural	
	नागरी	404	402	806	Urban	
केरळ	एकूण	146	112	259	Total	Kerala
	ग्रामीण	9	4	13	Rural	
	नागरी	137	108	246	Urban	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.17- contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	(1)
मध्य प्रदेश	.. एकूण	258	332	590	Total	Madhya Pradesh
	ग्रामीण	99	159	258	Rural	
	नागरी	159	173	332	Urban	
छत्तीसगड	.. एकूण	98	107	205	Total	Chattisgadh
	ग्रामीण	52	57	109	Rural	
	नागरी	46	50	96	Urban	
मणिपूर	.. एकूण	1	1	2	Total	Manipur
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	1	1	2	Urban	
मेघालय	.. एकूण	1	1	2	Total	Meghalaya
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	1	1	1	Urban	
मिझोरम	.. एकूण	*	*	1	Total	Mizoram
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	*	*	1	Urban	
नागालँड	.. एकूण	1	*	1	Total	Nagaland
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	*	*	1	Urban	
ओरिसा	.. एकूण	62	30	91	Total	Orissa
	ग्रामीण	12	5	17	Rural	
	नागरी	50	24	74	Urban	
पंजाब	.. एकूण	37	31	68	Total	Punjab
	ग्रामीण	3	1	5	Rural	
	नागरी	34	30	63	Urban	
राजस्थान	.. एकूण	262	169	431	Total	Rajasthan
	ग्रामीण	20	10	30	Rural	
	नागरी	243	159	402	Urban	
सिक्कीम	.. एकूण	*	*	1	Total	Sikkim
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	*	*	1	Urban	

* ५०० पेक्षा कमी/Less than 500

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.17 - *contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	(1)
तामिळनाडू	.. एकूण	139	111	250	Total	Tamil Nadu
	ग्रामीण	5	3	8	Rural	
	नागरी	134	107	242	Urban	
त्रिपुरा	.. एकूण	1	1	2	Total	Tripura
	ग्रामीण	*	*	*	Rural	
	नागरी	1	*	1	Urban	
उत्तर प्रदेश	.. एकूण	1,426	646	2,072	Total	Uttar Pradesh
	ग्रामीण	66	27	94	Rural	
	नागरी	1,360	619	1,979	Urban	
उत्तरांचल	.. एकूण	22	14	36	Total	Uttaranchal
	ग्रामीण	1	1	2	Rural	
	नागरी	20	13	34	Urban	
पश्चिम बंगाल	.. एकूण	139	70	209	Total	West Bengal
	ग्रामीण	11	4	15	Rural	
	नागरी	127	67	194	Urban	
केंद्रशासित प्रदेश	.. एकूण	6	6	12	Total	Union Territories
	ग्रामीण	1	1	2	Rural	
	नागरी	5	5	11	Urban	
एकूण (II)	.. एकूण	4,179	3,134	7,313	Total	Total (II)
	ग्रामीण	531	635	1,165	Rural	
	नागरी	3,648	2,500	6,148	Urban	
पूर्वीचे राहण्याचे ठिकाण . . भारतात इतरत्र	एकूण	99	78	177	Total	Last residence outside India (I +II)
	ग्रामीण	12	8	19	Rural	
	नागरी	88	71	158	Urban	
III. आशियातील भारताबाहेरचे देश	..	93	72	164		Countries in Asia Beyond India
IV. इतर देश	..	7	7	13		Other countries
एकूण	..	16,764	24,952	41,716	Total	

आधार - भारताची जनगणना २००१

Source -- Census of India 2001

2. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.18

कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार संख्या

HOUSEHOLDS AND HOUSEHOLD POPULATION BY LANGUAGES MAINLY SPOKEN
जनगणना / Population Census, 2001

(संख्या/Number)

भाषा (1)	कुटुंबे Households (2)	व्यक्ती Persons (3)	Languages (1)
आसामी ..	N.A.	2,516	Assamese
बंगाली ..	N.A.	3,10,137	Bengali
गुजराथी ..	N.A.	23,15,409	Gujarati
हिंदी ..	N.A.	1,06,81,641	Hindi
कन्नड ..	N.A.	12,54,519	Kannada
काश्मिरी ..	N.A.	5,344	Kashmiri
मल्याळम् ..	N.A.	4,06,358	Malayalam
मराठी ..	N.A.	6,66,43,942	Marathi
उडिया ..	N.A.	93,900	Oriya
पंजाबी ..	N.A.	2,69,309	Punjabi
संस्कृत ..	N.A.	408	Sanskrit
सिंधी ..	N.A.	7,09,224	Sindhi
तामिळ ..	N.A.	5,27,995	Tamil
तेलगू ..	N.A.	14,05,958	Telgu
उर्दू ..	N.A.	68,95,501	Urdu
इतर ..	N.A.	7,63,499	Others
एकूण ..	N.A.	9,22,85,750	Total

N.A.--उपलब्ध नाही/Not Available

आधार - भारताची जनगणना १९८१, १९८७ चा पेपर एक, महाराष्ट्र मालिका १२

Source — Census of India 1981, Paper I of 1987, Maharashtra series 12

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.1

जमिनीचा वापर/LAND UTILISATION

(हजार हेक्टरात/In thousand hectares)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	2008-09 (3)	2009-10* (4)	Item (2)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	.. 30,758	30,758	Total geographical area
2	वनाखालील क्षेत्र	.. 5,213	5,214	Area under forests
3	नापीक व मशागतीस अयोग्य जमीन	.. 1,718	1,729	Barren and uncultivable land
4	बिगर-शेती वापराखाली आणलेली जमीन	.. 1,433	1,443	Land put to non-agricultural uses
5	मशागतयोग्य पडीत जमीन	.. 918	917	Culturable waste land
6	कायमची कुरणे व चराऊ कुरणे	.. 1,246	1,242	Permanent pastures and grazing land
7	किरकोळ झाडे,झुडुपे यांच्या समूहा खालील क्षेत्र	.. 248	250	Land under miscellaneous trees crops & groves
8	चालू पड	.. 1,372	1,373	Current fallows
9	इतर पड	.. 1,188	1,189	Other fallows
10	निव्वळ पेरणी क्षेत्र	.. 17,422	17,401	Net area sown
11	दुसोटा/तिसोटा क्षेत्र	.. 5,132	5,211	Area sown more than once
12	पिकांखालील स्थूल क्षेत्र	.. 22,454	22,612	Gross cropped area

* अस्थायी / Provisional

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.2

जिल्हावार लागवडीलायक क्षेत्र आणि लागवड केलेले क्षेत्र

DISTRICTWISE CULTURABLE AREA AND CULTIVATED AREA
2008-09*

(हजार हेक्टरांत/In thousand hectares)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण भौगोलिक क्षेत्र Total geographical area (3)	लागवडीलायक क्षेत्र Culturable area (4)	कसलेले निव्वळ क्षेत्र Net area sown (5)	लागवड केलेले क्षेत्र एकूण Gross cropped area (6)	District (2)
1	बृहन्मुंबई	.. 38	0	0	0	Greater Mumbai
2	ठाणे	.. 934	332	245	250	Thane
3	रायगड	.. 687	310	189	215	Raigad
4	रत्नागिरी	.. 816	549	244	256	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	.. 504	349	140	159	Sindhudurg
	कोकण विभाग	.. 2,979	1,540	818	880	Konkan Division
6	नाशिक	.. 1,563	1,017	882	1,002	Nashik
7	धुळे	.. 733	455	434	508	Dhule
8	नंदुरबार	.. 705	306	296	354	Nandurbar
9	जळगाव	.. 1,164	873	850	1,265	Jalgaon
10	अहमदनगर	.. 1,702	1,355	1,105	1,485	Ahmadnagar
	नाशिक विभाग	.. 5,867	4,006	3,567	4,614	Nashik Division
11	पुणे	.. 1,562	1,049	934	1,194	Pune
12	सातारा	.. 1,058	682	544	645	Satara
13	सांगली	.. 861	718	592	706	Sangli
14	सोलापूर	.. 1,488	1,327	1,031	1,150	Solapur
15	कोल्हापूर	.. 776	506	429	722	Kolhapur
	पुणे विभाग	.. 5,745	4,282	3,530	4,417	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	.. 14,591	9,828	7,915	9,911	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.2 - contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
16	औरंगाबाद ..	1,008	819	690	1,109	Aurangabad
17	जालना ..	772	715	571	736	Jalna
18	परभणी ..	631	575	483	863	Parbhani
19	हिंगोली ..	466	401	331	527	Hingoli
20	बीड ..	1,069	942	749	911	Beed
21	नांदेड ..	1,033	842	703	831	Nanded
22	उस्मानाबाद ..	748	699	479	729	Osmanabad
23	लातूर ..	716	651	521	741	Latur
	औरंगाबाद विभाग ..	6,443	5,645	4,527	6,447	Aurangabad Division
24	बुलढाणा ..	967	740	669	805	Buldhana
25	अकोला ..	543	454	434	525	Akola
26	वाशिम ..	513	410	378	542	Washim
27	अमरावती ..	1,222	814	752	1,112	Amravati
28	यवतमाळ ..	1,352	944	846	976	Yavatmal
	अमरावती विभाग ..	4,597	3,362	3,079	3,960	Amravati Division
29	वर्धा ..	629	473	365	388	Wardha
30	नागपूर ..	986	636	546	591	Nagpur
31	भंडारा ..	342	205	178	219	Bhandara
32	गोंदिया ..	586	217	183	206	Gondia
33	चंद्रपूर ..	1,092	530	456	551	Chandrapur
34	गडचिरोली ..	1,492	253	172	182	Gadchiroli
	नागपूर विभाग ..	5,127	2,314	1,900	2,137	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग ..	9,724	5,676	4,979	6,097	Vidarbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	30,758	21,149	17,422	22,454	Maharashtra State

* अस्थायी / Provisional

टीप -- (१) लागवडीलायक क्षेत्र — यात (१) लागवडीलायक पडीक, (२) झाडे झुडुपांखालील जमीन, (३) चालू पड (४) इतर पड आणि (५) कसलेले निव्वळ क्षेत्र यांचा अंतर्भाव होतो
(२) आकडे संक्षिप्तता लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही

Note —(1) Culturable area includes—(1) culturable waste, (2) land under miscellaneous tree crops etc., (3) current fallows, (4) other fallows and (5) net area sown

2) Details may not add to the totals due to rounding

आधार — कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source — Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3

प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र आणि त्यांचे उत्पादन
AREA AND PRODUCTION OF PRINCIPAL CROPS

(क्षेत्र हजार हेक्टरांत व उत्पादन हजार मेट्रिक टनांत)

(Area in thousand hectares and outturn in thousand M. tonne)

अनु- क्रमांक Sr. No.	पीक	2007-08		2008-09		2009-10		Crops
		क्षेत्र Area	उत्पादन Productio	क्षेत्र Area	उत्पादन Productio	क्षेत्र Area	उत्पादन Production	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	तांदूळ	1,575	2,996	1,522	2,288	1,471	2,184	Rice
2	गहू	1,253	2,371	1,022	1,516	1,081	1,740	Wheat
3	ज्वारी	4,148	4,003	4,071	3,352	4,176	3,565	Jowar
4	बाजरी	1,283	1,127	865	662	1,034	766	Bajri
5	एकूण तृणधान्ये (इतर धान्ये धरून)	9,149	12,460	8,320	9,523	8,735	10,215	Total cereals (including other cereals)
6	एकूण कडधान्ये	4,057	3,024	3,092	1,654	3,375	2,372	Total pulses
7	ऊस @	1,093	88,437	768	60,648	756	64,159	Sugarcane @
8	कापूस *	3,195	7,015	3,146	4,729	3,392	5,111	Cotton*
9	भुईमूग	404	472	317	352	322	359	Groundnut
10	तंबाखू	6	7	5	7	N.A.	N.A.	Tobacco

N.A.--उपलब्ध नाही/Not Available

टीप -- @ उसाचे उत्पादन कांड्यामध्ये आहे व ते तोडणी झालेल्या क्षेत्रावर आधारित आहे.

* कापसाचे उत्पादन रुईमधील आहे व ते प्रत्येकी १७० किलोग्रॅमच्या हजार गासड्यांमध्ये आहे.

Note—@ The production of sugarcane is in terms of cane and is worked out on the basis of harvested area.

* The production of cotton is in terms of lint and in ' 000 bales of 170 Kg. each

आधार—कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source —Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

3. शेती/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हावार प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन/

(क्षेत्र शंभर हेक्टरांत व उत्पादन शंभर टनांत/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	तांदूळ/Rice		गहू/Wheat	
		क्षेत्र Area (3)	उत्पादन Production (4)	क्षेत्र Area (5)	उत्पादन Production (6)
1	बृहन्मुंबई
2	ठाणे	...	1,389	2,918	1
3	रायगड	...	1,302	3,277	...
4	रत्नागिरी	...	774	2,029	...
5	सिंधुदुर्ग	...	785	2,041	...
	कोकण विभाग	...	4,250	10,265	1
6	नाशिक	...	481	188	730
7	धुळे	...	49	24	288
8	नंदुरबार	...	187	129	211
9	जळगाव	...	2	1	509
10	अहमदनगर	...	74	28	1,295
	नाशिक विभाग	...	793	370	3,033
11	पुणे	...	626	512	596
12	सातारा	...	506	769	420
13	सांगली	...	187	351	343
14	सोलापूर	...	1	0	804
15	कोल्हापूर	...	1,132	2,934	79
	पुणे विभाग	...	2,452	4,566	2,242
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	7,495	15,201	5,276
					8,951

AGRICULTURE

TABLE No. 3.4

DISTRICTWISE AREA AND PRODUCTION OF PRINCIPAL CROPS 2009-10

Area in '00 hectares and Production in '00 tonnes)

ज्वारी/Jowar		बाजरी/Bajri		एकूण तृणधान्ये/All cereals		District
क्षेत्र Area (7)	उत्पादन Production (8)	क्षेत्र Area (9)	उत्पादन Production (10)	क्षेत्र Area (11)	उत्पादन Production (12)	
...	Brihan Mumbai
...	1,663	3,073	Thane
...	1,448	3,383	Raigad
...	1,012	2,287	Ratnagiri
...	825	2,091	Sindhudurg
...	4,948	10,834	Konkan Division
101	75	1,719	1,295	4,856	6,176	Nashik
349	431	1,049	998	2,174	2,987	Dhule
574	699	156	129	1,498	2,128	Nandurbar
1,664	3,106	332	361	3,379	6,546	Jalgaon
5,205	3,506	1,907	1,154	9,065	8,285	Ahmednagar
7,893	7,817	5163	3,937	20,972	26,122	Nashik Division
4,364	3,253	460	339	6,332	5,515	Pune
1,812	1,911	749	363	3,748	4,240	Satara
2,768	1,888	541	182	4,185	3,795	Sangli
6,577	4,008	144	52	7,918	6,138	Solapur
204	328	1,776	4,048	Kolhapur
15,725	11,388	1,894	936	23,959	23,772	Pune Division
23,618	19,205	7,057	4,873	49,879	60,728	Rest of Maharashtra

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
16	औरंगाबाद	462	880
17	जालना	215	401
18	परभणी	...	31	11	325	428
19	हिंगोली	...	12	4	193	253
20	बीड	...	6	2	670	919
21	नांदेड	...	56	15	191	198
22	उस्मानाबाद	...	61	37	386	393
23	लातूर	...	32	13	258	278
	औरंगाबाद विभाग	...	198	82	2,700	3,750
24	बुलढाणा	460	939
25	अकोला	354	885
26	वाशिम	...	1	2	153	317
27	अमरावती	...	43	62	493	973
28	यवतमाळ	...	2	3	180	200
	अमरावती विभाग	...	46	67	1,640	3,314
29	वर्धा	235	324
30	नागपूर	...	711	817	570	767
31	भंडारा	...	1,786	1,816	96	103
32	गोंदिया	...	1,833	2,001	24	17
33	चंद्रपूर	...	1,136	711	257	167
34	गडचिरोली	...	1,500	1,140	11	9
	नागपूर विभाग	...	6,966	6,485	1,193	1,387
	विदर्भ विभाग	...	7,012	6,552	2,833	4,701
	महाराष्ट्र राज्य	...	14,705	21,835	10,809	17,402

TABLE No. 3.4 —*contd.*

(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1,801	2,011	1,224	1,218	4,757	7,472	Aurangabad
1,498	1,540	391	364	2,738	3,599	Jalna
2,347	1,961	65	34	2,795	2,456	Parbhani
681	715	3	1	905	988	Hingoli
2,394	1,958	1,317	1,033	4,524	4,030	Beed
1,547	1,136	1,819	1,360	Nanded
3,479	2,603	176	80	4,298	3,318	Osmanabad
1,463	1,141	40	15	1,849	1,503	Latur
15,210	13,065	3,216	2,745	23,685	24,726	Aurangabad Division
643	1,052	35	26	1,988	3,872	Buldhana
525	853	6	4	904	1,775	Akola
258	391	4	3	420	719	Washim
491	527	2	2	1,048	1,596	Amravati
716	376	15	11	924	614	Yavatmal
2,633	3,199	62	46	5,284	8,576	Amravati Division
50	24	286	349	Wardha
156	109	1,439	1,697	Nagpur
...	1,882	1,918	Bhandara
...	1,858	2,021	Gondia
60	27	1,455	908	Chandrapur
36	27	1,578	1,229	Gadchiroli
302	187	8,498	8,122	Nagpur Division
2,935	3,386	62	46	13,782	16,698	Vidharbha Division
41,763	35,656	10,335	7,664	87,346	1,02,152	Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण कडधान्ये/All pulses		ऊस/Sugarcane	
		क्षेत्र Area (13)	उत्पादन Production (14)	क्षेत्र Area (15)	उत्पादन (कांड्यांत) Production (Cane) (16)
1	बृहन्मुंबई
2	ठाणे	...	208	130	...
3	रायगड	...	139	72	...
4	रत्नागिरी	...	85	41	...
5	सिंधुदुर्ग	...	60	29	...
	कोकण विभाग	...	492	272	...
6	नाशिक	...	851	490	311
7	धुळे	...	572	390	46
8	नंदुरबार	...	792	487	97
9	जळगाव	...	1,578	1,172	96
10	अहमदनगर	...	1,442	965	756
	नाशिक विभाग	...	5,235	3,504	1,306
11	पुणे	...	756	523	956
12	सातारा	...	823	404	538
13	सांगली	...	626	440	632
14	सोलापूर	...	772	457	1,073
15	कोल्हापूर	...	242	161	1,127
	पुणे विभाग	...	3,219	1,985	4,326
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	8,946	5761	5,632
					4,93,949

TABLE No. 3.4 —*contd.*

कापूस/Cotton		भुईंमूग/Groundnut		District
क्षेत्र Area	उत्पादन Production	क्षेत्र Area	उत्पादन Production	
(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
...	Brihan Mumbai
...	...	3	4	Thane
...	...	3	4	Raigad
...	...	3	4	Ratnagiri
...	...	55	96	Sindhudurg
...	...	64	108	Konkan Division
464	692	253	191	Nashik
1,293	1,977	259	220	Dhule
545	1,075	146	148	Nandurbar
4,136	6,851	80	103	Jalgaon
827	1,251	98	122	Ahmednagar
7,265	11,846	836	784	Nashik Division
...	...	371	366	Pune
16	11	530	721	Satara
25	18	280	321	Sangli
14	24	80	80	Solapur
1	1	607	863	Kolhapur
56	54	1,868	2,351	Pune Division
7,321	11,900	2,768	3,243	Rest of Maharashtra

(1)	(2)	(13)	(14)	(15)	(16)	
16	औरंगाबाद	...	1,174	892	136	11,545
17	जालना	...	1,203	749	182	16,937
18	परभणी	...	1,551	812	110	8,566
19	हिंगोली	...	872	548	79	4,695
20	बीड	...	1,424	736	432	31,953
21	नांदेड	...	1,933	898	129	6,213
22	उस्मानाबाद	...	1,849	1,204	382	31,922
23	लातूर	...	1,797	1,561	399	30,314
	औरंगाबाद विभाग	...	11,803	7,400	1,849	1,42,145
24	बुलढाणा	...	2,194	1,991	14	974
25	अकोला	...	1,618	1,539	2	157
26	वाशिम	...	1,642	1,463	2	142
27	अमरावती	...	2,338	2,225	2	140
28	यवतमाळ	...	1,546	952	23	1,672
	अमरावती विभाग	...	9,338	8,170	43	3,085
29	वर्धा	...	905	356	18	1,486
30	नागपूर	...	1,318	1,098	2	141
31	भंडारा	...	316	180	12	549
32	गोंदिया	...	204	108	3	238
33	चंद्रपूर	...	787	577
34	गडचिरोली	...	139	65
	नागपूर विभाग	...	3,669	2,384	35	2,414
	विदर्भ विभाग	...	13,007	10,554	78	5,499
	महाराष्ट्र राज्य	...	33,756	23,715	7,559	6,41,593

टीप - (१) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

(२) कापसाचे उत्पादन रूईमध्ये आहे व ते प्रत्येकी १७० किलो ग्रॅमच्या हजार गासड्यांत आहे.

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

TABLE No. 3.4 —*contd.*

(17)	(18)	(19)	(20)	(2)
2,814	5,106	46	42	Aurangabad
2,907	5,031	6	5	Jalna
2,177	3,438	15	14	Parbhani
970	1,579	7	8	Hingoli
2,228	2,996	82	59	Beed
2,574	1,972	18	15	Nanded
42	57	117	66	Osmanabad
32	60	26	9	Latur
13,744	20,239	317	218	Aurangabad Division
2,394	3,746	5	5	Buldhana
1,633	2,771	19	22	Akola
450	609	1	1	Washim
1,794	3,092	17	23	Amravati
3,921	5,066	5	6	Yavatmal
10,192	15,284	47	57	Amravati Division
1,454	1,989	17	21	Wardha
636	890	62	49	Nagpur
...	...	2	2	Bhandara
...	Gondia
542	775	1	1	Chandrapur
26	35	Gadchiroli
2,658	3,689	82	73	Nagpur Division
12,850	18,973	129	130	Vidharbha Division
33,915	51,112	3,214	3,591	Maharashtra State

Note — (1) Details may not add up to total due to rounding.

(2) Production of cotton is in terms of lint and in '000 bales of 170 kg. each.

Source — Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.5

प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक

INDEX NUMBERS OF PRODUCTION OF PRINCIPAL CROPS

[पाया:त्रैवार्षिक सरासरी १९७९-८२ = १००]

[Base : Triennial Average 1979-82 =100]

अनुक्रमांक Serial No.	बाब (1)	2007-08 (3)	2008-09 (4)	2009-10 (5)	Item (2)
1	अन्नधान्ये-				<i>Foodgrains</i>
	(अ) तृणधान्ये-				(a) Cereals—
	(1) तांदूळ ...	136.37	103.42	98.96	Rice
	(2) गहू ...	244.91	156.59	179.73	Wheat
	(3) ज्वारी ...	81.73	68.43	72.79	Jowar
	(4) बाजरी ...	155.99	91.65	106.10	Bajri
	(5) बार्ली ...	15.09	13.21	22.64.	Barley
	(6) मका ...	1,499.75	1,307.27	1,532.21	Maize
	(7) नाचणी ...	58.42	59.56	51.44	Ragi
	(8) कोद्रा ...	25.93	22.99	2.36	Kodra
	(9) इतर धान्ये ...	48.63	59.66	33.09	Other cereals
	एकूण तृणधान्ये	137.04	103.55	111.28	Total Cereals
	(ब) कडधान्ये-				(b) Pulses—
	(1) हरभरा ...	678.51	470.71	677.74	Gram
	(2) तूर ...	270.37	152.06	231.09	Tur
	(3) इतर कडधान्ये ...	199.46	67.59	81.09	Other pulses
	एकूण कडधान्ये	303.93	168.45	243.41	Total Pulses
	एकूण अन्नधान्ये	170.13	116.42	137.48	Total Foodgrains

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.5 —contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
2	अन्नधान्येतर -				Non-Foodgrains
	(अ) गळिताची धान्ये -				(a) Oilseeds—
	(1) भुईमूग ...	82.10	71.75	59.19	Groundnut
	(2) तीळ ...	88.03	44.16	42.69	Seasamum
	(3) मोहरी, राई व जवस ...	39.42	16.75	18.32	Rape, Mustard and Linseed
	(4) एरंडी ...	366.67	250.00	140.97	Castor seed
	(5) सूर्यफूल ...	412.13	311.06	232.29	Sunflower
	एकूण - गळिताची धान्ये...	99.68	80.43	65.54	Total Oilseeds
	(ब) तंतू पिके -				(b) Fibres—
	(1) कापूस ...	480.92	325.78	350.42	Cotton
	(2) मेस्टा ...	27.70	24.50	25.91	Mesta
	एकूण - तंतू पिके ...	479.10	324.57	349.11	Total Fibres
	(क) संकीर्ण -				(c) Miscellaneous
	(1) ऊस ...	333.41	228.65	241.89	Sugarcane
	(2) तंबाखू ...	109.91	103.97	32.67	Tobacco
	(3) बटाटा ...	126.12	115.02	N.A.	Potato
	(4) मिरची ...	59.68	61.30	N.A.	Chillies
	एकूण - संकीर्ण पिके	312.09	215.77	222.53	Total-Miscellaneous
	एकूण - अन्नधान्येतर पिके	306.02	212.41	218.70	Total-Non-foodgrains
	सर्व पिके	234.46	161.86	175.93	All Commodities

N.A.-उपलब्ध नाही/Not Available

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.6

मृदुसंधारण, जमीन सुधारणा इत्यादी योजनांखालील प्रगती

PROGRESS UNDER SOIL CONSERVATION AND LAND DEVELOPMENT ETC.

अनुक्रमांक Serial. No.	योजना	२००९-१०	Scheme
		मधील साध्य Achievements during 2009-10	
(1)	(2)	(3)	(2)
1	समतल सलग चर (हेक्टर)	3,136	Continuous contour trencher (in hectares)
2	मजगी केलेली जमीन (हेक्टरांत)	7,708	Area terraced (in hectares)
3	जैविक बांधासह समपातळी/ ढाळीचे बांध (हेक्टर)	1,74,112	Contour / Graded bunding with vegetative bunds (in hectares)
4	कॅम्पार्टमेंट बँडिंग (हेक्टरांत)	1,00,631	Compartment Bunding (in hectares)

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source — Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

3 शेती/AGRICULTURE

रक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.7

रासायनिक खतांचे वाटप/DISTRIBUTION OF CHEMICAL FERTILIZERS
2009-10 *

(टनात/Tonnes)

बाब (1)	राज्यास वाटप करण्यात आलेले खत Fertilizers distributed to the State (2)	Item (3)
नत्रयुक्त--		Nitrogenous—
अमोनियम सल्फेट (२०.६ टक्के N)	41,670	Ammonium Sulphate (20.6 per cent N)
युरिया (४६ टक्के N)	22,94,206	Urea (46 per cent N)
अमोनियम सल्फेट नायट्रेट (२६ टक्के N)	...	Ammonium Sulphate Nitrate (26 per cent N)
कॅल्शियम अमोनियम नायट्रेट (२५ टक्के N)	19,047	Calcium Ammonium Nitrate (25 per cent N)
अमोनियम क्लोराईड (२५ टक्के N)	...	Ammonium Chloride (25 per cent N)
फॉस्फेट --		Phosphates—
सिंगल सुपरफॉस्फेट (१६ टक्के P ₂ O ₅)	4,96,998	Single superphosphate (16 per cent P ₂ O ₅)
ट्रिपल सुपरफॉस्फेट	35,585	Triple superphosphate
मिश्र --		Complex—
१२-३२-१६	1,06,443	12-32-16
१८-४६-०	12,77,530	18-46-0
२०-२०-० #	2,03,701	20-20-0 #
२३-२३-०	85,009	23-23-0
१४-३५-१४	92,459	14-35-14
१५-१५-१५	2,18,268	15-15-15
१०-२६-२६	4,06,898	10-26-26
२८-२८-०	392	28-28-0
११-५२-० (एम ए पी)	64,900	11-52-0 (Mono Ammonium Phosphate)
पोटॅसिक --		Potassic—
म्युरिएट ऑफ पोटॅश (६० टक्के K ₂ O)	6,81,842	Muriate of potash (60 per cent K ₂ O)
सल्फेट ऑफ पोटॅश (६० टक्के K ₂ O)	5,159	Sulphate of potash (60 per cent K ₂ O)

20-20-0 (APS) includes in 20-20-0 (ANP)

* अस्थायी/provisional

आधार - भारतीय खत संघ, पश्चिम विभाग, मुंबई

Source - Fertilizer Association of India, Western Region, Mumbai

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8

शेतीची अवजारे/AGRICULTURAL IMPLEMENTS

पशुधन गणना / Livestock Census, 2003

अनु क्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	परिमाण (3)	माहिती Particulars (4)	Unit (3)	Item (2)
1	नांगर				Ploughs
	(i) लाकडी	हजारात	1,616	'000 No.	Wooden
	(ii) लोखंडी	हजारात	744	'000 No.	Iron
2	गाड्या	हजारात	1,207	'000 No.	Carts
3	उसाचे चरक				Sugarcane crushers
	(i) शक्तीवर चालणारे	संख्या	5,104	Number	Worked by power
	(ii) बैलाच्या सहाय्याने चालणारे	संख्या	23,330	Number	Worked by bullocks
4	सिंचनाकरिता वापरली जाणारी				Used for Irrigation purpose
	(i) डिझेल इंजिने	संख्या	1,68,228	Number	Diesel engines
	(ii) विजेवर चालणारे पंप	संख्या	10,05,437	Number	Electric pumps
5	घाणी	संख्या	22,438	Number	Ghanis

आधार - १७ वी पंचवार्षिक पशुधन गणना, २००३

Source— Quinquennial 17th Livestock Census, 2003

3. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/TABLE No. 3.9

वीज पुरवठा केलेले शेती पंप /Agricultural Pumps Energised

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वीज पुरवठा केलेले शेतीचे पंप No. of agricultural Pumps energised		District
		३१ मार्च, २००९ रोजी As on 31st March 2009	३१ मार्च, २०१० रोजी As on 31st March 2010	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	बृहन्मुंबई	Brihan Mumbai
2	ठाणे	...	25,282	Thane
3	रायगड	...	13,660	Raigad
4	रत्नागिरी	...	13,545	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	...	15,947	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	68,434	Konkan Division
6	नाशिक	...	2,68,087	Nashik
7	धुळे	...	1,19,750	Dhule
8	नंदुरबार	...		1,442
9	जळगाव	...	1,72,830	Jalgaon
10	अहमदनगर	...	2,82,166	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	8,42,833	Nashik Division
11	पुणे	...	1,92,550	Pune
12	सातारा	...	1,14,559	Satara
13	सांगली	...	1,48,682	Sangli
14	सोलापूर	...	2,25,370	Solapur
15	कोल्हापूर	...	90,072	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	7,71,233	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	16,82,500	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.9 — contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
16	औरंगाबाद ...	1,55,393	1,63,484	Aurangabad
17	जालना ...	79,442	85,614	Jalna
18	परभणी ...	} 1,06,845	1,09,654	Parbhani
19	हिंगोली ...		2,106	Hingoli
20	बीड ...	1,20,781	1,31,509	Beed
21	नांदेड ...	83,483	86,969	Nanded
22	उस्मानाबाद ...	89,337	96,856	Osmanabad
23	लातूर ...	86,546	91,238	Latur
	औरंगाबाद विभाग ...	7,21,827	7,67,430	Aurangabad Division
24	बुलढाणा ...	1,14,967	1,20,093	Buldhana
25	अकोला ...	} 79,370	81,753	Akola
26	वाशिम ...		2,003	Washim
27	अमरावती ...	99,677	1,02,779	Amravati
28	यवतमाळ ...	79,892	84,232	Yavatmal
	अमरावती विभाग ...	3,73,906	3,90,860	Amravati Division
29	वर्धा ...	58,104	60,388	Wardha
30	नागपूर ...	90,288	93,249	Nagpur
31	भंडारा ...	} 46,322	48,469	Bhandara
32	गोंदिया ...		1,945	Gondia
33	चंद्रपूर ...	31,260	32,981	Chandrapur
34	गडचिरोली ...	8,976	9,533	Gadchiroli
	नागपूर विभाग ...	2,34,950	2,46,565	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग ...	6,08,856	6,37,425	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य ...	30,13,183	31,69,115	Maharashtra State

आधार - महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित, मुंबई

Source.— Maharashtra State Electricity Distribution Company Limited, Mumbai

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.10

महाराष्ट्रातील एकूण वहित धारण जमिनी, त्यांचे क्षेत्र व सरासरी

NUMBER, AREA AND AVERAGE SIZE OF OPERATIONAL HOLDINGS IN MAHARASHTRA

कृषि गणना/Agricultural Census 2005-06 *

अनुक्रमांक Serial No.	आकार वर्ग (हेक्टर) Size class (Hectare)	वहित धारण जमिनीची संख्या (००) Number of operational holdings (०0)	वहित धारण जमिनीचे एकूण क्षेत्र (०० हेक्टर) Area of operational holdings (०0 hectare)	धारण जमिनीचे सरासरी क्षेत्र (हेक्टर) Average size of operational holdings (Hectare)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
1	Below 0.5 पेक्षा कमी.	...	31,659	7740	0.24
2	0.5 - 1.0	...	29,525	20,274	0.69
3	1.0 - 2.0	...	41,503	52,475	1.26
4	2.0 - 3.0	...	17,020	37,542	2.21
5	3.0 - 4.0	...	7496	23,756	3.17
6	4.0 - 5.0	...	4,037	16,717	4.14
7	5.0 - 7.5	...	3,906	21,841	5.59
8	7.5 - 10.0	...	1,307	10,294	7.87
9	10.0 - 20.0	...	622	6,776	10.89
10	20.0 व त्यापेक्षा अधिक/ and above.	...	80	2,634	32.60
एकूण/Total			1,37,155	2,00,049	1.46

* अंदाजित/Estimated

आधार — कृषि गणनेचे सांख्यिकीय तक्ते, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source — Statistical Tables on Agricultural Census, Department of Agriculture,
Government of Maharashtra, Pune

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.11

पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प, त्यांची निर्मित सिंचनक्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र
IRRIGATION PROJECTS COMPLETED, IRRIGATION POTENTIAL CREATED
AND ACTUAL IRRIGATED AREA

(३० जून, २०१० रोजी/As on 30th June, 2010)

(हजार हेक्टरांत/In thousand hectares)

जल सिंचन प्रकल्प	पूर्ण झालेल्या प्रकल्पांची संख्या No. of completed projects	पूर्ण झालेल्या प्रकल्पांची निर्मित सिंचनक्षमता Irrigation potential created through the completed projects	प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र Actual irrigated area	Irrigation Projects
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
1. मोठे	86	2,632.13	1,771.39	Major
2. मध्यम	258	845.69	366.57	Medium
3. लघु व उपसा				Minor & Lift
i) राज्य क्षेत्र	3,108	1,259.03	404.41	State Sector
ii) स्थानिक क्षेत्र	Local Sector
एकूण	3,452	4736.85	2,542.37	

आधार — पाटबंधारे विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Irrigation Department, Government of Maharashtra, Mumbai

3. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.12

शासनाचे कार्यान्वित झालेले जलविद्युत प्रकल्प
GOVERNMENT HYDRO ELECTRIC PROJECTS COMMISSIONED

प्रकल्प	मार्च, २००९ पर्यंत कार्यान्वित झालेले Commissioned till March 2009		एप्रिल, २००९ ते मार्च, २०१० मध्ये कार्यान्वित झालेले Commissioned during April 2009 to March 2010		Project
	संख्या Number	क्षमता (मेगॅवॅट) Capacity (M.W.)	संख्या Number	क्षमता (मेगॅवॅट) Capacity (M.W.)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
मोठे	11	2888.50	- -	0.00	Major
लहान	22	192.325	- -	0.00	Minor

आधार — पाटबंधारे विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Irrigation Department, Government of Maharashtra, Mumbai

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.1

पशुधन/LIVESTOCK POPULATION

(पशुधन गणना/LIVESTOCK Census 2007)

(हजारत/In thousand numbers)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती Particulars	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	गायवर्ग		<i>Cattle</i>
(१)	तीन वर्षांवरील बैल		(1) Males over three years
	(अ) केवळ पैदाशीसाठी वापरलेले	196	(a) Used for breeding only
	(ब) शेतीसाठी वापरलेले	5,589	(b) Used for Agriculture work
	(क) बैलगाडीसाठी वापरलेले	446	(c) Used for Bullockcart only
	(ड) इतर	95	(d) Others
	एकूण-	6,326	Total
(२)	तीन वर्षांवरील गाई		(2) Females over three years
	(अ) पैदाशीसाठी किंवा दुधासाठी ठेवलेल्या		(a) Use for breeding or milk
	(१) दुभत्या	3,099	(i) Milch
	(२) भाकड व एकदाही न व्यालेल्या	2,089	(ii) Dry not calved even once
	(ब) इतर	196	(b) Others
	एकूण	5,384	Total
(३)	वासरे	4,473	(3) Young Stock
	एकूण-गाई-बैल	16,183	Total—Cattle
अ-१	विदेशी व संकरित गायवर्ग		Exotic & Crossbreed cattle
(१)	अडीच वर्षांवरील विदेशी/संकरित बैल		(1) Two and half years cross-breed males
	(अ) केवळ पैदाशीसाठी वापरलेले	23	(a) Used for breeding only
	(ब) शेतीसाठी वापरलेले	177	(b) Used for Agriculture work
	(क) बैलगाडीसाठी वापरलेले	27	(c) Used for Bullockcart only
	(ड) इतर	8	(d) Others
	एकूण	235	Total

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.1—contd .

(२) अडीच वर्षांवरील विदेशी/संकरित गाई		(2) Adult crossbreed cows above two and half years
(अ) पैदाशीसाठी किंवा दुधासाठी ठेवलेल्या		(a) Used for breeding or milch
(१) दुभत्या	1,139	(i) Milch
(२) भाकड व एकदाही न व्यालेल्या	553	(ii) Dry and not calved even once
(ब) इतर	<u>42</u>	(b) Others
एकूण . .	<u>1,734</u>	.. Total
(३) वासरे (अडीच वर्षांखालील)	1,153	(3) Young Stock (below two and half years)
एकूण - विदेशी व संकरित गाय वर्ग . .	<u>3,122</u>	.. Total - Exotic & Cross breed cattle
अ-२ देशी गायवर्ग		Deshi Cattle
(१) तीन वर्षांवरील देशी बैल		(1) Above 3 years Deshi male
(अ) केवळ पैदाशीसाठी वापरलेले	173	(a) Used for breeding only
(ब) शेतीसाठी वापरलेले	5,412	(b) Used for Agriculture work
(क) बैलगाडीसाठी वापरलेले	419	(c) Used for Bullockcart only
(ड) इतर	<u>87</u>	(d) Others
एकूण . .	<u>6,091</u>	.. Total
(२) तीन वर्षांवरील देशी गाई		(1) Above 3 years deshi cows
(अ) पैदाशीसाठी किंवा दुधासाठी ठेवलेल्या		(a) Used for breeding or milch
(१) दुभत्या	1,960	(i) Milch
(२) भाकड व एकदाही न व्यालेल्या	1,536	(ii) Dry and not calved even once
(ब) इतर	<u>154</u>	(b) Others
एकूण . .	<u>3,650</u>	.. Total
(३) वासरे (तीन वर्षे व त्याखालील)	3,320	(3) Young Stock (Three years and below)
एकूण - देशी गाय वर्ग . .	<u>13,061</u>	.. Total—Deshi cattle

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
2	म्हशी-रेडे		Buffaloes
(१)	तीन वर्षावरील रेडे		(1) Males over three years
	(अ) केवळ पैदाशीसाठी वापरलेले	78	(a) Used for breeding only
	(ब) शेतीसाठी वापरलेले	171	(b) Used for Agriculture work
	(क) बैलगाडीसाठी वापरलेले	20	(c) Used for Bullockcart only
	(ड) इतर	14	(d) Others
	एकूण . .	283 . .	Total
(२)	तीन वर्षावरील म्हशी		(2) Females over three years
	(अ) पैदाशीसाठी किंवा दुधासाठी ठेवलेल्या		(a) Used for breeding or milch
	(१) दुभल्या	2,307	(i) Milch
	(२) भाकड व एकदाही न व्यालेल्या	1,178	(ii) Dry and not calved even once
	(ब) इतर	99	(b) Others
	एकूण . .	3,584 . .	Total
(३)	रेडके (तीन वर्षे व त्याखालील)	2,205	(3) Young Stock (three years and below)
	एकूण--म्हशी-रेडे . .	6,072 . .	Total—Buffaloes
3	मेंढरे	2,910	Sheep
4	शेळ्या	10,391	Goats
5	घोडे-शिंगरे	38	Horses and ponies
6	इतर जनावरे #	373	Others livertock #
	एकूण --पशुधन (कुत्री वगळून)	35,967 . .	Total—Livestock (Excluding dogs)
7	कोंबड्या, बदके वगैरे +	64,756	Poultry +

+ कुक्कुटपालनातील धरून / includes poultry fram

(१) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही.

(२) # इतर जनावरांत दुकरे, गाढवे, खेचरे, उंट, व ससे यांचा समावेश आहे.

(i) Details may not add up to the totals due to rounding.

(ii) # Other Livestock includes pigs, donkeys, mules, camels and rabbits.

आधार - १८ वी पंचवार्षिक पशुधन गणना, २००७

Source.— Quinqueniel 18th Livestock Census, 2007

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.2

जिल्हावार पशुधन/DISTRICTWISE LIVESTOCK POPULATION

(पशुधन गणना/LIVESTOCK Census 2007)

(हजारत/In thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विदेशी /संकरित गाय वर्ग Exotic Cross- Breed Cattle	देशी गाय वर्ग Deshi Cattle	एकूण गाई-बैल Total Cattle	म्हशी-रेडे गाई-बैल Buffa- loes	मेंढरे Sheep	शेळ्या Goats	इतर जनावरे Other † Livestock	एकूण जनावरे Total Livestock	कुत्रे Dogs	कोंबड्या, बदके वगैरे Total + Poultry	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	बृहन्मुंबई	1	1	2	23	0	7	1	33	31	36	BrihanMumbai
2	ठाणे	10	444	454	193	2	203	5	858	83	2,375	Thane
3	रायगड	8	290	298	75	1	95	1	470	55	1,605	Raigad
4	रत्नागिरी	15	386	401	50	0	36	1	487	22	1,288	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	10	167	176	80	0	30	2	288	38	673	Sindhudurg
	कोकण विभाग	44	1,288	1,332	421	3	371	10	2,136	229	5,976	Konkan Div.
6	नाशिक	177	800	977	242	355	647	31	2,252	126	14,246	Nashik
7	धुळे	47	314	361	104	302	290	27	1,084	14	737	Dhule
8	नंदुरबार	14	406	420	95	15	321	10	861	10	1,550	Nandurbar
9	जळगाव	68	487	555	301	31	421	24	1,331	22	333	Jalgaon
10	अहमदनगर	818	565	1,383	241	335	916	18	2,893	223	6,323	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	1,124	2,571	3,695	983	1,038	2,595	110	8,421	396	23,189	Nashik Div.
11	पुणे	417	366	783	300	380	535	20	2,018	158	17,413	Pune
12	सातारा	158	201	359	347	312	391	8	1,417	98	1,652	Satara
13	सांगली	98	183	281	519	195	388	8	1,390	88	3,473	Sangli
14	सोलापूर	277	408	685	408	216	844	22	2,175	158	2,530	Solapur
15	कोल्हापूर	129	124	253	642	166	189	8	1,257	56	1,848	Kolhapur
	पुणे विभाग	1,080	1,281	2,361	2,216	1,269	2,347	65	8,257	558	26,915	Pune Div.
	उर्वरित महाराष्ट्र	2,248	5,140	7,388	3,620	2,310	5,313	185	18,814	1,184	56,080	Rest of Maharashtra

16	औरंगाबाद	115	415	530	99	97	354	13	1,093	69	778	Aurangabad
17	जालना	35	370	405	86	27	224	6	747	30	479	Jalna
18	परभणी	8	381	389	139	24	210	5	769	30	244	Parbhani
19	हिंगोली	13	268	280	82	6	157	4	529	31	167	Hingoli
20	बीड	174	494	667	258	92	456	12	1,485	103	1094	Beed
21	नांदेड	17	642	659	249	53	379	16	1,355	54	555	Nanded
22	उस्मानाबाद	119	256	375	170	38	190	15	788	75	634	Osmanabad
23	लातूर	26	343	369	257	40	154	14	834	57	480	Latur
	औरंगाबाद विभाग	507	3,167	3,674	1,340	377	2,124	85	7,600	448	4,431	Aurangabad Div.
24	बुलढाणा	61	495	556	153	82	335	13	1,139	35	18	Buldhana
25	अकोला	15	271	286	63	7	171	6	552	21	93	Akola
26	वाशिम	7	291	299	77	11	170	10	567	30	152	Washim
27	अमरावती	28	473	502	124	59	303	9	997	30	256	Amravati
28	यवतमाळ	21	697	718	131	20	459	6	1,333	61	666	Yavatmal
	अमरावती विभाग	133	2,228	2,361	548	179	1,437	43	4,568	178	1,185	Amravati Div.
29	वर्धा	56	294	350	63	2	190	6	611	33	239	Wardha
30	नागपूर	88	448	536	100	9	333	11	989	71	446	Nagpur
31	भंडारा	52	209	262	96	1	201	0	560	12	397	Bhandara
32	गोंदिया	14	371	385	99	0	196	1	682	22	385	Gondiya
33	चंद्रपूर	19	559	578	87	10	303	9	987	36	825	Chandrapur
34	गडचिरोली	6	645	650	119	22	294	71	1,157	38	767	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	234	2,526	2,760	564	44	1,517	98	4,985	213	3,059	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	367	4,754	5,121	1,112	223	2,954	141	9,553	391	4,244	Vidharbha Div.
	महाराष्ट्र राज्य	3,122	13,061	16,183	6,072	2,910	10,391	411	35,967	2,022	64,756	Maharashtra State

† डुकरे, घोडे, गाढव, ऊंट, खेचरे, ससे धरून/Includes pigs, horses, donkey, camel, mules, rabbit + कुक्कुटपालनातील धरून / includes poultry fram

आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही/ Details may not add up to totals due to rounding

आधार - १८ वी पंचवार्षिक पशुधन गणना, २००७

Source —Quinquennial 18th Livestock Census, 2007

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.3

पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती

MISCELLANEOUS STATISTICS RELATING TO ANIMAL HUSBANDRY

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	३१ मार्च, २०१० रोजी As on 31 st March 2010	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	पशु पैदास केंद्रे	7	Cattle breeding farms
2	वळू संगोपन केंद्रे	..	Bull rearing farms
3	बकरे पैदास केंद्रे	1	Goat breeding farms
4	मेष पैदास केंद्रे	9	Sheep breeding farms
5	कुक्कुट पैदास केंद्रे व अंडी उबविण्याची केंद्रे	4	Poultry breeding farms and central hatcherie
6	सधन कुक्कुट विकास गट	16	Intensive poultry development blocks
7	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्रे	27	District artificial insemination centres
8	पशुवैद्यकीय दवाखाने श्रेणी -I (स्थानिक क्षेत्र)	1,489	Veterinary dispensaries Grade -I (Local sector)
9	पशुवैद्यकीय दवाखाने श्रेणी -II (स्थानिक क्षेत्र)	2,309	Veterinary dispensaries Grade -II (Local sector)
10	पशुवैद्यकीय संस्था--		Veterinary institutions
	(i) पशुवैद्यकीय बहुचिकित्सालये	32 †	Veterinary Polyclinics
	(ii) पशुवैद्यकीय रुग्णालये/दवाखाने श्रेणी -I (राज्य क्षेत्र)	83 ††	Veterinary hospitals/ dispensaries Grade -I (State sector)
	(iii) पशुवैद्यकीय दवाखाने श्रेणी -II (राज्य क्षेत्र)	587	Veterinary dispensaries Grade -II (State sector)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.3—contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
(iv)	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने (स्थानिक क्षेत्र)	65	Mobile Veterinary clinics (Local sector)
(v)	पशुवैद्यकीय सहाय्यक केंद्रे	#	Veterinary aid centres
(vi)	फिरती विस्तारित व प्रात्यक्षिक केंद्रे	- -	Mobile extension cum demonstration centres
(vii)	तालुका पशुवैद्यकीय लघु सर्व चिकित्सालये	171	Taluka veterinary all mini polyclinic

- टीप/Note** — (१) † दापोली, परभणी व नागपूर येथील कृषि विद्यापीठांखालील प्रत्येकी एक धरून./Including one each under Agricultural Universities at Dapoli, Parbhani and Nagpur.
- (२) बकरे पैदास केंद्र व मेष पैदास केंद्र ह्या संस्था मेष विकास महामंडळाकडे हस्तांतरित करण्यात आलेल्या आहेत./The institutions Goat development center and Sheep development centre have been transferred to Sheep Development Corporation.
- (३) # अनुक्रमांक ९ व १० (iii) मध्ये समाविष्ट आहे./ Included in Sr.No. 9 & 10 (iii).
- (४) †† पुणे येथील कृषि विद्यापीठाखालील एक आणि मुंबई येथील "सोसायटी फॉर प्रिव्हेशन ऑफ क्रुएल्टी टू अॅनिमल" या संस्थेचे एक धरून./ Including one at Pune under Agricultural University & one under "Society for Prevention of Cruelty to Animal" at mumbai.

आधार — पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source — Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.4

शासकीय व सहकारी क्षेत्रातील दुग्धशाळांमार्फत झालेले दुधाचे संकलन व वितरण
COLLECTION AND DISTRIBUTION OF MILK BY DAIRIES IN GOVERNMENT
AND CO-OPERATIVE SECTORS

2009-10

(लाख लिटरमध्ये/In lakh litres)

अनुक्रमांक Serial No.	विभाग	प्रतिदिनी सरासरी गाई व म्हशींचे दूध संकलन Daily average collection of cows & buffaloe's milk	Division
(1)	(2)	(3)	(2)
1	मुंबई ..	0.10 ...	Mumbai
2	नाशिक ..	9.25 ...	Nashik
3	पुणे ..	21.19 ...	Pune
4	औरंगाबाद ..	3.04 ...	Aurangabad
5	अमरावती ..	0.15 ...	Amravati
6	नागपूर ..	1.02 ...	Nagpur
	एकूण ..	34.75 ...	Total

दुधाचे प्रतिदिन सरासरी वितरण/Average distribution of milk per day

1.	बृहन्मुंबई दूध योजना/ Brihan Mumbai milk scheme	1.99	लाख लिटर/lakh litres
2.	स्थानिक ग्रामीण दूध विक्री/ Local rural sale of milk	0.94	लाख लिटर/lakh litres
3.	महानंद दुग्धशाळेचे वितरण/ Distribution of Mahananda dairy	4.45	लाख लिटर/lakh litres

आधार — आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Comissioner of Dairy Development, Government of Maharashtra, Mumbai

4. पशुसंवर्धन/ANIMAL HUSBANDRY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.5

दुग्धजन्य पदार्थांची उत्पादने व दूध शीतकरण केंद्रे
MILK PRODUCTS AND MILK CHILLING CENTRES
2009-10

अनु क्रमांक Serial No.	उत्पादनाचे नाव (2)	परिमाण (3)	उत्पादन Production (4)	Unit (3)	Name of production (2)
1	तूप	मे. टन	525	M. tonne	Ghee
2	मसाला दूध	संख्या	10,22,092	No.	Masala milk
3	एनर्जी	"	58,28,165	,,	Energy
4	मलईविरहित दूध भुकटी	मे. टन	339	M. tonne	Skimmed milk powder
5	सफेद लोणी	"	189	,,	White butter
6	लस्सी	संख्या	57,50,514	No.	Lassi
7	टिकाऊ गाइचे दूध	"	2,24,095	,,	Long life cow Milk

(एक) शासकीय व सहकारी क्षेत्रातील दुग्धशाळांच्या दूध शीतकरण केंद्रांची संख्या व त्याची क्षमता		(I) No. and capacity of milk chilling centres in milk processing plants in Government and Co-operative sector
(अ) एकूण दूध शीतकरण केंद्रे	129	(a) Total milk chilling centres
क्षमता (लाख लिटरमध्ये)	22.50	Capacity (in lakh litres)
(ब) शासकीय दूध शीतकरण केंद्रे	64	(b) Government milk chilling centres
क्षमता (लाख लिटरमध्ये)	5.56	Capacity (in lakh litres)
(क) सहकारी दूध शीतकरण केंद्रे	65	(c) Co-operative milk chilling centres
क्षमता (लाख लिटरमध्ये)	16.91	Capacity (in lakh litres)
(दोन) सहकारी क्षेत्रातील दुग्धशाळा दूध प्रक्रिया यंत्राची संख्या	41	(II) Co-operative Dairies Number of milk processing plants
क्षमता (लाख लिटरमध्ये)	50.62	Capacity (in lakh litres)
(तीन) शासकीय दुग्धशाळा	33	(III) Government Dairies
क्षमता (लाख लिटरमध्ये)	29.96	Capacity (in lakh litres)

आधार — आयुक्त, दुग्धव्यवसाय विकास, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Dairy Development, Government of Maharashtra, Mumbai

5. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.1

विविध खारवण आवारांत झालेली माशांची आवक,

खारवण्यासाठी झालेला मिठाचा वापर आणि खारवलेले मासे

QUANTITY OF FISH BROUGHT FOR CURING, SALT ISSUED AND FISH CURED
2009-10

(मेट्रिक टन/in M. tonne)

अनुक्रमांक Serial No.	आवाराचे नाव	खारवण्यासाठी आणलेले मासे Quantity of fish brought for curing	मिठाचा वापर Quantity of salt issued	खारवलेल्या माशांचे वजन Weight of cured fish translate	Name of the yard
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	जयगड	बंद	Jaigad
2	वरवडे	बंद	Warwade
3	मिरकर वाडा	2,070	352	1,449	Mirkar wada
4	देवगड	732	227	256	Devgad
5	हर्णे	बंद	Harnai
6	दाभोळ	बंद	Dabhol
7	विजयदुर्ग	बंद	Vijaydurg
8	तारा मुंब्री	बंद	Tara mumbri
9	पाज	बंद	Phaj
10	वेलदूर नवानगर	बंद	Velduer navanager
11	मालवण	1,017	316	356	Malwan
12	वेंगुर्ला	285	88	100	Vengurla
एकूण ..		4,104	983	2,161	

आधार — आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commission of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

5. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.2

मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती

MISCELLANEOUS STATISTICS RELATING TO FISHERIES

2009-10

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	परिमाण	माहिती Particulars	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	एकूण समुद्र किनारा	कि.मीटर	720	K.m.	Total coastline of State
2	सागरी मत्स्यव्यवसाय करणारी खेडी/गावठाणे	संख्या	414	No.	Marine fishing villages/hamlets
3	सागरी मत्स्यव्यवसायासाठी वापरातील होड्या	"	13,707	No.	Boats utilised in fishing
4	प्रत्येकी एक मे. टनापेक्षा जास्त वजनाच्या होड्या	"	N.A.	No.	Boats above one M.ton
5	यांत्रिकीकृत होड्या--		11,505	No.	<i>Mechanised Boats—</i>
	(अ) विभागाद्वारे	"	N.A.	No.	(a) Departmentally
	(ब) अस्तित्वात असलेल्या (इतर संस्थांच्या धरुन)	"	N.A.	No.	(b) Existing (including by other agencies)
6	एकूण मत्स्योत्पादन--				<i>Fish Production—</i>
	(अ) सागरी	हजार मे. टन	4.16	Th.MT.	(a) Marine
	(ब) गोड्या पाण्याचे	"	1.23	"	(b) Inland
7	मत्स्यव्यवसायातील सहकारी संस्था	संख्या	3,116	No.	Co-operative societies in fisheries
8	त्यांच्या सभासदांची संख्या	संख्या	2,67,919	No.	Their members
9	राज्यातील गोडे पाणी व्याप्त क्षेत्र	हेक्टर	3,19,500	Ht.	Total inland water spread area
10	मत्स्य बीज साठा	लाख	12,350	Lakh	<i>Carp fry stocked--</i>
	(अ) बाहेरून आणलेले	हजारात	N.A.	Th.	(a) Imported
	(ब) स्थानिक रित्या पैदास केलेले	हजारात	N.A.	Do.	(b) Induced breeding
	(क) सायप्रिनस	हजारात	N.A.	Do.	(c) Cyprinus
11	मासळी खारवण्याची आवार केंद्रे	संख्या	12	No.	Fish curing yards
12	मत्स्यव्यवसाय शिक्षण संस्था	संख्या	9	No.	Fishery education institute
13	सहकारी होड्या बांधणारी केंद्रे	संख्या	N.A.	No	Co-operative boat building yards

आधार — आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

5. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.3

मासळीच्या प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन

VARIETYWISE MARINE FISH PRODUCTION

2009-10

(मे.टनात/In M.tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकार	ठाणे Thane	बृहन्मुंबई Brihan Mumbai	रायगड Raigad	रत्नागिरी Ratn- agiri	सिंधुदुर्ग Sindh- udurg	एकूण Total	वैविध्य Variety
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुशी, पाकट,वाळ	2,349	2,735	353	346	105	5,888	Elasmobranches
2	वाम	531	774	32	4	10	1,351	Eels
3	शिंगाडा, शिंगटी	3,483	4,590	799	4,408	296	13,576	Catfishes
4	कर्ली, दाताळी	2,228	522	223	190	368	3,531	Chirocentrus
5	पेडवा, पेडी, भिलजी, तारली	174	2,558	5,249	9,777	2,175	19,933	Sardines
6	भिग पाल	1,154	317	200	247	0	1,918	Hilsa-Llisha
7	मांदेली	7,604	7,652	2,287	630	0	18,173	Anchoviella
8	काटी	4,427	1,380	361	74	0	6,242	Thrissocles
9	खवली, पातुर्डी	2	1	0	1,272	306	1,581	Other clupeida
10	बोंबील	54,063	9,887	557	102	31	64,640	Harpodon Neherus
11	करकरा, खजुरा	23	87	22	43	7	182	Perchaes
12	तांब	2	366	0	14	8	390	Red snapper
13	दाढा, रावस	313	436	46	4	9	808	Polynomids
14	घोळ, कोथ	3,269	3,127	43	14	0	6,453	Sciaenids
15	बळा, वाकटी	1,900	6,997	1,396	5,306	1,037	16,636	Ribbon fish
16	ढोमा, धोडी	1,952	17,302	829	5,592	3,974	29,649	Otolithes
17	खरबा बांगडा	333	3,159	438	1,193	549	5,672	Caranx
18	सरंगा	8,199	683	502	523	148	10,055	Pomfrets

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 5.3 —*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
19	हलवा	111	877	293	335	154	1,770	Black Pomfrets
20	बांगडा	437	6,726	651	11,603	1,900	21,317	Mackeral
21	सुरमई, डागोळ, फलई	3,327	2,328	904	1,201	428	8,188	Seer fish
22	गेदर, कुपा	244	1,794	66	692	76	2,872	Tunnies
23	तेडली	1	46	370	23	0	440	Bregamceros Macellendi
24	लेप	2	1,225	371	2,417	679	4,694	Soles
25	कोकरी, टोक्की	0	1,549	105	2,052	463	2,613	Carangids small
26	खाप	0	380	1	496	915	3,348	Leiognathus
27	चिराटी, राणे, बामणे	0	7,233	3	2,330	1,053	10,619	Upenaides sp.
28	कोळंबी	2,742	26,561	2,722	7,508	955	40,488	Penaeid Prawns
29	जवळा, करंदी	19,359	34,304	17,922	340	0	71,925	Non-Penaeid Prawns
30	शेंवंड	390	147	44	29	1	611	Lobsters
31	सौंदाळा	12	335	40	2,382	1090	3,859	Lactarius
32	म्हाकूळ	652	7,574	117	5,521	916	14,780	Cephalopoda.
33	इतर	2,231	5,908	2,489	8,454	2,483	21,565	Miscellaneous
एकूण		1,21,514	1,59,560	39,435	75,122	20,136	4,15,767	Total

आधार - आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Commissioner of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

5. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.4

मत्स्योत्पादनाचा वापर (सागरी व भूजल)

DISPOSITION OF FISH CATCH (MARINE AND INLAND)

2009-10

(में.टनात/In M.Tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	वापराचा प्रकार	मत्स्योत्पादन Fish product	Types of disposition
(1)	(2)	(3)	(1)
1	विक्रीसाठी ताजे मासे ...	4,09,561	Fresh Fish for marketing
2	गोठविण्याकरिता ...	---	Freezing
3	वाळविण्याकरिता ...	1,12,034	Sun-dried
4	खारविण्याकरिता ...	4,201	Salted
5	डबा बंद मासे ...	---	Canning
6	खताकरिता ...	12,558	Reduction
7	इतर ...	---	Miscellaneous purpose
	एकूण ...	5,38,354	Total

आधार - आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

6. वने/FORESTS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 6.1

वनव्याप्त क्षेत्रांचे वर्गीकरण/CLASSIFICATION OF FOREST AREA

(क्षेत्र चौ.कि.मीटरमध्ये/Area in Sq. Kilometers)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकार		2008-09	2009-10 *	Type of Forest
(1)	(2)		(3)	(4)	(2)
1	राखीव	...	49,226	49,226	Reserved
2	संरक्षित	...	8,195	8,195	Protected
3	अवर्गीकृत	...	4,518	4,518	Unclassified
एकूण		..	61,939	61,939	Total

* अस्थायी / Provisional

आधार - मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source — Chief Conservator of Forests, Government of Maharashtra, Nagpur

6. वने/FORESTS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 6.2

मुख्य आणि गौण वनोत्पादने

MAJOR AND MINOR FOREST PRODUCE

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	2009-10 *	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	इमारतीचे लाकूड -		<i>Timber—</i>
	(अ) उत्पादन (हजार घन मीटर)	90.473	(a) Quantity (thousand cubic metres)
	(ब) मूल्य (₹ हजार)	... 16,33,897	(b) Value (₹ thousand)
2	जळाऊ लाकूड--		<i>Firewood—</i>
	(अ) उत्पादन (हजार घन मीटर)	171.829	(a) Quantity (thousand cubic metres)
	(ब) मूल्य (₹ हजार)	... 2,50,911	(b) Value (₹ thousand)
3	गौण वनोत्पादन--		<i>Minor forest Produces—</i>
	मूल्य (₹ हजार)		Value (₹ thousand)
	(अ) बांबू	... 69,302	(a) Bamboo
	(ब) गवत इत्यादी	... 1,889	(b) Grass and grazing
	(क) विडी पाने	... 6,63,430	(c) Bidi leaves
	(ड) इतर उत्पादन	... 47,365	(b) Other product

* अस्थायी / Provisional

आधार -- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source — Chief Conservator of Forests, Government of Maharashtra, Nagpur

7. उद्योग आणि खणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.1

चालू कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण
 DISTRIBUTION OF WORKING FACTORIES ACCORDING TO WORKING STRENGTH
 2010

अनुक्रमांक Serial No.	कामगारांच्या दैनिक सरासरीचा गट Class of average daily employment	चालू कारखाने (संख्या) Working factories (No.)	त्यातील एकूण कामगारांची दैनिक सरासरी (संख्या) Average daily number of workers (No.)
(1)	(2)	(3)	(4)
1	Less than 10/पेक्षा कमी	11,722	63,142
2	10 to 19	8,274	1,13,791
3	20 to 49	8,360	2,38,345
4	50 to 99	3,332	2,05,264
5	100 to 499	2,754	5,47,185
6	500 to 999	314	2,07,610
7	1,000 to 4,999	127	2,26,264
8	5,000 व त्याहून अधिक/ and above	5	46,252
एकूण/Total ...		34,888	16,47,853

आधार - औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
 Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra,
 Mumbai

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.2

उद्योगांच्या प्रमुख गटानुसार कारखान्यांची व त्यांतील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या
 NO OF FACTORIES AND AVERAGE DAILY EMPLOYMENT THERE IN ACCORDING
 TO MAJOR GROUPS OF INDUSTRIES 2010

अनु क्रमांक Serial No.	कारखान्यांचे प्रमुख गट	चालू कारखान्यांची संख्या No.of working factories	त्यांतील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily No.of workers	Major Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषि, शिकार व संबंधित सेवा	856	27,010	Agriculture, hunting and related service activities
2	वन संवर्धन संबंधित सेवा	1	5	Forestry, logging
3	कोळसा, दगडी कोळसा यांचे खाणकाम	7	416	Mining of coal & lignite,
4	इतर खाणकाम व दगड खाणकाम	12	488	Other mining and Quarrying
5	कच्च्या धातूचे खाणकाम	1	38	Mining of metal ores
6	खाणकाम व दगड खाणकाम इ.वगळून	4	51	mining and Quarrying
7	खाद्य उत्पादने	2,877	1,67,773	Products of Food
8	तंबाखू उत्पादने	50	5,108	Tobacco Products
9	वस्त्रोद्योग	5,678	1,48,065	Textiles
10	परिधान करण्याची वस्त्रे	758	32,394	Wearing apparels
11	कातडी कमावणे व चामड्याची उत्पादने	117	3,252	Tanning & dressing of leather
12	लाकूड व लाकडाची उत्पादने	3,153	19,651	Wood and wood products
13	कागद आणि कागदाची उत्पादने	751	26,812	Paper and Paper products
14	शीतपेय उत्पादने	550	19,755	Products of beverages
15	कोळसा, शुद्ध पेट्रोलियम उत्पादने	200	16,617	Coke,refined petroleum products
16	रसायने व रासायनिक उत्पादने	2,491	1,07,364	Chemicals & chemical products
17	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	1,744	78,232	Rubber and plastic products
18	इतर अधातू खनिज उत्पादने	881	41,093	Other non-metallic mineralproducts
19	मूलभूत धातू उत्पादने	1,398	99,784	Basic metals products
20	धातूच्या तयार वस्तूंचे उत्पादने	4,422	2,04,107	Fabricated metal products
21	यंत्रे व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्रीची उभारणी	227	18,246	Repair & installation of machinery and equipment
22	औषध,वैद्यकीय रसायने व वनस्पतीय उत्पादने	847	58,968	Pharmaceuticals, medicinal chemical & botanical products
23	विद्युत् सामग्रीची उत्पादने	922	68,436	Electrical equipments products
24	चलतचित्रे,व्हिडिओ, दूरदर्शन कार्यक्रमांची निर्मिती,ध्वनीमुद्रण व संगीत प्रकाशन संदर्भातील प्रक्रिया	20	1,148	Motion picture,video,T.V.programme production,sound recording & music publishing activities
25	संगणक, विद्युत् व चष्म्याची उत्पादने	432	33,336	Computer,electronic & optical products
26	मुद्रण,ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे उत्पादने	1,011	40,107	Printing & reproduction of recorded media
27	इतर परिवहन सामग्रीची उत्पादने	134	30,084	Other transport equipments Products
28	फर्निचर उत्पादने	165	3,932	Furniture Products
29	टाकाऊ वस्तूंचे संचयन,प्रक्रिया व विल्हेवाट, वस्तूंचा पुनर्वापर	6	226	West collection,treatment & disposal activities,materials recovery
30	वीज,वायू,वाफ आणि वातानुकूलित सेवा पुरवठा	119	32,780	Electricity, gas, steam and air conditioning supply

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.2—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
31	पाण्याचे संचयन, प्रक्रिया व पुरवठा	143	3,931	Water collection, treatment & supply
32	इमारत बांधकाम	2	50	Construction of buildings
33	अभियांत्रिकी	2	42	Civil engineering
34	मोटार वाहने,ट्रेलर्स निम-ट्रेलर्स यांची उत्पादन	693	1,19,136	Products of motor vehicles, trailers and semi-trailers
35	मोटार व मोटारसायकल यांची दुरुस्ती आणि घाऊक व किरकोळ व्यापार	967	54,960	Wholesale & retail trade and repair of motor & motorcycle
36	किरकोळ व्यापार(मोटार व मोटारसायकल वगळून)	682	13,335	Retail trade(except motor & motorcycle)
37	घाऊक व्यापार(मोटार व मोटारसायकल वगळून)	86	4,557	Wholesale (except motor & motorcycle)
38	जमिनीवरील व पाईपलाईनद्वारे वाहतूक	1	55	Transport via-pipeline & land
39	जल वाहतूक	2	201	Water transport
40	हवाई वाहतूक	2	89	Air transport
41	गोदाम व परिवहन सहाय्यकारी कार्ये	125	7,200	Supporting & auxiliary transport activities
42	प्रकाशन	26	2,398	Publishing
43	इतरत्र वर्गीकृत नसलेली यंत्रे व यंत्रसामग्रीची उत्पादने	1,346	1,04,742	Products of machinery and equipments without n.e.c.
44	संगणक,वैयक्तिक व गृहपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती	48	4,729	Repair of Computer, personal & household goods
45	विज्ञान संशोधन व विकास	13	524	Research and development
46	इतर उत्पादने	795	42,414	Other products
47	कार्यालयीन,प्रशासकीय सेवा व इतर साह्य सेवा	6	164	Office administrative services & other support services
48	शिक्षण	4	92	Education
49	इतर व्यवसायिक वैज्ञानिक व तांत्रिक कार्ये	2	199	Other professional scientific & technical activities
50	रचनात्मक स्वरुपाची बांधकामे	18	645	Specialized construction activities
51	मलनिःसारण	44	1,048	Sewage
52	इतर खाजगी सेवा कार्ये	25	692	Other personal service activities
53	निरुपयोगी वस्तूंचे पुनःमाध्यमीकरण व्यवस्था करणे	5	188	Remediation activities & waste management
54	अन्न व शितपेय सेवा कार्ये	1	50	Food & beverages services activities
55	दूरसंचार	1	267	Telecommunication
56	संगणक आज्ञावली सल्ला देणे व संबंधीत कार्ये	2	361	Computer programming consultancy & related services
57	माहिती सेवा संबंधीत कार्ये	1	15	Information service activities
58	पशुधन सेवा	1	151	Veterinary services
59	भाडे व करार तत्वावरील सेवा	1	16	Rental and leasing services
60	जाहिरात आणि वाणिज्य संशोधन	1	150	Advertising & market research
61	कला व मनोरंजन कार्ये	1	27	Creative arts & entertainment activities
62	सामाजिक कार्ये सेवा	1	11	Social work activities
63	वास्तुविशारद व अभियांत्रिकी तपासणी व विश्लेषण	1	25	Architecture & engineering activities, technical testing & analysis
64	इमारतीमधील अंतर्गत पुविष्यत येणा-या सुविधा	1	27	Services to build & landscape activities
65	अविभेदित वस्तू व सेवा उत्पादक कार्ये व कुटूंब सेवा	5	84	Undifferentiated goods & services producing activities of households
एकूण		34,888	16,47,853	Total

आधार - औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.3

चालू कारखाने आणि त्यांतील कामगारांची जिल्हावार दैनिक सरासरी संख्या
DISTRICTWISE WORKING FACTORIES AND AVERAGE DAILY NO. OF WORKERS
2010

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	चालू कारखान्यांची संख्या Working factories (No.)	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers (No.)	District (2)
(1)	(2)	(4)	(6)	(2)
1	बृहन्मुंबई	5,170	2,23,724	Brihan Mumbai
2	ठाणे	6,982	3,39,082	Thane
3	रायगड	1,444	1,01,563	Raigad
4	रत्नागिरी	329	17,217	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	133	3,749	Sindhudurg
	कोकण विभाग	14,058	6,85,335	Konkan Division
6	नाशिक	1,827	94,038	Nashik
7	धुळे	410	13,619	Dhule
8	नंदुरबार	Nandurbar
9	जळगाव	795	30,154	Jalgaon
10	अहमदनगर	799	32,940	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	3,831	1,70,751	Nashik Division
11	पुणे	4,326	3,78,059	Pune
12	सातारा	456	31,876	Satara
13	सांगली	810	31,549	Sangli
14	सोलापूर	4,025	42,367	Solapur
15	कोल्हापूर	1,669	69,879	Kolhapur
	पुणे विभाग	11,286	5,53,730	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	29,175	14,09,816	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.3—contd.

(1)	(2)	(4)	(6)	(2)
16	औरंगाबाद	946	61,703	Aurangabad
17	जालना	257	11,083	Jalna
18	परभणी	74	2,937	Parbhani
19	हिंगोली	49	1,908	Hingoli
20	बीड	144	9,002	Beed
21	नांदेड	186	4,261	Nanded
22	उस्मानाबाद	41	3,996	Osmanabad
23	लातूर	140	5,533	Latur
	औरंगाबाद विभाग	1,837	1,00,423	Aurangabad Division
24	बुलढाणा	372	9,831	Buldhana
25	अकोला	491	11,576	Akola
26	वाशिम	112	1,728	Washim
27	अमरावती	380	5,268	Amravati
28	यवतमाळ	314	9,769	Yavatmal
	अमरावती विभाग	1,669	38,172	Amravati Division
29	वर्धा	140	9,466	Wardha
30	नागपूर	1,614	67,601	Nagpur
31	भंडारा	116	4,043	Bhandara
32	गोंदिया	91	1,378	Gondia
33	चंद्रपूर	200	15,689	Chandrapur
34	गडचिरोली	46	1,265	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	2,207	99,442	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	3,876	1,37,614	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	34,888	16,47,853	Maharashtra State

आधार — औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

7. उद्योगआणि खणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.4

महाराष्ट्र राज्यातील उत्पादक भांडवल, उत्पादन आणि मूल्यवृद्धी

PRODUCTIVE CAPITAL, OUTPUT AND VALUE ADDED MANUFACTURE
IN MAHARASHTRA STATE
2009-10

(₹ लाखात/₹ Lakh)

अनुक्रमांक Serial No.	उद्योग गट (२००८)	उत्पादक भांडवल Productive Capital	एकूण उत्पादन Total output	मूल्य वृद्धी Value added	Industry Group (2008)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इ.	1,04,811	4,65,027	21,884	Cotton, ginning, cleaning ect.
2	मीठ उत्पादन	2,366	287	119	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने	13,48,406	66,31,784	6,00,019	Food products
4	पेये	3,16,686	4,55,577	85,354	Beverages
5	तंबाखू उत्पादने	94,476	1,63,541	43,175	Tobacco products
6	वस्त्रोद्योग	19,42,369	26,19,016	3,58,837	Textiles
7	परिधान करण्याची वस्त्रे	3,02,242	7,17,024	1,61,386	Wearing apparels
8	कातडी कमावणे व चामड्यांची उत्पादने	14,744	55,477	13,163	Leather & related products
9	लाकूड व लाकडाची उत्पादने (फर्निचर वगळून) वाळलेले गवत व प्लेटींग सामग्रीचे उत्पादन	37,950	1,14,032	14,125	Wood & wood products (except furniture) articles of straw & plaiting materials
10	कागद आणि कागदाची उत्पादने	5,32,645	5,36,142	1,05,411	Paper and Paper products
11	प्रकाशने	45,427	32,044	6,010	Publishing
12	कोळसा, शुद्ध पेट्रोलियम यांची उत्पादने इ.	12,91,657	92,20,471	30,45,673	Coal, refined petroleum products ect.
13	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	16,62,489	25,57,180	5,03,805	Rubber and plastic products
14	रसायने व रासायनिक उत्पादने	26,08,385	47,43,143	8,67,918	Chemicals and chemical products
15	इतर अधातू खनिज उत्पादने	5,87,385	8,32,203	3,07,082	Other non-metallic mineral products
16	मूलभूत धातूची उत्पादने	36,11,312	74,27,415	7,66,592	Basic metals products
17	धातूच्या तयार वस्तू				Fabricated metal products
18	यंत्र व यंत्रसामग्रीचे उत्पादन	20,40,398	42,11,888	10,10,506	Machinery and equipments product

तक्ता क्रमांक/TABLE NO. 7.4—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
19	संगणक,विद्युत आणि ऑप्टिकल उत्पादने	9,99,782	17,05,699	4,11,950	Computer,electronic & optical products
20	विद्युत् सामग्रीची उत्पादने	8,41,830	28,16,269	6,14,164	Electrical equipment products
21	चलचित्रे,व्हिडीओ व दूरदर्शन कार्यक्रमांचे निर्मिती, ध्वनीमुद्रण व संगीत प्रकाशनाच्या संदर्भातील क्रिया	80,799	40,202	19,995	Motion picture,video & T.V. programme products sound recording & music publishing activities
22	औषधे, वैद्यकीय रसायने व वनस्पतीय उत्पादने	18,80,817	25,06,093	6,91,253	Pharmaceuticals,medicinal chemical and botanical products
23	मोटर वाहने, ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्सचे उत्पादन	15,27,507	51,24,278	5,24,784	Motor vehicles, trailers & semi-trailor sproducts
24	इतर परिवहन सामग्रीचे उत्पादन	5,42,823	18,33,861	4,77,994	Other transport equipments product
25	फर्निचरचे उत्पादन	99,050	3,44,665	58,857	Furniture products
26	विद्युत्,वायू,वाफ आणि वातानुकूलित सेवेचा पुरवठा	12,33,170	5,36,309	1,18,555	Electricity,gas & steam & air conditioning supply
27	मोटर व मोटर सायकलीची दुरुस्ती आणि घाऊक व किरकोळ व्यापार	1,86,022	12,96,095	93,217	Wholesale & retail trade and repairs of motor vehicles & motor cycles
28	संगणक,वैयक्तिक व गृहोपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती	8,769	7,746	2,567	Repairs of computers & personal & household goods
29	गोदामे व वाहतूकीसाठी सहाय्यकारी कार्ये	61,413	21,794	13,183	Warehousing & support activities for transportation
30	मुद्रण व ध्वनी चित्रमुद्रणाचे पुर्नउत्पादन	1,64,912	6,13,609	1,40,684	Printing & reproduction of recorded media
31	यंत्र व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्री बसविणे	1,17,346	2,11,159	53,405	Repairs & installation of machinery & equipment
32	इतर उत्पादने	7,67,616	21,82,807	2,67,736	Other products
33	इतर खाजगी सेवा कार्ये	68,980	74,095	12,874	Other personal service activities
	एकूण	2,60,74,104	6,24,04,918	1,17,87,242	Total

आधार - केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, कोलकाता,खंड-१

Source - Central Statistical Organisation, Kolkatta Volume-1

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.5

सुती कापड गिरण्यांतील सरासरी गैरहजेरी

AVERAGE PERCENTAGE OF ABSENTEEISM IN THE COTTON TEXTILE INDUSTRY
2010

अनुक्रमांक Serial No.	केंद्रे (2)	सरासरी गैरहजेरी (शेकडेवारीत) Average percentage of absenteeism (3)	Centres (2)
1	मुंबई ...	14.30	Mumbai
2	सोलापूर ...	22.36	Solapur
3	नागपूर ...	---	Nagpur
4	जळगाव ...	---	Jalgaon
5	नांदेड ...	10.41	Nanded
6	औरंगाबाद ...	---	Aurangabad
7	इतर केंद्रे ...	37.67	Other centres
	एकूण केंद्रे ...	22.70	All centres

आधार — कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

7. उद्योग आणि खणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.6

औद्योगिक विवाद/INDUSTRIAL DISPUTES

2010

अनुक्रमांक Sr.No.	बाब	माहिती Particulars	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	कापड गिरण्या--		<i>Textiles—</i>
	(अ) तंट्यांची संख्या	1	(a) Number of disputes
	(ब) प्रत्यक्ष भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या	77	(b) Number of workers involved Directly
	(क) वाया गेलेले एकूण मनुष्यदिवस	84,968	(c) Number of persondays lost
2	यंत्रोत्पादक कारखाने--		<i>Engineering—</i>
	(अ) तंट्यांची संख्या	2	(a) Number of disputes.
	(ब) प्रत्यक्ष भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या	505	(b) Number of workers involved Directly
	(क) वाया गेलेले एकूण मनुष्यदिवस	12,98,085	(c) Number of persondays lost
3	संकीर्ण व रसायन--		<i>Miscellaneous and Chemical—</i>
	(अ) तंट्यांची संख्या	4	(a) Number of disputes
	(ब) प्रत्यक्ष भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या	649	(b) Number of workers involved Directly
	(क) वाया गेलेले एकूण मनुष्यदिवस	6,75,290	(c) Number of persondays lost
4	एकूण--		<i>Total—</i>
	(अ) तंट्यांची संख्या	7	(a) Number of disputes
	(ब) प्रत्यक्ष भाग घेतलेल्या कामगारांची संख्या	1,231	(b) Number of workers involved Directly
	(क) वाया गेलेले एकूण मनुष्यदिवस	20,58,343	(c) Number of persondays lost

आधार — कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.7

कापड उद्योगाची माहिती (गिरणी विभाग)/WORKING OF COTTON TEXTILE INDUSTRY (MILL SECTOR)

		माहे अखेर at the end of month								
अनुक्रमांक Serial No.	विभाग	गिरण्यांची संख्या Number of mills		पटावरील कामगारांची संख्या Number of employees on roll		स्थापित चात्या (हजारात) Spindles installed (Thousand)		स्थापित माग (हजारात) Looms installed (Thousand)		Region
		मार्च March 2009	मार्च March 2010	मार्च March 2009	मार्च March 2010	मार्च March 2009	मार्च March 2010	मार्च March 2009	मार्च March 2010	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	महाराष्ट्र	190	195	1,14,615	1,13,005	4,140	4,837	13	13	Maharashtra
(a)	मुंबई शहर	27	27	27,181	25,956	938	938	9	9	Mumbai City
(b)	उर्वरित महाराष्ट्र	168	168	87,434	87,049	3,202	3,899	4	4	Rest of Maharashtra

आधार — वस्त्रनिर्माण आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई

Source — Textile Commissioner, Government of India, Mumbai

7. उद्योग आणि खाणकाम/INDUSTRY AND MINING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.8

खनिज उत्पादन/MINERAL PRODUCTION
2009-10

अनुक्रमांक Serial No.	खनिज पदार्थ	उत्पादन (हजार टनांत) Production (In thousand tonnes)	मूल्य (₹ लाख) Value (₹ lakh)	Minerals
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	क्रोमाईट ...	0.06	4	Chromite
2	कोळसा ...	38,613	4,80,813	Coal
3	कच्चे लोखंड ...	238	1,649	Iron Ore
4	चुनखडी ...	14,827	9,595	Lime stone
5	कच्चे मँगनीज ...	871	44,270	Manganese Ore
6	कओलिन (नैसर्गिक)	Kaolin (Natural)
7	बॉक्साईट ...	1,814	5,369	Bauxite
8	मीठ \$	Salt \$
9	डोलोमाईट ...	86	150	Dolomite
10	सिलिका सॅंड ...	208	457	Silica sand
11	फ्लोराईट (ग्रेडेड) ...	4	153	Flourite (Graded)
12	लॅटेराईट ...	142	114	Laterite
13	कायनाईट ...	1	11	Kyanite
14	इतर + ...	2,734	5,708	Other +

टीप-(१) + कोरंडम,क्ले, पायरोफायलाईट, स्फटिक, वाळू(इतर), सिलीमानाईट आणि शेल हे इतर खनिजांमध्ये अंतर्भूत आहेत./ Others include minerals like Corandum, Clay, Pyrophyllite, Quartz, Sand (others), Sillimanite and Shale.

(२) \$ सहायक मीठ आयुक्त, मुंबई यांनी कळविल्यानुसार./As reported by the Assistant Salt Commissioner, Mumbai

आधार — भारतीय खाण केंद्र, नागपूर

Source — Indian Bureau of Mines, Nagpur

8. वीज/ELECTRICITY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.1

विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन आणि व्यापार

INSTALLED CAPACITY, GENERATION AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY
2009-10

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती Particulars	Item
(1)	(2)	(3)	(2)
1	स्थापित क्षमता (मेगावॉट)		Installed Copacity (Mega Watt)
(1)	औष्णिक	.. 8,825	Thermal
(2)	जलजन्य	.. 2,916	Hydro
(3)	नैसर्गिक व वायुजन्य	.. 1,772	Natural Gas
(4)	बंदिस्त विद्युत	1,051	Captive Power
(5)	अक्षय उर्जा	2,807	Renewable Energy
	एकूण	17,371	Total
2	निर्मिती (दशलक्ष युनिट्स)		Generation (Million Units)
(1)	औष्णिक	.. 54,978	Thermal
(2)	जलजन्य	.. 5,654	Hydro
(3)	नैसर्गिक व वायुजन्य	.. 15,322	Natural Gas
(4)	बंदिस्त विद्युत	365	Captive Power
(5)	अक्षय उर्जा	5,026	Renewable Energy
	एकूण	81,345	Total
3	वापर (दशलक्ष युनिट्स)		Consumption (Million Units)
(1)	घरगुती	.. 18,171	Domestic
(2)	वाणिज्यिक	.. 10,546	Commercial
(3)	औद्योगिक	.. 30,866	Industrial
(4)	सार्वजनिक दिवाबत्ती	.. 807	Public lighting
(5)	रेल्वे	.. 2,119	Railway
(6)	कृषि	.. 13,925	Agriculture
(7)	सार्वजनिक पाणी पुरवठा	.. 1,851	Public water works
(8)	संकीर्ण	.. 854	Miscellaneous
	एकूण	79,139	Total

आधार- महानिर्मिती, महावितरण, टाटा पावर, रिलायन्स इन्फ्रास्ट्रक्चर, बेस्ट, महाराष्ट्र उर्जा विकास प्राधिकरण, पश्चिम विभागीय उर्जा समिती, मुंबई, केंद्रीय विद्युत प्राधिकरण, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source- MAHAGENCO, MAHADISCOM, TATA Power, Reliance Infrastructure, BEST, MEDA, WRPC, CEA, GoI, New Delhi

8. वीज/ELECTRICITY

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.2

विद्युत पुरवठा झालेल्या शहरांची व खेड्यांची संख्या/NO. OF TOWNS AND VILLAGES ELECTRIFIED
(३१ मार्च, २०१० रोजी/As on 31st March 2010)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विद्युत पुरवठा झालेल्या शहरांची व खेड्यांची संख्या No. of towns and villages electrified	District	
(1)	(2)	(3)	(2)	
1	बृहन्मुंबई	...	1	Brihan Mumbai
2	ठाणे	...	1,764	Thane
3	रायगड	...	1,585	Raigad
4	रत्नागिरी	...	1,190	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	...	599	Sindhudurg
	कोकण विभाग	...	5,139	Konkan Division
6	नाशिक	...	1,504	Nashik
7	धुळे	...	680	Dhule
8	नंदुरबार	...	593	Nandurbar
9	जळगाव	...	1,458	Jalgaon
10	अहमदनगर	...	1,219	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	...	5,454	Nashik Division
11	पुणे	...	1,825	Pune
12	सातारा	...	1,729	Satara
13	सांगली	...	729	Sangli
14	सोलापूर	...	1,148	Solapur
15	कोल्हापूर	...	1,211	Kolhapur
	पुणे विभाग	...	6,642	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	...	17,235	Rest of Maharashtra
16	औरंगाबाद	...	1,211	Aurangabad
17	जालना	...	840	Jalna
18	परभणी	...	803	Parbhani
19	हिंगोली	...	638	Hingoli
20	बीड	...	1,083	Beed
21	नांदेड	...	1,557	Nanded
22	उस्मानाबाद	...	717	Osmanabad
23	लातूर	...	926	Latur
	औरंगाबाद विभाग	...	7,775	Aurangabad Division

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.2—*contd.*

(1)	(2)	(3)	(2)
24	बुलढाणा ...	1,117	Buldhana
25	अकोला ...	864	Akola
26	वाशिम ...	659	Washim
27	अमरावती ...	1,485	Amravati
28	यवतमाळ ...	1,763	Yavatmal
	अमरावती विभाग ...	5,888	Amravati Division
29	वर्धा ...	993	Wardha
30	नागपूर ...	1,498	Nagpur
31	भंडारा ...	743	Bhandara
32	गोंदिया ...	895	Gondia
33	चंद्रपूर ...	1,184	Chandrapur
34	गडचिरोली ...	792	Gadchiroli
	नागपूर विभाग ...	6,105	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग ...	11,993	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य ...	37,003	Maharashtra State

आधार - महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित, मुंबई

Source.—Maharashtra State Electricity Distribution Company Limited, Mumbai

9. संयुक्त भांडवली संस्था/JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.1

३१ मार्च, २००९ रोजी चालू असलेल्या संयुक्त भांडवली संस्था

NUMBER OF JOINT STOCK COMPANIES AS ON 31ST MARCH 2010

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	शेअर भांडवल असलेल्या कंपनी Companies limited by shares		हमीने मर्यादित असलेल्या व काम नफ्यासाठी न करणा-या कंपनी Companies limited by guarantee and associations not for profit		एकूण Total	District
		सार्वजनिक Public	खाजगी Private	सार्वजनिक Public	खाजगी Private		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई शहर ...	3,268	40,539	89	188	44,084	Mumbai city
2	मुंबई उपनगर...	47	725	1	6	779	Mumbai Suburban
3	ठाणे ...	235	5,169	6	13	5,423	Thane
4	रायगड ...	17	542	2	0	561	Raigad
5	रत्नागिरी ...	1	35	0	0	36	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ...	0	27	0	1	28	Sindhudurg
	कोकण विभाग	3,568	47,037	98	208	50,911	Konkan Div.
7	नाशिक ...	42	970	2	6	1,020	Nashik
8	धुळे ...	2	121	0	0	123	Dhule
9	नंदुरबार ...	1	23	0	0	24	Nandurbar
10	जळगाव ...	10	205	1	1	217	Jalgaon
11	अहमदनगर ...	17	214	0	0	231	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	72	1,533	3	7	1,615	Nashik Div.
12	पुणे ...	246	7,536	15	38	7,835	Pune
13	सातारा ...	11	186	0	0	197	Satara
14	सांगली ...	6	150	0	2	158	Sangli
15	सोलापूर ...	24	180	0	0	204	Solapur
16	कोल्हापूर ...	18	431	3	0	452	Kolhapur
	पुणे विभाग ...	305	8,483	18	40	8,846	Pune Div.
	उर्वरित महाराष्ट्र	3,945	57,053	119	255	61,372	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 9.1—Contd .

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
17	औरंगाबाद ...	30	601	0	5	636	Aurangabad
18	जालना ...	2	90	1	1	94	Jalna
19	परभणी ...	4	16	0	0	20	Parbhani
20	हिंगोली ...	0	3	0	0	3	Hingoli
21	बीड ...	5	28	0	0	33	Beed
22	नांदेड ...	3	72	0	0	75	Nanded
23	उस्मानाबाद ...	3	14	0	0	17	Osmanabad
24	लातूर ...	2	76	0	0	78	Latur
	औरंगाबाद विभाग	49	900	1	6	956	Aurangabad Div.
25	बुलढाणा ...	1	28	0	0	29	Buldhana
26	अकोला ...	5	73	0	0	78	Akola
27	वाशिम	0	6	0	0	6	Washim
28	अमरावती ...	1	76	0	0	77	Amravati
29	यवतमाळ ...	2	40	0	0	42	Yavatmal
	अमरावती विभाग	9	223	0	0	232	Amravati Div.
30	वर्धा ...	5	31	0	0	36	Wardha
31	नागपूर ...	108	1,919	1	5	2,033	Nagpur
32	भंडारा ...	1	17	0	0	18	Bhandara
33	गोंदिया	1	19	0	0	20	Gondia
34	चंद्रपूर ...	4	58	0	0	62	Chandrapur
35	गडचिरोली ...	0	4	0	0	4	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	119	2,048	1	5	2,173	Nagpur Div.
	विदर्भ विभाग	128	2,271	1	5	2,405	Vidharbha Div.
	इतर #	11,631	1,05,608	1,031	8,71	1,19,141	Other #
	महाराष्ट्र राज्य	15,753	1,65,832	1,152	1,137	1,83,874	Maharashtra State

जिल्ह्यांत वर्गीकृत केलेले नाही / District not specified

आधार - कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source.— Ministry of Corporate Affairs, Government of India, New Delhi

10. बँका/BANKS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.1

बँक कार्यालये असलेल्या ठिकाणांची व बँक कार्यालयांची जिल्हावार संख्या

DISTRICTWISE NUMBER OF PLACES HAVING BANKING OFFICES AND NUMBER OF BANKING OFFICES

(३१ मार्च, २०१० रोजी/As on 31st March, 2010)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	बँक कार्यालये असलेल्या ठिकाणांची संख्या No. of places having banking offices	एकूण बँक कार्यालयांची संख्या Total No. of banking offices	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई शहर ...	1	1,002	Mumbai city
2	मुंबई उपनगर ...	1	1,105	Mumbai Suburban
3	ठाणे ...	104	797	Thane
4	रायगड ...	101	217	Raigad
5	रत्नागिरी ...	94	158	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ...	60	99	Sindhudurg
	कोकण विभाग ...	361	3,378	Konkan Division
7	नाशिक ...	115	326	Nashik
8	धुळे ...	46	85	Dhule
9	नंदुरबार ...	34	54	Nandurbar
10	जळगाव ...	102	199	Jalgaon
11	अहमदनगर ...	139	259	Ahmednagar
	नाशिक विभाग ...	436	923	Nashik Division
12	पुणे ...	153	888	Pune
13	सातारा ...	101	183	Satara
14	सांगली ...	98	198	Sangli
15	सोलापूर ...	111	244	Solapur
16	कोल्हापूर ...	111	273	Kolhapur
	पुणे विभाग ...	574	1,786	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र ...	1,371	6,087	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.1-- *Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
17	औरंगाबाद ...	69	218	Aurangabad
18	जालना ...	42	87	Jalna
19	परभणी ...	45	88	Parbhani
20	हिंगोली ...	26	43	Hingoli
21	बीड ...	68	114	Beed
22	नांदेड ...	78	156	Nanded
23	उस्मानाबाद ...	50	81	Osmanabad
24	लातूर ...	60	115	Latur
	औरंगाबाद विभाग ...	438	902	Aurangabad Division
25	बुलढाणा ...	69	119	Buldhana
26	अकोला ...	53	122	Akola
27	वाशिम ...	32	55	Washim
28	अमरावती ...	85	171	Amravati
29	यवतमाळ ...	75	137	Yavatmal
	अमरावती विभाग ...	314	604	Amravati Division
30	वर्धा ...	54	99	Wardha
31	नागपूर ...	94	425	Nagpur
32	भंडारा ...	43	74	Bhandara
33	गोंदिया ...	40	73	Gondia
34	चंद्रपूर ...	93	166	Chandrapur
35	गडचिरोली ...	31	46	Gadchiroli
	नागपूर विभाग ...	355	883	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग ...	669	1,487	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य ...	2,478	8,476	Maharashtra State

11. सहकार/CO-OPERATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 11.1

महाराष्ट्र राज्यातील सहकारी संस्थांबाबतची माहिती

DETAILS OF CO-OP. SOCIETIES IN MAHARASHTRA STATE 2009-10

अनु- क्र. Sr. No.	सहकारी संस्थेचा प्रकार	सहकारी संस्थांची संख्या	सभासदांची संख्या (हजारत)	खेळते भांडवल (रुकेटी)	स्थूल कर्ज (रुकेटी)	येणे कर्ज (रुकेटी)	उलाढाल- तयार मालाच्या विक्रीचे मूल्य (रुकेटी)	Type of Society
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	34	241	58,058	28,259	34,391	...	Apex & central- Agricultural & non- Agricultural credit societies
2	प्राथमिक कृषि पतसंस्था	21,392	14,923	15,147	4384	9,108	386	Agricultural credit societies
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	23,839	23,912	1,31,307	52,219	37,024	112	Non-agricultural credit societies
4	पणन संस्था	1,754	1,851	6,383	15	117	1,794	Marketing societies
5	शेतमाल प्रक्रिया उपक्रम	47,953	6,648	18,899	312	297	10,929	Agro-processing enterprises
6	सामाजिक सेवा व इतर सहकारी संस्था	1,23,348	6,395	9,115	172	752	3,526	Social services & other co-op. societies
एकूण		2,18,320	53,970	2,38,909	85,361	81,689	16,747	Total

आधार - सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissioner for Co-operation and Registrar of co-operative Societies,
Government of Maharashtra, Pune

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.1

रस्त्यांचे प्रकार व पृष्ठभागानुसार रस्ते लांबी

ROAD LENGTH ACCORDING TO TYPE OF ROAD AND SURFACE *

(किमी/k.m.)

अ.क्र. Sr. No.	रस्त्याचा प्रकार	३१ मार्च रोजी/ As on 31st March	पृष्ठांकित/Surfaced		एकूण Total	अपृष्ठांकित Unsur- faced	एकूण Total	Type of road
			सिमेंट कोंक्रीट/ डांबरी Cement Concrete/ Black topped	खडीचे Water Bound Meca- dam				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	राष्ट्रीय महामार्ग	2009	4,354	13	4,367	0	4,367	National highways
		2010	4,358	18	4,376	0	4,376	
2	राज्य महामार्ग	2009	33,489	277	33,766	167	33,933	State highways
		2010	33,585	279	33,864	238	34,102	
3	प्रमुख जिल्हा मार्ग	2009	39,885	8,173	48,058	1,563	49,621	Major district roads
		2010	40,923	7,274	48,197	1,704	49,901	
4	इतर जिल्हा मार्ग	2009	26,564	15,520	42,084	4,059	46,143	Other district roads
		2010	28,796	13,959	42,755	4,061	46,816	
5	ग्राम मार्ग	2009	32,974	53,752	86,726	16,878	1,03,604	Village roads
		2010	36,870	51,510	88,380	16,464	1,04,844	
एकूण		2009	1,37,266	77,735	2,15,001	22,667	2,37,668	Total
		2010	1,44,532	73,040	2,17,572	22,467	2,40,039	

* सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन व जिल्हा परिषदेच्या ताब्यातील रस्ते
Roads belonging to PWD, Govt. of Maharashtra & Z.P.

आधार - सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची वाहतूकविषयक आकडेवारी
OPERATIONAL STATISTICS OF MAHARASHTRA STATE ROAD
TRANSPORT CORPORATION
2009-10

अनु- क्रमांक Sr. No.	विभाग	मार्गाची संख्या ३१ मार्च, २०१० रोजी No. of routes as on 31st Mar 2010	मार्गाची एकूण लांबी (कि.मी.) ३१ मार्च, २०१० रोजी Total routes distance (in k.m.) as on 31st Mar 2010	मार्गावर वाहतूक करणा-या वाहनांची सरासरी संख्या Average No. of vehicles on road per day	अस्तित्वात असलेल्या वाहनांची सरासरी संख्या Average No. of vehicles held during	प्रवाशांची दैनिक सरासरी संख्या (लाखात) Average No. of passengers travelled daily (In lakhs)	Division
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	अमरावती	1,678	1,21,775	1,570	1,650	6.65	Amravati
2	औरंगाबाद	2,220	2,39,839	2,531	2,701	10.05	Aurangabad
3	मुंबई	3,211	2,26,758	2,673	2,899	12.74	Mumbai
4	नागपूर	1,179	1,27,884	1,534	1,624	5.80	Nagpur
5	नाशिक	3,441	2,25,453	2,811	2,942	12.41	Nashik
6	पुणे	4,441	3,06,380	3,921	4,134	17.72	Pune
	एकूण	16,170	12,48,089	15,040	15,950	65.37	Total

आधार — महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई

Source— Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.3

वापरात असलेली मोटार वाहने

MOTOR VEHICLES IN OPERATION

(३१ मार्च, २०१० रोजी / As on 31st March 2010)

अनुक्रमांक Serial No.	वाहनांचा प्रकार (2)	वाहनांची संख्या Number of Motor Vehicles (3)	Class of vehicles (2)
1	दुचाकी स्वयंचलित वाहने ..	1,11,81,762	Two wheelers Auto Vehicles
2	मोटारी, जीप, वाघीणी ..	21,82,969	Motor cars, Jeeps, Station Wagons
3	टॅक्सी कॅब्ज ..	1,68,307	Taxi cabs
4	स्वयंचलित रिक्शा ..	6,26,332	Auto rickshaws
5	स्टेज कॅरेजेस ..	31,823	Stage carriages
6	कंत्राटी वाहने ..	28,564	Contract carriages
7	ट्रक्स व मालमोटारी ..	8,96,397	Trucks and Lorries including Delivery van
8	रुग्णवाहिका ..	9,104	Ambulances
9	शाळेच्या बसेस ..	5,222	School buses
10	खाजगी सेवा वाहने ..	9,103	Private service vehicles
11	जोड वाहने (ट्रेलर) ..	2,70,078	Trailers
12	ट्रॅक्टर्स ..	3,31,694	Tractors
13	इतर ..	27,066	Others
	एकूण	1,57,68,421	Total

आधार — परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Transport Commissioner, Government of Maharashtra, Mumbai

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.4

महाराष्ट्रातील परिवहनाची व इतर वाहने

TRANSPORT AND NON-TRANSPORT VEHICLES IN MAHARASHTRA STATE

(३१ मार्च, २०१०/As on 31st March 2010)

अनुक्रमांक Serial No.	विभाग (2)	वापरातील वाहनांची संख्या No. of vehicles in operation			Region (2)
		बिगर-परिवहनाची Non- Transport (3)	परिवहनाची Transport (4)	एकूण Total (5)	
1	मुंबई (मध्य) ...	5,19,032	74,870	5,93,902	Mumbai (Central)
2	मुंबई (पश्चिम) ...	7,00,686	1,08,539	8,09,225	Mumbai (West)
3	मुंबई (पूर्व) ...	2,97,632	67,039	3,64,671	Mumbai (East)
4	ठाणे ...	20,01,643	5,32,195	25,33,838	Thane
5	नाशिक ...	14,86,498	1,27,848	16,14,346	Nashik
6	धुळे ...	6,43,074	74,539	7,17,613	Dhule
7	पुणे ...	29,75,949	2,86,016	32,61,965	Pune
8	कोल्हापूर ...	13,47,561	1,08,849	14,56,410	Kolhapur
9	औरंगाबाद ...	7,66,834	95,287	8,62,121	Aurangabad
10	लातूर ...	2,83,200	44,696	3,27,896	Latur
11	नांदेड ...	3,06,687	50,572	3,57,259	Nanded
12	अमरावती ...	9,02,327	98,156	10,00,483	Amravati
13	नागपूर (शहर) ...	11,51,937	65,391	12,17,328	Nagpur (City)
14	नागपूर (ग्रामीण) ...	6,10,509	40,855	6,51,364	Nagpur (Rural)
	एकूण ...	1,39,93,569	17,74,852	1,57,68,421	Total

आधार— परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Transport Commissioner, Government of Maharashtra, Mumbai

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.5

वाहनचालकांचे व्यावसायिक व बिगर व्यावसायिक परवाने

PROFESSIONAL AND NON-PROFESSIONAL DRIVING LICENCES

(३१ मार्च, २०१०/As on 31st March 2010)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	विभाग (2)	चालकांचे परवाने/Driving Licences			Region (2)	
		व्यावसायिक Professional (3)	बिगर-व्यावसायिक Non- Professional (4)	एकूण Total (5)		
1	मुंबई (मध्य)	...	12,99,589	11,94,318	24,93,907	Mumbai (Central)
2	मुंबई (पश्चिम)	...	10,15,110	15,22,836	25,37,946	Mumbai (West)
3	मुंबई (पूर्व)	...	5,90,670	5,50,764	11,41,434	Mumbai (East)
	बृहन्मुंबई (उप-बेरीज १ ते ३)	...	29,05,369	32,67,918	61,73,287	Mumbai (Sub-total 1 to 3)
4	ठाणे	...	9,29,342	14,99,224	24,28,566	Thane
5	नाशिक	...	2,85,740	10,03,616	12,89,356	Nashik
6	धुळे	...	1,46,582	4,16,331	5,62,913	Dhule
7	पुणे	...	14,93,776	29,46,339	44,40,115	Pune
8	कोल्हापूर	...	3,39,714	9,93,318	13,33,032	Kolhapur
9	औरंगाबाद	...	4,63,391	4,91,904	9,55,295	Aurangabad
10	लातूर	...	8,899	23,198	32,097	Latur
11	नांदेड	...	1,16,757	87,218	2,03,975	Nanded
12	अमरावती	...	3,38,291	6,06,271	9,44,562	Amravati
13	नागपूर (शहर)	...	2,52,017	8,64,219	11,16,236	Nagpur (City)
14	नागपूर (ग्रामीण)	...	1,71,630	4,80,287	6,51,917	Nagpur (Rural)
	एकूण	...	74,51,508	1,26,79,843	2,01,31,351	Total

आधार - परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Transport Commissioner, Government of Maharashtra, Mumbai ,

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.6

लोहमार्गाची लांबी/RAILWAY ROUTE LENGTH

(कि.मी./k.m.)

वर्ष Year (1)	ब्रॉड गेज Broad gauge (2)	मीटर गेज Metre gauge (3)	नॅरो गेज Narrow gauge (4)	एकूण Total (5)
1998-99	4,141	500	806	5,447
1999-2000	4,141	501	754	5,396
2000-01	4,205	500	754	5,459
2001-02	4,254	451	754	5,459
2002-03	4,271	445	734	5,450
2003-04	4,299	445	753	5,497
2004-05	4,345	429	753	5,527
2005-06	4,366	429	733	5,528
2006-07	4,474	312	733	5,519
2007-08	4,707	232	596	5,535
2008-09	4,899	106	596	5,601
2009-10	4,899	106	596	5,601

आधार - रेल्वे मंत्रालय (रेल्वे बोर्ड), नवी दिल्ली

Source— Ministry of Railway (Railway Board), New Delhi

12. परिवहन व दळणवळण/TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.7

महाराष्ट्र राज्यातील डाक कार्यालये व तार कार्यालये यांची संख्या

NUMBER OF POST OFFICES AND TELEGRAPH OFFICES IN MAHARASHTRA STATE

वर्ष Year (1)	डाक कार्यालये Post Offices (2)	तार कार्यालये Telegraph Offices (3)
1990-91	11,910	2,531
1995-96	12,282	2,218
1997-98	12,609	2,923
2000-01	12,223	1,757
2001-02	11,789	1,710
2004-05	12,703	1,991
2005-06	12,625	2,229
2006-07	12,599	2,048
2007-08	12,595	2,048
2008-09	12,595	1,920
2009-10	12,595	N.A.

N.A.--उपलब्ध नाही/Not Available

आधार - पोस्टमास्तर जनरल, भारत सरकार, मुंबई

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 13.1

मुंबई बंदरात प्रवेश केलेल्या जहाजांची संख्या व वजन

NUMBER AND TONNAGE OF VESSELS ENTERED IN MUMBAI PORT
2009-10

अनु- क्रमांक Serial No.	जहाजांचा प्रकार	संख्या No. of Ships	जहाजांचे वजन (हजार टनात) जहाजांची Vessels Tonnage (000' Tonne)			Class of vessels
			एकूण Gross	निव्वळ Net		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)		(2)
1	वाफेवर चालणारी (तेल वाहकांव्यतिरिक्त)					Steamship (other than oil tankers)
	(अ) परदेशांशी वाहतूक करणारी-					(A) Foreign
	(१) ३,५०० G.R.T. च्यावर	1,259	26,509	12,732		(1) Above 3,500 G.R.T.
	(२) ३,५०० G.R.T. आणि कमी	792	878	560		(2) 3,500 G.R.T. and less
	(ब) किना-यावर वाहतूक करणारी -					(B) Coastal —
	(१) ३,५०० G.R.T. च्यावर	37	453	224		(1) Above 3,500 G.R.T.
	(२) ३,५०० G.R.T. आणि कमी	902	991	430		(2) 3,500 G.R.T. and less
	(३) रिग पुरवठा करणारे	1,581	1,714	541		(3) Rig supplier
	(४) जहाजे	108	1088	397		(4) Ferry ships
2	तेलवाहक जहाजे	1,151	26,799	13,866		Oil Tankers
3	कोळसा नेणारी		Colliers
	एकूण ...	5,830	58,432	28,750		... Total

टीप - ३,५०० G.R.T. = ३,५५६ मेट्रिक टन

Note- 3,500 G.R.T.= 3,556 gross registered metric tone

आधार - मुंबई पोर्ट ट्रस्ट

Source.— Mumbai Port Trust

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

तक्का क्रमांक/TABLE No.13.2

मुंबई बंदरामध्ये गोद्या आणि बंदरे येथून हलविलेला माल

CARGO HANDLED AT THE DOCKS AND PORTS IN MUMBAI PORT

(हजार टनात/In thousand tonne)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	माहिती Particulars		Item
		2008-09 (3)	2009-10 (4)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	आयात माल . .	35,317	29,523	Imports
2	निर्यात माल . .	19,224	22,353	Exports
	एकूण	54,541	51,876	Total

आधार — मुंबई पोर्ट ट्रस्ट

Source — Mumbai Port Trust

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

तक्ता क्रमांक/TABLE No.13.3

महाराष्ट्र राज्यातील निवडक गौण बंदरांतून हलविलेला (आयात व निर्यात)माल

CARGO (IMPORTS AND EXPORTS) HANDLED AT THE SELECTED MINOR PORTS OF
MAHARASHTRA STATE

2009-10

(मेट्रनात/in metric tonne)

अनुक्रमांक Sr.No.	बंदराचे नाव (1)	आयात Imports (3)	निर्यात Exports (4)	एकूण Total (5)	नाम Name of the Port (2)	
1	डहाणू	...	7,69,103	...	7,69,103	Dahanu
2	ठाणे	Thane
3	ट्रॉम्बे	887	887	Trombay
4	बेलापूर (उळवा)	...	15,17,817	...	15,17,817	Belapur (Ulwa)
5	मोरा	Mora
6	धरमतर	...	66,94,403	1,45,759	68,40,162	Dharamtar
7	रेवदंडा	...	9,88,138	2,40,590	12,28,728	Revadanda
8	राजपुरी	Rajpuri
9	दिघी	1,55,928	1,55,928	Dighi
10	हर्णे	Harnai
11	केळशी	3,25,983	3,25,983	Kelashi
12	दाभोळ	...	37,129	10,808	47,937	Dabhol
13	जयगड	4,35,062	4,35,062	Jaigad
14	रत्नागिरी	...	7,02,667	...	7,02,667	Ratnagiri
15	जैतापूर	Jaitapur
16	विजयदुर्ग	Vijaydurg
17	देवगड	Devgad
18	रेडी	4,86,258	4,86,258	Redi
एकूण		1,07,09,257	18,01,275	1,25,10,532	Total	

आधार— मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Chief Ports Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

13. जहाज वाहतूक/SHIPPING

तक्ता क्रमांक/TABLE No.13.4

महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरांतून होणारी प्रवासी वाहतूक

PASSANGERS TRAFFIC AT THE MINOR PORTS OF MAHARASHTRA STATE
2009-10

अनु क्रमांक Serial No. (1)	बंदराचे नाव (2)	बिगर यांत्रिक जहाजाने By-non mechanised vessels (3)	यांत्रिक जहाजाने By mech- anised vessels (4)	एकूण Total (5)	Name of the Port (6)
1	डहानू	Dahanu
2	सातपाटी	...	6,26,070	6,26,070	Satpati
3	वसई	...	75,080	75,080	Vasai
4	मनोरी-मार्वे	40,83,228	Manori-Marve
5	कल्याण	11,425	Kalyan
6	वरसोवा	51,00,000	Varsova
7	मोरा	6,90,997	Mora
8	करंजा	...	12,162	2,23,600	Karanja
9	रेवस	4,97,513	Rewas
10	माडंवा	8,85,905	Mandwa
11	एलिफंटा	12,86,488	Ellphanta
12	न्यू फेरी	9,64,910	New Ferry
12	अलिबाग	...	28,782	19,905	Alibag
13	राजपुरी	...	4,00,468	1,91,625	Rajpuri
14	दिघी	1,63,613	Dighi
15	केळशी	...	14,400	...	Kelashi
16	बाणकोट	...	20,768	2,19,309	Bankot
17	दाभोळ	3,78,679	Dabhol
18	जयगड	...	41,650	...	Jaigad
19	रत्नागिरी	...	9,053	...	Ratnagiri
20	वरोडा	...	7,936	5,101	Varoda
22	जैतापूर	...	87,647	...	Jitapur
23	विजयदुर्ग	...	35,301	...	Vijaydurg
24	देवगड	Devgad
25	मालवण	...	4,88,789	...	Malvan
26	किरणपाणी	2,10,301	Kiranpani
27	इतर	...	66,400	23,317	Other
	एकूण...	19,14,506	1,49,55,916	1,68,70,422	Total

आधार — मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Chief Ports Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

14. देशांतर्गत व्यापार/INLAND TRADE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.1

महाराष्ट्राचा देशातील इतर राज्यांशी झालेला व्यापार

INLAND TRADE OF MAHARASHTRA

2009-10

(क्विंटल/in Qty.)

अनुक्रमांक Serial No.	मालाचे नाव	महाराष्ट्रात आयात झालेला माल Imports into the State (3)	महाराष्ट्रातून निर्यात झालेला माल Exports from the State (4)	Commodity (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कोळसा आणि कोक	30,96,87,457	2,02,88,140	Coal and coke
2	कच्चे मॅंगेनिज	6,56,372	2,10,380	Manganese ore
3	कच्चे लोखंड	1,62,07,730	27,310	Iron ore
4	इतर कच्चे धातू	9,26,700	22,14,880	Other ore
5	चुना आणि चुनखडी	Lime and limestone
6	लोखंड व पोलाद	3,74,16,786	24,09,160	Iron and steel
7	इतर खनिजे	1,75,540	1,46,350	Other Minerals
8	मीठ	75,86,472	...	Salt
9	तांदूळ	1,58,97,835	6,72,800	Rice
10	गहू	1,81,11,823	7,52,620	Wheat
11	ज्वारी व बाजरी	...	1,36,610	Jowar and Bajri
12	कडधान्ये व इतर धान्ये	1,870	13,30,510	Pulses and other grains
13	बाजरी व ज्वारी सोडून इतर एकदल धान्ये	Milletts other than bajra, jowar
14	हरभरा व तज्जन्य उत्पादन	29,840	1,30,550	Gram and gram products
15	मका व एकदल धान्ये	8,63,150	77,270	Maize and Milletts
16	गळिताचे धान्ये (कापसाची सोडून)	44,810	...	Oil seeds(other than cotton)
17	शेंगदाणा तेल	55,390	...	Groundnut oils
18	इतर खाद्य तेल	33,41,940	12,510	Other edible oils

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
19	साखर	1,58,792	6,10,460	Sugar
20	गूळ	37,970	...	Gur
21	सिमेंट	8,41,31,235	3,32,52,980	Cement
22	केरोसिन	23,67,780	...	Kerosene
23	पेंड	58,73,087	8,56,380	Oil cakes
24	मसाले	1,92,820	2,630	Spices
25	रंग आणि वॅनिश	69,760	2,480	Paints & Varnishes
26	पशु-पशुधन (संख्या)	Animal -Live stock (In No.)
27	इतर वैरण व तूस	1,85,270	1,69,190	Other fodder and Husk
28	खनिज तेल (केरोसिन सोडून)	1,51,57,291	67,27,170	Mineral oil(Excl.Kerosene)
29	विटा व कौले	Bricks and tiles
30	कागद	53,780	20,960	Paper
31	हिरडा	Myrobalance
32	ताग व लाख	Jute and hemp
33	यंत्रसामग्री	3,18,910	1,73,340	Machinery equipment
34	धातू व धातूच्या वस्तू	Metal & Metal products
35	खते व रासायनिक खते	2,09,26,194	38,31,990	Fertilizer & Chemical Manure
36	वाहतूक साधनसामग्री	2,83,700	1,07,330	Transport Equipment
37	बांबू	...	5,50,280	Bamboo
38	इतर वन उत्पादन	43,700	26,610	Other Forest Products
39	कापूस	2,71,490	4,65,990	Raw cotton
40	कापड उत्पादन	1,80,630	9,010	Cotton Manufactured
41	फळे व भाजीपाला	2,65,460	4,97,600	Fruits and vegetable
42	लोकर व रेशमाच्या कापडाचे तागे	Woolen and silk piecegoods
43	इतर वस्तू	6,34,55,372	9,77,09,730	Other Commodities

आधार — वाणिज्य माहिती आणि सांख्यिकी महासंचालनालय, भारत सरकार, कोलकत्ता

Source — Directorate General of Commercial Intelligence and Statistics, Government

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.1

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्थांचे व विद्यार्थ्यांचे वर्गीकरण

INSTITUTION AND ENROLMENT BY TYPE OF EDUCATION
2005-06

अनुक्रमांक Serial No. (1)	शिक्षणाचा प्रकार (2)	संस्था (संख्या) Institutions (No.) (3)	विद्यार्थी (संख्या) Enrolment (No.) (4)	Type of Education (2)	
I	पूर्व-प्राथमिक	...	NA	NA	Pre-primary
II	प्राथमिक	...	68,109	1,11,84,975	Primary
III	माध्यमिक	...	18,254	88,23,452	Secondary
III (A)	कनिष्ठ महाविद्यालये	...	755	5,15,130	Junior Colleges
IV	शिक्षकांचे प्रशिक्षण -				<i>Teacher's training —</i>
	(1) अध्यापक विद्यालय प्रशिक्षण	392	34,110		Junior College of education
	(2) आंग्ल भारतीय	...	2	126	Anglo Indian
	(3) चित्रकला शिक्षण प्रमाणपत्र	...	32	3,517	Drawing teacher's Certificate
	(4) हस्तकला शिक्षण प्रमाणपत्र	...	NA	NA	Handi-crafts teacher's Certificate
	एकूण (IV) ...	426	37,753	Total (IV)	
V	उच्च शिक्षण - #				<i>Higher Education — #</i>
(1)	कला, विज्ञान, वाणिज्य व विधी	2,353	16,28,657		Art, Science, Commerce and Law
(2)	बी.एड	468	37,440		B.Ed
(3)	व्यावसाय शिक्षण	422	42,200		Vocational education
(4)	अभियांत्रिकी (पदविका, पदवी, पदव्युत्तर)	572	4,50,500		Engineering (Diploma, Degree, PG)
(5)	स्थापत्यशास्त्र (पदवी, पदव्युत्तर)	54	8,119		Architecture (Degree, PG)
(6)	व्यवस्थापनशास्त्र (एमबीए/एमएमएस)	299	33,507		Management Science (MBA/ MMS)

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 15.1 —contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
(7)	हॉटेल व्यवस्थापन व खाद्यपेय तंत्रज्ञान (पदविका,पदव्युत्तर)	28	1,639	Hotel Management & Catering Technology (Diploma, Degree)
(8)	औषधी द्रव्ये निर्माण शास्त्र (पदविका,पदवी,पदव्युत्तर)	339	49,692	Pharmaceutical Science (Diploma, Degree, PG)
(9)	मास्टर इन कम्प्युटर ॲप्लिकेशन	114	13,453	Master in Computer Application
(10)	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	681	1,04,230	Industrial Training Institute
(11)	विषमचिकित्सा (पदविका,पदवी)	41	4,698	Allopathic (Diploma, Degree)
(12)	आयुर्वेदिक	62	3,042	Ayurvedic
(13)	दंतचिकित्सा	34	2,093	Dental
(14)	होमियोपॅथिक	45	3,038	Homeopathic
(15)	युनानी	5	326	Unani
(16)	डी.एम.एल.टी.	10	194	D.M.L.T.
(17)	फिजिओथेरपी (पदविका,पदवी)	35	600	Physiotherapy(Diploma, Degree)
(18)	ऑक्युपेशनल थेरपी(पदविका,पदवी)	6	69	Occupational Therapy
(19)	बी.एस.सी.परिचारिका	47	1,600	B.sc. Nursing
(20)	पशू विज्ञान	6	385	Veterinary
(21)	दुग्ध तंत्रज्ञान	2	64	Dairy Technology
(22)	मत्स्य विज्ञान	2	54	Fishery science
(23)	कृषी	73	5,586	Agriculture
(24)	फलोत्पादन	15	385	Horticulture
(25)	वने	4	88	Forestry
(26)	कृषी अभियांत्रिकी	16	655	Agriculture Engineering
(27)	अन्न तंत्रज्ञान	15	618	Food Technology
(28)	गृह विज्ञान	3	40	Home science
(29)	जैव-तंत्रज्ञान	17	425	Bio-Technology
(30)	कृषी, पणन व व्यवस्थापन	10	313	Agriculture Marketing & Management
एकूण (V)		5,778	23,92,710	Total (V)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.1—contd .

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
VI	व्यावसायिक व विशेष शिक्षण			<i>Professional and Special Education</i>
	अ पदवीपूर्व स्तर			a) Pre-Graduate Level
(1)	समचिकित्सा (होमिओपॅथी)	1	90	Homeopathy
(2)	परिचर्या व प्रसविका	65	4,716	Nursing, Midwife
(3)	वाणिज्य ...	0	0	Commerce
(4)	ललितकला ...	14	1,092	Fine arts
(5)	गृहशास्त्र पदविका ...	2	89	Home Science Degree
(6)	ग्रंथपालशास्त्र ...	0	0	Library Science
(7)	योग ...	1	588	Yoga
	एकूण (अ)...	83	6,575	Total (a)
	ब शालेय स्तर			b) School Level
(1)	गृहशास्त्र (शालेय पातळी)	0	0	Home Science (School level)
(2)	शेतकीशाळा ...	103	11,131	Agricultural Schools
(3)	कुक्कुटपालन प्रशिक्षण	6	291	Poultry training
(4)	प्राच्यविद्या अभ्यास...	40	4,120	Oriental
(5)	कीर्तन ...	1	63	Kirtan
	एकूण (ब)...	150	15,605	Total (b)

आधार - १) प्राथमिक शिक्षण संचालनालय,पुणे

२) उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन,पुणे

३) तंत्र शिक्षण संचालनालय आणि व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय,मुंबई

४) महाराष्ट्र कृषि व संशोधन परिषद,पुणे

५) महाराष्ट्र पशु व मत्स्यविज्ञान विद्यापीठ, नागपूर

६) वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय,मुंबई आणि महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ,नाशिक

Source- 1) Directorate of Primary Education,Pune

2) Directorate of Higher Education,Pune

3) Directorate of Technical Education and Directorate of Vocational Education & Training,Mumbai

4) Maharashtra Agriculture Education & Ressearch Council,Pune

5) Maharashtra Animal & Fishery Sciences University, Nagpur

6) Directorate of Medical Education & Research, Mumbai and Maharashtra University of Health Sciences, Nashik

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.2

जिल्हावार प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण

DISTRICTWISE PRIMARY AND SECONDARY EDUCATION

2005-06

(शिक्षक व विद्यार्थी संख्या हजारत/No of Pupils & Teachers in thousand)

अ. क्र. Serial	प्राथमिक शिक्षण Primary Education			माध्यमिक शिक्षण (उच्च माध्यमिक सह) Secondary Education (Including Higher Secondary)			जिल्हा District	
	संस्था Institutions	विद्यार्थी Pupils	शिक्षक Teachers	संस्था Institutions	विद्यार्थी Pupils	शिक्षक Teachers		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1	बृहन्मुंबई	2,136	931	22	1,501	988	26	Brihan Mumbai
2	ठाणे	4,670	1,027	24	1,237	577	20	Thane
3	रायगड	2,768	256	8	400	181	8	Raigad
4	रत्नागिरी	2,763	208	9	368	126	4	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	1,487	88	5	205	71	3	Sindhudurg
	कोकण विभाग	13,824	2,511	69	3,711	1,942	61	Konkan Div.
6	नाशिक	3,415	627	16	783	513	13	Nashik
7	धुळे	1,243	185	5	400	191	8	Dhule
8	नंदुरबार	1,317	131	4	290	126	5	Nandurbar
9	जळगाव	2,130	430	12	648	384	11	Jalgaon
10	अहमदनगर	3,253	427	13	864	412	16	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	11,358	1,799	50	2,985	1,628	51	Nashik Div.
11	पुणे	4,535	784	23	1,134	727	22	Pune
12	सातारा	2,705	279	10	619	267	12	Satara
13	सांगली	1,831	272	9	542	221	10	Sangli
14	सोलापूर	2,955	469	14	833	338	12	Solapur
15	कोल्हापूर	2,150	377	11	792	313	10	Kolhapur
	पुणे विभाग	14,176	2,181	67	3,920	1,867	66	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	39,358	6,491	187	10,616	5,437	178	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.2 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
16	औरंगाबाद	1,958	454	10	533	251	6	Aurangabad
17	जालना	1,331	214	6	256	135	4	Jalna
18	परभणी	1,162	220	5	271	100	4	Parbhani
19	हिंगोली	804	162	3	171	45	1	Hingoli
20	बीड	2,044	290	9	536	260	9	Beed
21	नांदेड	2,442	450	12	554	236	7	Nanded
22	उस्मानाबाद	1,079	177	6	368	115	4	Osmanabad
23	लातूर	1,591	309	9	553	214	6	Latur
	औरंगाबाद विभाग	12,411	2,275	60	3,242	1,355	42	Aurangabad Div.
24	बुलढाणा	1,574	286	8	426	228	6	Buldhana
25	अकोला	1,165	194	6	370	167	4	Akola
26	वाशिम	878	167	4	246	84	2	Washim
27	अमरावती	1,962	307	9	598	281	9	Amravati
28	यवतमाळ	2,161	321	9	477	185	6	Yavatmal
	अमरावती विभाग	7,740	1,275	36	2,117	945	28	Amravati Div.
29	वर्धा	1,075	125	4	270	145	5	Wardha
30	नागपूर	2,471	416	12	779	446	17	Nagpur
31	भंडारा	902	124	4	273	149	4	Bhandara
32	गोंदिया	982	146	5	263	124	5	Gondia
33	चंद्रपूर	1,795	220	8	428	117	4	Chandrapur
34	गडचिरोली	1,375	113	4	266	106	3	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	8,600	1,144	37	2,279	1,086	38	Nagpur Div.
	विदर्भ विभाग	16,340	2,419	73	4,396	2,031	66	Vidharbha Div.
	महाराष्ट्र राज्य	68,109	11,185	320	18,254	8,823	285	Maharashtra State

टीप - प्राथमिक शिक्षणात पूर्व-प्राथमिक शिक्षणाचा समावेश केलेला नाही.

Note.—Primary Education does not include pre-primary Education

आधार - प्राथमिक शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Director of Primary Education, Government of Maharashtra, Pune

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.3

शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांची संख्या व प्रशिक्षणार्थीच्या मंजूर जागा
 NUMBER OF GOVERNMENT AND NON-GOVERNMENT INDUSTRIAL
 TRAINING INSTITUTIONS AND SEATS SANCTIONED
 2009-10

विभाग (1)	संस्थांची एकूण संख्या Total number of institutions			मंजूर करण्यात आलेल्या जागांची संख्या Number of sanctioned seats			Division (1)
	शासकीय Govern- ment (2)	अशासकीय Non- Govt. (3)	एकूण Total (4)	शासकीय Govern- ment (5)	अशासकीय Non- Govt. (6)	एकूण Total (7)	
	मुंबई	64	33	97	15,516	3,404	
नाशिक	67	70	137	14,000	9,908	23,908	Nashik
पुणे	61	90	151	17,052	10,004	27,056	Pune
औरंगाबाद	81	17	98	15,776	1,978	17,754	Aurangabad
अमरावती	63	18	81	13,000	1,336	14,336	Amravati
नागपूर	75	44	119	13,564	5,236	18,800	Nagpur
महाराष्ट्र राज्य	411	272	683	88,908	31,866	1,20,774	Maharashtra State

आधार— व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
 Source- Directorate of Vocational Education and Training, Maharashtra State, Mumbai

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.4

शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांच्या अंतिम परीक्षांचे निकाल
**RESULTS OF THE FINAL EXAMINATIONS OF GOVERNMENT AND NON-GOVERNMENT
 INDUSTRIAL TRAINING INSTITUTES**

(जुलै २०१०/JULY 2010)

विभाग	शासकीय / अशासकीय Government / Non-Government		एकूण Total		Division
	बसलेले Appeared	उत्तीर्ण Passed	बसलेले Appeared	उत्तीर्ण Passed	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
मुंबई	9,115	6,794	9,115	6,794	Mumbai
नाशिक	14,481	11,948	14,481	11,948	Nashik
पुणे	15,310	11,594	15,310	11,594	Pune
औरंगाबाद	8,489	6,936	8,489	6,936	Aurangabad
अमरावती	7,242	5,250	7,242	5,250	Amravati
नागपूर	12,643	8,035	12,643	8,035	Nagpur
महाराष्ट्र राज्य	67,280	50,557	67,280	50,557	Maharashtra State

आधार - व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Directorate of Vocational Education and Training, Government of Maharashtra, Mumbai

15. शिक्षण/EDUCATION
 तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.5
 शिकाऊ उमेदवारांची वर्गवारी
 CLASSIFICATION OF APPRENTICE

वर्गवारी	2009-10	Classification
(1)	(2)	(1)
(१) उपलब्ध जागा ..	50,017	(1) Sanctioned Seats
(२) नेमलेले शिकाऊ उमेदवार (अ ते इ) ..	33,520	(2) No. of Apprentice appointed (a to e)
(अ) अनुसूचित जाती ..	3,935	(a) Scheduled Castes
(ब) अनुसूचित जमाती ..	1,394	(b) Scheduled Tribes
(क) अपंग ..	16	(c) Physically handicapped
(ड) महिला ..	1,036	(d) Women
(इ) इतर ..	24,604	(e) Others

आधार— व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source— Directorate of Vocational Education and Training, Government of Maharashtra,
 Mumbai

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.6

माध्यमिक व उच्च माध्यमिक तंत्रशिक्षण शाळा व विद्यार्थी संख्या

SECONDARY AND HIGHER SECONDARY TECHNICAL SCHOOLS AND STUDENTS
2009-10

विभाग	माध्यमिक तंत्रशिक्षण शाळांची संख्या			एकूण स्थापित विद्यार्थी प्रवेश क्षमता			Division
	Number of secondary technical schools			Installed intake capacity of students			
	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
मुंबई	27	76	103	4,680	7,440	12,120	Mumbai
नाशिक	19	104	123	3,840	9,420	13,260	Nashik
पुणे	13	179	192	2,100	17,940	20,040	Pune
औरंगाबाद	40	117	157	5,160	7,920	13,080	Aurangabad
अमरावती	26	104	130	3,480	7,680	11,160	Amravati
नागपूर	32	15	47	4,320	1,200	5,520	Nagpur
महाराष्ट्र राज्य	157	595	752	23,580	51,600	75,180	Maharashtra State

आधार— व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Directorate of Vocational Education and Training, Maharashtra State, Mumbai

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.7

तांत्रिक आणि व्यवसाय अभ्यासक्रम प्रकारानुसार संस्था व त्यांतील प्रवेशक्षमता
**TECHNICAL AND VOCATIONAL INSTITUTES ACCORDING TO TYPE OF
 SYLLABUS AND THEIR IN TAKE CAPACITY**

2009-10

अनु क्रमांक Sr.no.	अभ्यासक्रम संस्थेचा प्रकार (2)	बाब (3)	शासकीय Govern- ment (4)	अशासकीय Non- Govt. (5)	एकूण Total (6)	Item (3)	Type of Educational Institutions (2)
1.	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संस्था प्रवेश क्षमता	411 88,908	272 31,866	683 1,20,774	Institutes Intake capacity	Industrial Training Institutes
2.	२ स्तरावरील व्यवसाय अभ्यासक्रम संस्था (द्विलक्षी)	संस्था प्रवेश क्षमता	51 8,250	1,384 1,47,000	1,435 1,55,250	Institutes Intake capacity	2 Stage vocational institutes
3.	२ स्तरावरील केंद्र शासन पुरस्कृत व्यवसाय अभ्यासक्रम संस्था	संस्था प्रवेश क्षमता	53 3,240	1,276 79,380	1,329 82,620	Institutes Intake capacity	Centrally Sponsored 2 stage vocational Institutes Education
4.	माध्यमिक तंत्रशिक्षण शाळा/विद्यालये	संस्था प्रवेश क्षमता	156 23,580	585 47,160	741 70,740	Institutes Intake capacity	Technical secondary school/ colleges
5.	प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम संस्था	संस्था प्रवेश क्षमता	29 725	3,184 79,600	3213 80,325	Institutes Intake	Institutes for Certificate courses
		एकूण	संस्था	700	6,701	7,401	Institutes Total
			प्रवेश	1,24,703	3,85,006	5,09,709	Intake
			क्षमता				capacity

आधार - व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

15. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 15.8

प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम शिकविणा-या शासकीय व अशासकीय संस्था व त्यांतील विद्यार्थ्यांची प्रवेशक्षमता
 NUMBER OF GOVERNMENT AND NON-GOVERNMENT INSTITUTIONS TEACHING
 CERTIFICATE COURSE AND THEIR INTAKE CAPACITY

2009-10

विभाग	प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम शिकविणा-या संस्था Institutes of teaching certificate course			विद्यार्थी प्रवेश क्षमता Intake capacity of students			Division
	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	शासकीय Govern- ment	अशासकीय Non- Govt.	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
मुंबई	4	388	392	100	9,700	9,800	Mumbai
नाशिक	10	341	351	250	8,525	8,775	Nashik
पुणे	4	650	654	100	16,250	16,350	Pune
औरंगाबाद	7	433	440	175	10,825	11,000	Aurangabad
अमरावती	2	590	592	50	14,750	14,800	Amravati
नागपूर	2	782	784	50	19,550	19,600	Nagpur
महाराष्ट्र राज्य	29	3,184	3,213	725	79,600	80,325	Maharashtra State

आधार — व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
 Source- Directorate of Vocational Education and Training, Maharashtra State, Mumbai

16. जीवनविषयक आकडेवारी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.1

निरनिराळ्या पद्धतीनुसार कुटुंबनियोजन करणा-यांची जिल्हावार संख्या

DISTRICTWISE NUMBER OF PERSONS USING VARIOUS FAMILY PLANNING METHODS
2009-10

(संख्या/Numbers)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	नसबंदी शस्त्रक्रिया Sterilisation	लूप पद्धती I.U.D.	नेहमीची संतती प्रतिबंधक साधने वापरणारे Conventional contraceptive users	संतती साधने वापरणारे Oral pills users	मुख्याद्वारे गोळ्या वापरणारे Oral pills users	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(2)
1	मुंबई	37,638	55,563	80,713	23,529		Mumbai
2	मुंबई उपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	21,115	14,025	2,673	1,959		Thane
4	रायगड	9,511	8,553	9,776	7,366		Raigad
5	रत्नागिरी	7,344	7,414	12,682	7,494		Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3,271	4,918	8,940	5,060		Sindhudurg
	कोकण विभाग	78,879	90,473	1,14,784	45,408		Konkan Division
7	नाशिक	29,600	16,164	16,604	15,587		Nashik
8	धुळे	11,682	6,432	13,315	5,599		Dhule
9	नंदुरबार	8,871	2,900	8,229	417		Nandurbar
10	जळगाव	24,056	13,760	20,953	12,085		Jalgaon
11	अहमदनगर	24,688	21,974	25,095	3,342		Ahmednagar
	नाशिक विभाग	98,897	61,230	84,196	37,030		Nashik Division
12	पुणे	50,225	26,847	23,733	16,511		Pune
13	सातारा	19,241	10,126	2,259	11,554		Sata
14	सांगली	17,291	15,295	8,171	6,872		Sangli
15	सोलापूर	25,722	17,716	9,621	10,626		Solapur
16	कोल्हापूर	23,092	23,974	11,111	25,870		Kolhapur
	पुणे विभाग	1,35,571	93,958	54,895	71,433		Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	3,13,347	2,45,661	2,53,875	1,53,871		Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.1 Contd .

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
17	औरंगाबाद	16,077	12,834	19,045	9,381	Aurangabad
18	जालना	9,923	7,136	824	549	Jalna
19	परभणी	7,698	6,985	11,876	584	Parbhani
20	हिंगोली	6,363	2,936	9,284	3,633	Hingoli
21	बीड	13,016	11,930	14,003	9,129	Beed
22	नांदेड	18,635	7,162	12,882	8,336	Nanded
23	उस्मानाबाद	8,105	4,654	13,262	3,284	Osmanabad
24	लातूर	15,359	7,818	449	1,598	Latur
	औरंगाबाद विभाग	95,176	61,455	81,625	36,494	Aurangabad Division
25	बुलढाणा	13,726	7,108	13,453	6,643	Buldhana
26	अकोला	8,959	5,924	7,442	4,922	Akola
27	वाशिम	6,679	3,603	3,829	2,956	Washim
28	अमरावती	16,423	9,954	12,747	6,079	Amravati
29	यवतमाळ	17,041	8,501	5,380	6,007	Yavatmal
	अमरावती विभाग	62,828	35,090	42,851	26,607	Amravati Division
30	वर्धा	6,669	6,023	16,193	404	Wardha
31	नागपूर	19,841	16,827	6,162	7,329	Nagpur
32	भंडारा	6,744	3,484	6,640	3,924	Bhandara
33	गोंदिया	9,034	3,760	5,578	4,116	Gondia
34	चंद्रपूर	13,863	8,159	9,726	6,348	Chandrapur
35	गडचिरोली	6,409	1,532	94	438	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	62,560	39,785	44,393	25,559	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	1,25,388	74,875	87,244	52,166	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	5,33,911	3,81,991	4,22,744	2,42,531	Maharashtra State

आधार - राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—State Family Welfare Office, Government of Maharashtra, Pune

16. जीवनविषयक आकडेवारी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.2

नमुना नोंदणी पद्धतीने काढलेले जन्म, मृत्यू व अर्भकमृत्यू दर

BIRTH, DEATH AND INFANT MORTALITY RATES BY SAMPLE REGISTRATION SYSTEM

वर्ष Year	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकत्र/Combined		
	जन्म दर Birth rate	मृत्यू दर Death rate	अर्भक मृत्यू दर Infant mortality rate	जन्म दर Birth rate	मृत्यू दर Death rate	अर्भक मृत्यू दर Infant mortality rate	जन्म दर Birth rate	मृत्यू दर Death rate	अर्भक मृत्यू दर Infant mortality rate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1971	33.7 (38.9)	13.5 (16.4)	111 (138)	29.0 (30.1)	9.7 (9.7)	88 (82)	32.2 (36.9)	12.3 (14.9)	105 (129)
1981	30.4 (35.6)	10.6 (13.7)	90 (119)	24.5 (27.0)	7.4 (7.8)	49 (62)	28.5 (33.9)	9.6 (12.5)	79 (110)
1991*	28.0 (30.9)	9.3 (10.6)	69 (87)	22.9 (24.3)	6.2 (7.1)	38 (53)	26.2 (29.5)	8.2 (9.8)	60 (80)
2001	21.1 (27.1)	8.5 (9.1)	55 (72)	20.2 (20.3)	5.9 (6.3)	28 (42)	20.7 (25.4)	7.5 (8.4)	45 (66)
2005	19.6 (25.6)	7.4 (8.1)	41 (64)	18.2 (19.1)	5.7 (6.0)	27 (40)	19.0 (23.8)	6.7 (7.6)	36 (58)
2009	18.1 (24.1)	7.6 (7.8)	37 (55)	16.9 (18.3)	5.5 (5.8)	22 (34)	17.6 (22.5)	6.7 (7.3)	31 (50)
2010	17.6 (23.7)	7.5 (7.7)	34 (51)	16.4 (18.0)	5.3 (5.8)	20 (31)	17.1 (22.1)	6.5 (7.2)	28 (47)

- टीप - (१) जन्म दर व मृत्यू दर एक हजार लोकसंख्येमागे आहेत
(२) अर्भकमृत्यू दर एक हजार जीवित जन्मामागे आहेत
(३) * कंसातील आकडे भारताकरिता असून जम्मू व काश्मीर सोडून आहेत

- Note- (1) Birth and Death rates are per thousand population
(2) Infant mortality rates are per thousand live births
(३) Bracketed figures are for India, excluding Jammu & Kashmir

आधार — नमुना नोंदणी पत्रिका, महानिबंधक भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source - Sample Registration Bulletin, Registrar General; India, New Delhi

16. जीवनविषयक आकडेवारी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.3

उपलब्ध वैद्यकीय सुविधा

MEDICAL FACILITIES AVAILABLE

(सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित /Public and Public aided)

अनु क्रमांक Serial No.	वर्ष Year (No.)	रुग्णालये (संख्या) Hospitals (No.)	दवाखाने (संख्या) Dispensaries	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे (संख्या) Primary Health Centres (No.)	प्राथमिक आरोग्य पथके (संख्या) Primary Health Units (No.)	क्षयरोग आणि रुग्ण चिकित्सालये (संख्या) T.B. Hospitals & clinics (No.)	संस्थांतील खाटांची संख्या No. of beds in Institutions	दर लाख लोकसंख्येमागे खाटा Beds per lakh of popul- ation
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1971	299	1,372	388	1	72	43,823	88
2	1981	530	1,776	454	400	90	71,385	114
3	1991	768	1,896	1,672	81 +	1,977	1,09,267	144
4	2001	981	1,629	1,768	169	2,520	92,106	93
5	2008	1,181	2,072	1,816	177	2,520	1,00,249	91
6	2009	1,178	2,904	1,816	191	2,520	1,08,806	97
7	2010	1,264	2,924	1,816	191	2,520	1,15,704	102

टीप - + प्राथमिक आरोग्य केंद्रे म्हणून श्रेणीवाढ झाल्यामुळे

Note- + Due to upgradation as Primary Health Centers

आधार - राज्य आरोग्य कुटुंब कल्याण केंद्र, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - State Health Family Welfare Bureau Services, Govt. of Maharashtra, Pune

17. पोलीस आणि गुन्हे/POLICE AND CRIMES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.1

पोलीस स्टेशने आणि पोलिसांची संख्या

POLICE STATIONS AND POLICE FORCES

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	2009-10 (3)	Item (2)
पोलीस स्टेशने		Police Stations	
1	पोलीस स्टेशनांची संख्या (सब-पोलिसस्टेशन धरून)	1,033	Number of Police Stations (including Sub-Police Station)
2	पोलीस चौक्यां/आउट पोस्ट/मदत केंद्रे/ सागरी चेक पोस्ट व चेक बॉर्डरची संख्या	1,944	No. of Police out-Posts/chowkies/ help centres/Sagari chak-post & chak border
3	पोलीस आयुक्तालय व जिल्हे	45	Police Commissioner & District
पोलिसांची संख्या		Police Force	
1	पोलीस महासंचालक, अपर पोलीस महासंचालक, विशेष पोलीस महासंचालक, पोलीस उप महानिरीक्षक	116	Director General of Police, Addi. Director General of Police, Spl. Director General of Police, Deputy Inspector General of Police
2	पोलीस अधीक्षक	272	Superintendent of Police
3	सहाय्यक पोलीस आयुक्त/ पोलीस उप अधीक्षक	768	Assistant Commissioner of Police Deputy Superintendent of Police
4	पोलीस निरीक्षक	3,494	Police Inspector
5	पोलीस उप निरीक्षक/ सहाय्यक पोलीस उप निरीक्षक	13,169	Police Sub-Inspector / Assistant Police Sub-Inspector
6	सहाय्यक उपनिरीक्षक (पोलीस हवालदार धरून)	56,237	Assistant Sub-Inspector (including Head Constable)
7	पोलीस शिपाई/पोलीस नाईक	1,24,030	Police Constable/Police Naik
एकूण		1,98,086	... Total

आधार —पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

17. पोलीस आणि गुन्हे/POLICE AND CRIMES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.2

भारतीय दंडसंहितेखाली झालेले दखलपात्र गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून)
COGNIZABLE OFFENCES (INCLUDING ATTEMPTS) UNDER INDIAN PENAL CODE
2010

अनुक्रमांक Serial No. (1)	गुन्ह्यांचा प्रकार (2)	गुन्ह्यांची संख्या No. of offences (3)	Type of offence (2)
1	दंगल	7,593	Rioting
2	नाण्यासंबंधीचे गुन्हे	0	Offences relating to coins
3	चलन व बँक नोटासंबंधीचे गुन्हे	363	Offences relating to currency and bank notes
4	खून	2726	Murders
5	सदोष मनुष्यवध	157	Culpable homicide
6	मादक पदार्थाचा वापर	1,081	Administering of stupifying drugs
7	माणसांचे अपहरण	1,495	Kidnapping and abduction
8	दरोडा अथवा त्याकरिता एकत्र होणे	277	Dacoity and preparation of assembly for dacoity
9	चोरी/लूट	3,651	Robbery
10	घरफोडी	14,420	House breaking
11	फसवणूक	7,303	Cheating
12	विश्वासघात	1,682	Breach of trust
13	चो-या--		Theft of—
	(अ) तांब्याची तार	591	(a) Copper wire
	(ब) जनावरे	757	(b) Cattle
	(क) सायकली	472	(c) Cycles
	(ड) मोटारी व सुटे भाग	621	(d) Motor vehicles & accessories
	(इ) पिस्तुले	14	(e) Firearms
	(फ) स्फोटक पदार्थ	0	(f) Explosives
14	इतर गुन्हे	39,258	Other crimes
	एकूण	82,461	... Total

आधार - पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

18. कारागृहे/PRISONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 18.1

कारागृहांची व कैद्यांची संख्या/NUMBER OF PRISONS AND CONVICTS

2009-10

अनुक्रमांक Serial No.	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	Item (2)
१	विविध प्रकारच्या कारागृहांची संख्या —		<i>Number of different types of prisons—</i>
	(अ) मध्यवर्ती कारागृहे ..	9	(a) Central Prisons
	(ब) जिल्हा कारागृहे ..	27	(b) District Prisons
	(क) तालुका दुय्यम कारागृहे ..	172	(c) Taluka Sub-jails
	(ड) पोलीस कोठड्या	(d) Police Lock-ups
	(इ) इतर (खुले कारागृह) ..	5	(e) Others(Open Prisons)
2	३१ मार्च, २०१० रोजी शिक्षेच्या मुदतीनुसार दीर्घ कैद्यांचे वर्गीकरण ..		Number of convicts according to length of sentences as on 31st March 2010
	(अ) एक वर्ष व त्याहून कमी ..	1,104	(a) One year and below
	(ब) एक वर्षाहून अधिक पण दोन वर्षाहून कमी ..	311	(b) Above one year and not exceeding two years
	(क) दोन वर्षाहून अधिक पण पाच वर्षांपेक्षा कमी ..	575	(c) Above two years and not exceeding five years
	(ड) पाच वर्षांपेक्षा अधिक पण दहा वर्षांपेक्षा कमी ..	693	(d) Above five years & not exceeding ten years
	(इ) दहा वर्षांपेक्षा अधिक ..	600	(e) Exceeding ten years
	(फ) जन्मठेप ..	5,204	(f) Life sentence
	(ग) मृत्यू दंड ..	51	(g) Sentenced to death
	एकूण * ..	8,538	... Total *

टिप - * एकूण बंदी संख्येमध्ये तालुका दुय्यम कारागृहांची माहिती समाविष्ट नाही

Note- * Information about total convicts in Taluka Sub-jails is not included

आधार - कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Director General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

19. घरबांधणी/HOUSING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.1

घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी/CLASSIFICATION OF HOUSES ACCORDING TO USE

जनगणना / Population Census, 2001

(हजारंत/In thousand)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	वापराचे प्रकार (2)	ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	एकूण Total (5)	Type of use (2)
1	घरांची यादी करतेवेळी रिकामी आढळलेली घरे-	1,216	1,393	2,609	Census houses vacant at the time of house-listing
2	वापरातील घरे -				Occupied census house used as
(1)	निवासी घरे	10,536	7,769	18,305	Residence
(2)	निवासासह अन्य उपयोग	312	203	515	Residence-cum-other use
(3)	दुकाने, कार्यालये	435	1021	1456	Shop, office
(4)	शाळा, कॉलेज इ.	145	33	178	School, colleges etc.
(5)	हॉटेल, लॉज, गेस्ट हाऊस इ.	38	50	88	Hotel, lodge, guest house etc.
(6)	रुग्णालय, दवाखाना इ.	30	49	79	Hospital, dispensary etc.
(7)	कारखाने, यंत्रशाळा व तात्पुरत्या जागा इ.	78	219	297	Factories, workshops & worksheds etc.
(8)	पूजास्थान	169	51	220	Place of worship
(9)	निवासाव्यतिरिक्त अन्य उपयोग	1,450	404	1,854	Other non-residential use
	एकूण वापरातील घरे (२)	13,193	9,799	22,993	Total occupied census houses (2)
	एकूण (१) + (२)	14,409	11,192	25,601	Grand Total of (1) + (2)

टिप -- (१) 'गणनाघर' म्हणजे एखादी इमारत किंवा इमारतीचा भाग, ज्यालारस्त्यावरून, शिवारातून किंवा सार्वजनिक जिन्यावरून स्वतंत्र प्रवेशद्वार आहे व जे वापराच्या दृष्टीने एक स्वतंत्र घटक आहे

(२) आकडे संक्षिप्तात लिहिल्यामुळे बेरजा जुळतीलच असे नाही

Note. - (1) A 'census house' is a building or part of a building having a separate main entrance from road, common court yard, staircase etc., used or recognised as separate unit.

(2) Details may not add up to the totals due to rounding.

आधार - भारताची जनगणना, २००१, महाराष्ट्र, मालिका २८, खंड एक

Source.—Census of India, 2001 Maharashtra, Series 28, Volume - I.

19. घरबांधणी/HOUSING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.2

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण

CLASSIFICATION OF HOUSEHOLDS ACCORDING TO ROOMS OCCUPIED

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	गणना केलेली एकूण कुटुंबे (हजारात)	10,993	8,070	19,063	Total number of households (In thousand)
2	गणना केलेले एकूण लोक (संस्थांतून रहाणारे व गृहहीन इत्यादी) (हजारात)	55,778	41,101	96,879	Total number of persons enumerated (including inmates of institutions and houseless persons) (In thousand)
3	कुटुंबांचे वर्गीकरण (शेकडा)				Classification of households (Percentage)
	(अ) वेगळी खोली नसलेले	4.90	3.86	4.46	(a) No exclusive room
	(ब) एका खोलीत राहणारी कुटुंबे	48.71	46.71	47.86	(b) Households with one room
	(क) दोन खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	30.45	26.90	28.95	(c) Households with two rooms
	(ड) तीन खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	10.47	13.49	11.75	(d) Households with three rooms
	(इ) चार खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	3.54	5.38	4.32	(e) Households with four rooms
	(फ) पाच खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	0.92	1.70	1.25	(f) Households with five rooms
	(ग) सहा खोल्यांत राहणारी कुटुंबे	1.01	1.96	1.41	(g) Households with Six rooms
	एकूण	100.0	100.0	100.0	Total

आधार - भारताची जनगणना २००१, मालिका २८, कुटुंबातील तक्ते, खंड एक

Source - Census of India, 2001-Series28, Household Tables, Volume - I.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.3 (A) (B)

19. घरबांधणी/

तक्ता क्रमांक/

राहत्या घराच्या छप्परांसाठी वापरलेल्या प्रमुख साधनानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण/
जनगणना/

ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण कुटुंबे Total households	गवत, पाने, लाकूड, बांबू चिखल,इ. Grass, leaves, wood, bamboo, mud,etc.	प्लॅस्टिक, पॉलिथिन Polythene	खाप-या Tiles	स्लेट Slate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
ग्रामीण	1,09,93,623	17,37,783	49,032	46,20,161	34,102
नागरी	80,69,526	1,77,843	94,000	12,94,192	33,028
एकूण	1,90,63,149	19,15,626	1,43,032	59,14,353	67,130

19. घरबांधणी/

तक्ता क्रमांक/

राहत्या घराच्या भितींसाठी वापरलेल्या प्रमुख साधनानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण/
जनगणना/

ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण कुटुंबे Total households	गवत, पाने, लाकूड, बांबू,इ. Grass, leaves, wood, bamboo,etc.	प्लॅस्टिक, पॉलिथिन Polythene	माती कच्ची विट Mud, unburnt brick	लाकूड Wood
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
ग्रामीण	1,09,93,623	12,20,130	30,510	46,16,123	1,12,871
नागरी	80,69,526	1,69,478	63,092	10,13,403	1,29,023
एकूण	1,90,63,149	13,89,608	93,602	56,29,526	2,41,894

आधार — भारताची जनगणना, २००१

HOUSING

TABLE No. 19.3 (A)

DISTRIBUTION OF HOUSEHOLDS BY PREDOMINANT MATERIAL OF ROOF OF HOUSE OCCUPIED
Population Census, 2001

जी.आय.धातू, अॅस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I.Metal, Asbestos sheets (7)	बिटा Brick (8)	दगड Stone (9)	काँक्रीट Concrete (10)	इतर सर्व प्रकारचे सामान All other materials (11)	Rural Urban Total (1)
36,26,154	43,337	22,324	7,08,105	1,52,625	Rural
30,12,662	50,426	10,469	33,22,003	74,903	Urban
66,38,816	93,763	32,793	40,30,108	2,27,528	Total

HOUSING

TABLE No. 19.3 (B)

DISTRIBUTION OF HOUSEHOLDS BY PREDOMINANT MATERIAL OF WALLS OF HOUSE OCCUPIED
Population Census, 2001

जी.आय.धातू, अॅस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I.Metal, Asbestos sheets (7)	पक्की बिटा Brick (8)	दगड Stone (9)	काँक्रीट Concrete (10)	इतर सर्व प्रकारचे सामान All other materials (11)	Rural Urban Total (1)
68,645	27,86,381	17,23,856	4,03,359	31,748	Rural
3,21,907	50,80,753	1,36,168	11,32,352	23,350	Urban
3,90,552	78,67,134	18,60,024	15,35,711	55,098	Total

Source — Census of India, 2001

19. घरबांधणी/HOUSING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.4

बेघर व संस्थांत रहाणारे लोक

HOUSELESS AND INSTITUTIONAL POPULATION

जनगणना/Population Census, 2001

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	व्यक्तींची संख्या/Number of persons			एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी	District (2)
		बेघर Houseless (3)	संस्थांतील Institu- tional (4)	एकूण Total (5)	Per- centage of total population (6)	
1	मुंबई शहर	24,000	73,724	97,724	2.93	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	15,074	59,075	74,149	0.86	Mumbai Suburban
3	ठाणे	51,888	91,246	1,43,134	1.76	Thane
4	रायगड	14,607	22,675	37,282	1.69	Raigad
5	रत्नागिरी	6,294	12,879	19,173	1.13	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6,172	5,036	11,208	1.29	Sindhudurg
	कोंकण विभाग	1,18,035	2,64,635	3,82,670	1.54	Konkan Division
7	नाशिक	25,421	94,977	1,20,398	2.41	Nashik
8	धुळे	3,620	29,529	33,149	1.94	Dhule
9	नंदुरबार	4,044	45,172	49,216	3.75	Nandurbar
10	जळगाव	16,879	28,767	45,646	1.24	Jalgaon
11	अहमदनगर	10,494	50,565	61,059	1.51	Ahmadnagar
	नाशिक विभाग	60,458	2,49,010	3,09,468	1.97	Nashik Division
12	पुणे	16,316	98,856	1,15,172	1.59	Pune
13	सातारा	8,843	24,861	33,704	1.20	Satara
14	सांगली	6,402	15,638	22,040	0.85	Sangli
15	सोलापूर	18,112	27,836	45,948	1.19	Salapur
16	कोल्हापूर	7,416	21,044	28,460	0.81	Kolhapur
	पुणे विभाग	57,089	1,88,235	2,45,324	1.23	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	2,35,582	7,01,880	9,37,462	1.55	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.4.—*contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
17	औरंगाबाद	7,132	24,742	31,874	1.10	Aurangabad
18	जालना	5,525	9,408	14,933	0.93	Jalna
19	परभणी	2,653	9,002	11,655	0.76	Parbhani
20	हिंगोली	1,286	6,405	7,691	0.78	Hingoli
21	बीड	5,811	12,940	18,751	0.87	Beed
22	नांदेड	5,600	25,833	31,433	1.09	Nanded
23	उस्मानाबाद	5,337	12,620	17,957	1.21	Osmanabad
24	लातूर	3,308	18,083	21,391	1.03	Latur
	औरंगाबाद विभाग	36,652	1,19,033	1,55,685	1.00	Aurangabad Div.
25	बुलढाणा	5,340	13,834	19,174	0.86	Buldhana
26	अकोला	5,842	9,577	15,419	0.95	Akola
27	वाशिम	2,593	7,559	10,152	1.00	Washim
28	अमरावती	9,904	27,393	37,297	1.43	Amravati
29	यवतमाळ	9,581	31,861	41,442	1.69	Yavatmal
	अमरावती विभाग	33,260	90,224	1,23,484	1.24	Amravati Div.
30	वर्धा	10,434	12,423	22,857	1.85	Wardha
31	नागपूर	8,995	36,605	45,600	1.12	Nagpur
32	भंडारा	2,472	6,569	9,041	0.80	Bhandara
33	गोंदिया	1,914	11,803	13,717	1.14	Gondiya
34	चंद्रपूर	8,139	22,053	30,192	1.46	Chandrapur
35	गडचिरोली	3,476	24,582	28,058	2.89	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	35,430	1,14,035	1,49,465	1.40	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	68,690	2,04,259	2,72,949	1.32	Vidarbha Div.
	महाराष्ट्र राज्य	3,40,924	10,25,172	13,66,096	1.41	Maharashtra State

आधार — भारताची जनगणना २००१

Source — Census of India. 2001

**19. घरबांधणी/
तक्ता क्रमांक/
खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या/
जनगणना/**

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण Total (3)	खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबे/		
			वेगळी खोली नसलेले exclusive room (4)	१ खोली 1 Room (5)	२ खोल्या 2 Rooms (6)
1	मुंबई शहर ..	6,48,590	45,739	4,43,362	86,184
2	मुंबई उपनगर ..	17,74,332	124,355	11,05,757	3,63,308
3	ठाणे ..	17,00,019	84,262	8,42,631	5,28,648
4	रायगड ..	4,71,628	22,172	1,87,480	1,61,830
5	रत्नागिरी ..	3,66,605	30,875	1,46,770	1,06,206
6	सिंधुदुर्ग ..	1,90,278	10,317	47,757	56,200
	कोकण विभाग ..	51,51,452	317,720	27,73,757	13,02,376
7	नाशिक ..	8,76,758	47,886	4,21,728	2,56,414
8	धुळे ..	3,29,868	25,447	1,62,340	87,984
9	नंदुरबार ..	2,50,526	30,901	1,55,731	42,451
10	जळगाव ..	7,30,063	43,685	3,82,310	2,01,567
11	अहमदनगर ..	7,42,065	37,518	4,26,590	1,81,728
	नाशिक विभाग ..	29,29,280	185,437	15,48,699	7,70,144
12	पुणे ..	14,39,610	76,316	7,00,488	3,76,000
13	सातारा ..	5,46,458	37,474	2,27,301	1,72,040
14	सांगली ..	4,95,189	20,700	1,95,947	1,54,559
15	सोलापूर ..	7,15,075	19,777	3,81,782	2,02,385
16	कोल्हापूर ..	6,90,523	14,087	1,99,834	2,20,110
	पुणे विभाग ..	38,86,855	168,354	17,05,352	11,25,094
	उर्वरित महाराष्ट्र ..	1,19,67,587	671,511	60,27,808	31,97,614

HOUSING

TABLE No. 19.5

HOUSEHOLDS BY NUMBER OF ROOMS OCCUPIED

Population Census, 2001

Households occupying number of rooms

३ खोल्या 3 Rooms	४ खोल्या 4 Rooms	५ खोल्या 5 Rooms	६ खोल्या 6 Rooms	District
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
46,805	18,012	4,413	4,075	Mumbai City
1,35,745	29,767	6,103	9,297	Mumbai Suburban
1,79,213	42,084	9,880	13,301	Thane
66,682	22,008	5,598	5,858	Raigad
48,219	20,592	6,999	6,944	Ratnagiri
34,205	23,241	9,141	9,417	Sindhudurg
5,10,869	1,55,704	42,134	48,892	Konkan Division
98,789	32,893	8,588	10,460	Nashik
36,346	11,057	2,962	3,732	Dhule
14,626	3,729	1,044	2,044	Nandurbar
68,055	21,993	5,371	7,082	Jalgaon
59,273	22,754	6,439	7,763	Ahmadnagar
2,77,089	92,426	24,404	31,081	Nashik Division
1,75,342	71,499	19,166	20,799	Pune
68,364	26,230	7,159	7,890	Satara
71,438	32,280	9,384	10,881	Sangli
62,980	28,864	8,485	10,802	Solapur
1,58,531	63,847	16,217	17,897	Kolhapur
5,36,655	2,22,720	60,411	68,269	Pune Division
13,24,613	4,70,850	1,26,949	1,48,242	Rest of Maharashtra

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
17	औरंगाबाद ..	5,26,155	16,851	2,83,729	1,41,737
18	जालना ..	3,02,549	9,702	1,80,596	77,790
19	परभणी ..	2,83,603	3,779	1,36,962	92,848
20	हिंगोली ..	1,81,035	5,295	86,290	62,246
21	बीड ..	4,33,108	5,986	2,71,390	1,03,666
22	नांदेड ..	5,23,539	21,018	2,72,863	1,50,357
23	उस्मानाबाद ..	2,93,109	5,946	1,40,177	95,715
24	लातूर ..	3,73,283	5,308	1,56,092	1,30,135
	औरंगाबाद विभाग ..	29,16,381	73,885	15,28,099	8,54,494
25	बुलढाणा ..	4,43,878	13,836	2,45,826	1,26,364
26	अकोला ..	3,13,405	6,927	1,51,623	95,681
27	वाशिम ..	2,02,634	7,003	94,980	69,976
28	अमरावती ..	5,13,723	15,789	2,13,400	1,73,780
29	यवतमाळ ..	5,08,706	13,381	2,11,324	1,86,788
	अमरावती विभाग ..	19,82,346	56,936	9,17,153	6,52,589
30	वर्धा ..	2,59,342	8,138	78,373	1,05,262
31	नागपूर ..	7,90,524	13,601	2,16,054	2,66,724
32	भंडारा ..	2,39,861	5,216	67,593	88,321
33	गोंदिया ..	2,49,376	5,448	90,242	86,135
34	चंद्रपूर ..	4,51,981	9,528	1,40,189	1,79,035
35	गडचिरोली ..	2,05,751	5,508	58,723	88,063
	नागपूर विभाग ..	21,96,835	47,439	6,51,174	8,13,540
	विदर्भ विभाग ..	41,79,181	1,04,375	15,68,327	14,66,129
	महाराष्ट्र राज्य ..	1,90,63,149	8,49,771	91,24,234	55,18,237

आधार— भारताची जनगणना २००१, मालिका २८, कुटुंबातील तक्ते, खंड एक

TABLE No. 19.5—Contd.

(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
48,985	20,715	6,314	7,824	Aurangabad
21,741	7,444	2,453	2,823	Jalna
29,583	12,360	4,186	3,885	Parbhani
17,348	6,123	1,833	1,900	Hingoli
31,357	11,961	3,873	4,875	Beed
45,049	20,135	6,072	8,045	Nanded
29,991	13,109	3,802	4,369	Osmanabad
44,474	22,364	7,061	7,849	Latur
2,68,528	1,14,211	35,594	41,570	Aurangabad Division
36,742	12,505	3,840	4,765	Buldhana
34,486	14,822	4,474	5,392	Akola
19,759	6,882	2,008	2,026	Washim
64,790	26,595	9,757	9,612	Amravati
58,726	23,253	7,745	7,489	Yavatmal
2,14,503	84,057	27,824	29,284	Amravati Division
43,807	14,502	4,823	4,437	Wardha
1,65,536	75,170	25,262	28,177	Nagpur
57,388	13,619	3,838	3,886	Bhandara
46,437	13,710	3,593	3,811	Gondiya
81,328	27,727	7,279	6,895	Chandrapur
37,869	10,130	2,742	2,716	Gadchiroli
4,32,365	1,54,858	47,537	49,922	Nagpur Division
6,46,868	2,38,915	75,361	79,206	Vidharbha Division
22,40,009	8,23,976	2,37,904	2,69,018	Maharashtra State

Source—Census of India. 2001—Series28, Household Tables, Volume - I

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.1

ग्रामपंचायतींची व्याप्ती, स्वनिर्मित उत्पन्न आणि खर्च

COVERAGE, INCOME AND EXPENDITURE OF VILLAGE PANCHAYATS

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	बाब (2)	माहिती/Particulars		Item (2)
		2006-07 (3)	2007-08 (4)	
I. व्याप्ती				
<i>Coverage —</i>				
(1)	ग्रामपंचायतींची संख्या *	27,919	27,920	No. of village panchayats *
(2)	त्यात अंतर्भूत असलेल्या खेड्यांची संख्या	43,711	43,711	No. of villages covered
(3)	त्यांतील लोकसंख्या (हजारांमध्ये)	55,778	55,778	Population covered (in thousand)
II. उत्पन्न (₹ कोटी)				
<i>Income (₹ in crore)</i>				
(1)	पंचायतींचे स्वतःचे उत्पन्न	501	551	Own income
(2)	शासकीय अनुदाने	376	377	Government Grants
(3)	देणग्या, वर्गणी इत्यादी	71	131	Donations, contributions etc.
एकूण उत्पन्न		990	1,059	Total Income
(प्रारंभीची शिल्लक वगळून)				(Excluding opening Balance)
III. खर्च (₹ कोटी)				
<i>Expenditure (₹ in crore)</i>				
(1)	आरोग्य व सफाई	241	250	Sanitation and health
(2)	सार्वजनिक कामे	352	423	Public works
(3)	लोककल्याणाची कामे	44	296	Welfare of people
(4)	इतर	301	106	Others
एकूण खर्च		938	1,075	Total Expenditure
(अखेरची शिल्लक वगळून)				(Excluding closing Balance)

टिप - * नगर पंचायतीच्या समावेशासह. / Including Nagar panchayats.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.2

नगरपरिषदांबाबत माहिती / CONSTITUTION OF MUNICIPAL COUNCILS (31.3.2009)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	नगरपरिषदांची संख्या Number of municipal councils (3)	नगरपरिषदांच्या सदस्यांची संख्या Number of councillors				नाम निर्देशित Nominated (8)	एकूण Total (9)	District (2)
			सर्वसाधारण General (4)	अ.जा. S.C. (5)	अ.ज. S.T. (6)	इ.मा.व O.B.C. (7)			
1	ठाणे	9	186 (60)	13 (7)	20 (9)	82 (28)	N.A.	301 (104)	Thane
2	रायगड	11	133 (43)	11 (5)	12 (5)	62 (23)	N.A.	218 (76)	Raigad
3	रत्नागिरी	5	71 (25)	3 (0)	0 (0)	29 (11)	N.A.	103 (36)	Ratnagiri
4	सिंधुदुर्ग	4	45 (13)	3 (3)	0 (0)	20 (8)	N.A.	68 (24)	Sindhudurg
	कोंकण विभाग	29	435 (141)	30 (15)	32 (14)	193 (70)	N.A.	690 (240)	Konkan Div.
5	नाशिक	8	79 (25)	23 (10)	14 (5)	44 (17)	N.A.	160 (57)	Nashik
6	धुळे	2	29 (10)	3 (1)	5 (2)	13 (4)	N.A.	50 (17)	Dhule
7	नंदुरबार	4	44 (12)	6 (3)	17 (7)	25 (9)	N.A.	92 (31)	Nandurbar
8	जळगाव	13	193 (62)	22 (12)	12 (4)	85 (30)	N.A.	312 (108)	Jalgaon
9	अहमदनगर	9	107 (35)	25 (10)	6 (2)	52 (19)	N.A.	190 (66)	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	36	452 (144)	79 (36)	54 (20)	219 (79)	N.A.	804 (279)	Nashik Div.
10	पुणे	11	124 (40)	26 (13)	4 (0)	60 (22)	N.A.	214 (75)	Pune
11	सातारा	9	118 (38)	21 (10)	0 (0)	55 (20)	N.A.	194 (68)	Satara
12	सांगली	4	54 (20)	10 (3)	0 (0)	23 (8)	N.A.	87 (31)	Sangli
13	सोलापूर	9	109 (34)	28 (12)	3 (1)	55 (20)	N.A.	195 (67)	Solapur
14	कोल्हापूर	9	120 (38)	23 (10)	0 (0)	56 (21)	N.A.	191 (69)	Kolhapur
	पुणे विभाग	42	525 (170)	108 (48)	7 (1)	249 (91)	N.A.	889 (310)	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	107	1412 (455)	217 (99)	93 (35)	661 (240)	N.A.	2383 (829)	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.2 — contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
15	औरंगाबाद	6	72 (23)	14 (4)	3 (2)	32 (12)	N.A.	118 (41)	Aurangabad
16	जालना	4	66 (21)	9 (3)	1 (1)	30 (11)	N.A.	106 (36)	Jalna
17	परभणी	8	122 (38)	17 (9)	3 (1)	53 (19)	N.A.	195 (67)	Parbhani
18	हिंगोली	3	43 (14)	6 (3)	2 (1)	20 (7)	N.A.	71 (25)	Hingoli
19	बीड	6	95 (29)	20 (9)	1 (1)	44 (16)	N.A.	160 (55)	Beed
20	नांदेड	11	90 (26)	31 (12)	18 (8)	56 (22)	N.A.	195 (68)	Nanded
21	उस्मानाबाद	8	87 (28)	21 (9)	2 (0)	43 (17)	N.A.	153 (54)	Osmanabad
22	लातूर	5	84 (26)	25 (10)	2 (1)	41 (15)	N.A.	152 (52)	Latur
	औरंगाबाद विभाग	51	659 (205)	140 (59)	32 (15)	319 (119)	N.A.	1150 (398)	Aurangabad Div.
23	बुलढाणा	11	151 (51)	23 (10)	3 (0)	68 (23)	N.A.	245 (84)	Buldhana
24	अकोला	5	64 (22)	10 (3)	3 (1)	30 (11)	N.A.	107 (37)	Akola
25	वाशिम	4	53 (17)	11 (5)	0 (0)	24 (8)	N.A.	88 (30)	Washim
26	अमरावती	10	116 (36)	25 (12)	11 (5)	58 (21)	N.A.	210 (74)	Amravati
27	यवतमाळ	9	113 (36)	20 (9)	12 (5)	57 (21)	N.A.	202 (71)	Yavatmal
	अमरावती विभाग	39	497 (162)	89 (39)	29 (11)	237 (84)	N.A.	852 (296)	Amravati Div.
28	वर्धा	6	75 (23)	21 (9)	11 (4)	41 (15)	N.A.	148 (51)	Wardha
29	नागपूर	10	93 (29)	28 (11)	19 (7)	55 (21)	N.A.	195 (68)	Nagpur
30	भंडारा	3	34 (10)	12 (5)	6 (3)	20 (7)	N.A.	72 (25)	Bhandara
31	गोंदिया	2	26 (7)	12 (5)	3 (2)	16 (6)	N.A.	57 (20)	Gondiya
32	चंद्रपूर	7	92 (30)	35 (14)	15 (6)	53 (18)	N.A.	195 (68)	Chandrapur
33	गडचिरोली	2	19 (6)	6 (2)	4 (2)	11 (4)	N.A.	40 (14)	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	30	339 (105)	114 (46)	58 (24)	196 (71)	N.A.	707 (246)	Nagpur Div.
	विदर्भ विभाग	69	836 (267)	203 (85)	87 (35)	433 (155)	N.A.	1559 (542)	Vidarbha Div.
	एकूण नगर परिषदा	227	2907 (927)	560 (243)	212 (85)	1413 (514)	N.A.	5092(1769)	Total Municipal Councils

150

टीप - कंसांतील आकडे स्त्रियांकरिता राखीव जागांची संख्या दर्शवितात. Note - Figures in brackets indicate number of seats reserved for women.
 आधार - राज्य निवडणूक आयोग महाराष्ट्र, अहवाल २००४-२००९ महाराष्ट्र शासन, Source—State Election Commission Maharashtra, Report 2004-2009 Go M,

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.3

महानगरपालिकांबाबतची माहिती / CONSTITUTION OF MUNICIPAL CORPORATIONS (31.3.2009)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	महानगर पालिका (2)	महानगरपालिकांची संख्या Number of Municipal Corporation (3)	महानगरपालिकांच्या सदस्यांची संख्या Number of corporators			नाम निर्देशित Nominated (8)	एकूण Total (9)	Municipal Corporation (2)	
			सर्वसाधारण General (4)	अ.जा. S.C. (5)	अ.ज. S.T. (6)				इ.मा.व O.B.C . (7)
(1)	बृहन्मुंबई	1	153 (51)	11 (4)	2 (1)	61 (20)	N.A.	227 (76)	Brihanmumbai
(2)	ठाणे	1	77 (26)	5 (2)	3 (1)	31 (10)	N.A.	116 (39)	Thane
(3)	नवी मुंबई	1	59 (20)	6 (2)	1 (0)	24 (8)	N.A.	90 (30)	New Mumbai
(4)	कल्याण	1	70 (23)	6 (2)	2 (1)	29 (10)	N.A.	107 (36)	Kalyan
(5)	उल्हासनगर	1	45 (16)	9 (3)	1 (0)	21 (7)	N.A.	76 (26)	Ulhasnagar
(6)	मिरा-भाईंदर	1	56 (18)	1 (1)	1 (1)	21 (7)	N.A.	79 (27)	Mira Bhyander
(7)	भिवंडी	1	59 (19)	1 (0)	1 (1)	23 (8)	N.A.	84 (28)	Bhivandi
(8)	नाशिक	1	59 (18)	13 (5)	7 (3)	29 (10)	N.A.	108 (36)	Nashik
(9)	मालेगाव	1	50 (16)	2 (1)	1 (1)	19 (6)	N.A.	72 (24)	Malegaon
(10)	अहमदनगर	1	39 (12)	7 (3)	1 (1)	18 (6)	N.A.	65 (22)	Ahmednagar
(11)	धुळे	1	42 (14)	5 (2)	3 (1)	18 (6)	N.A.	67 (23)	Dhule
(12)	जळगाव	1	43 (14)	4 (2)	3 (1)	19 (6)	N.A.	69 (23)	Jalgaon
(13)	पुणे	1	87 (28)	17 (6)	1 (1)	39 (13)	N.A.	144 (48)	Pune
(14)	पिंपरी-चिंचवड	1	60 (20)	15 (5)	2 (1)	28 (9)	N.A.	105 (35)	Pimpri-Chinchwad
(15)	सांगली	1	44 (14)	10 (4)	0 (0)	20 (7)	N.A.	74 (25)	Sangli
(16)	सोलापूर	1	57 (18)	13 (5)	2 (1)	26 (9)	N.A.	98 (33)	Solapur
(17)	कोल्हापूर	1	47 (16)	9 (3)	0 (0)	21 (7)	N.A.	77 (26)	Kolhapur
(18)	औरंगाबाद	1	54 (18)	17 (6)	1 (0)	27 (9)	N.A.	99 (33)	Aurangabad
(19)	नांदेड	1	43 (15)	9 (3)	1 (0)	20 (7)	N.A.	73 (25)	Nanded
(20)	अमरावती	1	43 (14)	13 (5)	3 (1)	22 (7)	N.A.	81 (27)	Amravati
(21)	अकोला	1	44 (15)	6 (2)	2 (1)	19 (6)	N.A.	71 (24)	Akola
(22)	नागपूर	1	64 (22)	23 (8)	12 (4)	37 (12)	N.A.	136 (46)	Nagpur
एकूण	महानगरपालिका	22	1294(427)	202(74)	50(21)	572(190)	N.A.	2118 (712)	Total Mun. Corpn.

N.A. = उपलब्ध नाही/Not available

टीप - कंसांतील आकडे स्त्रियांकरिता राखीव जागांची संख्या दर्शवितात. Note : Figures in brackets indicate number of seats reserved for women.

आधार -राज्य निवडणूक आयोग महाराष्ट्र,अहवाल २००४-२००९ महाराष्ट्र शासन, Source—State Election Commission Maharashtra, Report 2004-2009 Go M,

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.4

नगरपरिषदांचे व महानगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च
INCOME AND EXPENDITURE OF MUNICIPAL COUNCILS
AND MUNICIPAL CORPORATIONS
2007-08

(₹कोटीत/₹ in crore)

बाब	सर्व नगरपरिषदा All Municipal Councils	सर्व महानगरपालिका All Municipal Corporations	कटक मंडळे Canton- ment Boards	एकूण Total (2+3+4)	वृहन्मुंबई महानगरपालिका Municipal Corporation of Greater Mumbai (2006-07)	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)
उत्पन्न						Income
I. नगरपरिषदांचे दर व कर	552.94	5,751.39	130.79	6,435.12	6,122.12	Municipal rates and taxes
एकूण	552.94	5,751.39	130.79	6,435.12	6,122.12	... Total
II. इतर साधनांपासून उत्पन्न						<i>Income from other sources</i>
(1) शासकीय अनुदाने	1,346.93	880.89	8.83	2,236.65	139.40	Government Grants
(2) इतर साधने	1,005.59	2,717.97	88.59	3,812.15	3,382.73	Other Sources
एकूण (1+2)	2,352.52	3,598.89	97.42	6,048.80	3,522.13	Total (1+2)
एकूण उत्पन्न (I+II)	2,905.46	9,350.25	228.81	12,483.92	9,644.25	Total Income (I+II)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.4.—contd.

प्रारंभिक शिल्लक	695.41	1,076.87	22.52	1,794.80	1,634.13	Opening balance
खर्च						Expenditure
(1) सामान्य प्रशासन	636.95	1,943.29	39.65	2,619.89	2,616.64	General Administration
(2) सार्वजनिक दिवाबत्ती	63.38	235.18	5.56	304.12	82.01	Public lighting
(3) पाणीपुरवठा	157.92	921.56	5.43	1,084.91	645.98	Water Supply
(4) जलनिःसारण व मलनिःसारण	61.08	462.56	3.13	526.77	710.32	Drainage Conservance and Sanitation
(5) सार्वजनिक आरोग्य	74.96	223.51	3.95	302.42	432.45	Public Health
(6) परिवहन	3.75	29.53	0.00	33.28	378.55	Transport
(7) शिक्षण	26.01	93.73	0.35	120.09	139.97	Education
(8) सार्वजनिक बांधकामे	357.54	1,559.88	20.99	1,938.41	83.06	Public Works
(9) इतर	771.42	1,751.23	91.98	2,614.63	3,414.37	Other
एकूण खर्च	2,153.01	7,220.47	171.04	9,544.52	8,503.35	Total Expenditure

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra,

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.5

जिल्हा परिषदांचे उत्पन्न व खर्च

INCOME AND EXPENDITURE OF ZILLA PARISHADS

(₹ कोटीत/₹ in crores)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	प्रत्यक्ष Actuals 2005-06	प्रत्यक्ष Actuals 2006-07	प्रत्यक्ष Actuals 2007-08	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
	उत्पन्न				Receipts
1.	एकूण महसुली उत्पन्न (1ते 3)	7,729	8,116	8,590	Total Revenue receipts (1 to3)
(1)	स्वनिर्मित साधनांकरवी	154	144	161	Self-raised resources
(2)	एकूण शासकीय अनुदाने (अ+ब)	7,394	7,784	8,246	Total Government grants (a+b)
(अ)	सांविधिक	6,604	6,961	7,320	(a) Statutory grants
(ब)	अभिकरण योजनांसाठी	790	823	926	(b) Agency scheme grants
(3)	इतर साधनांपासून उत्पन्न	181	188	183	Income from other sources
2.	स्वनिर्मित साधनांकरवी (1 ते 4)	154	332	161	Self-raised resources (1 to 4)
(1)	जमीन महसुलावरील स्थानिक उपकर (स्टॅम्प ड्यूटीसह)	75	213	27	Local cess on Land revenue (including stamp duty)
(2)	शिक्षण	20	29	24	Education
(3)	इमारत व दळणवळण	8	10	14	Buildings and communications
(4)	इतर	51	80	96	Others

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.5 — *Contd.*

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
3. एकूण सांविधिक अनुदाने (1 ते 4)		6,604	6,961	7,320	Total Statutory grants (1 to 4)
(1) सहेतुक अनुदाने		3,662	3,818	4,103	Purposive grants
(2) आस्थापना अनुदाने		1,774	1,775	1,835	Establishment grants
(3) योजना अनुदाने		708	809	814	Plan scheme grants
(4) इतर		460	559	567	Others
खर्च					Expenditure
एकूण महसुली खर्च (1 to 14)		7,495	8,161	8,494	Total Revenue Expenditure (1 to 14)
(1) सामान्य प्रशासन		569	576	610	General Administration
(2) शिक्षण		3,489	3,638	3,917	Education
(3) वैद्यकीय		27	34	11	Medical
(4) सार्वजनिक आरोग्य		483	510	939	Public Health
(5) आयुर्वेद		26	29	15	Ayurved
(6) कृषि		75	92	128	Agiculture
(7) पशुसंवर्धन		100	115	123	Animal Husbandry
(8) इमारती व दळणवळण (सार्वजनिक बांधकाम)		502	591	692	Buildings and Communications (Public Works)
(9) समाजकल्याण		367	391	700	Social Welfare
(10) सामूहिक विकास		262	344	- -	Community Development
(11) सार्वजनिक आरोग्य अभियांत्रिकी		291	374	- -	Public Health Engineering
(12) पाटबंधारे		216	239	211	Irrigation
(13) वने		9	7	6	Forest
(14) इतर		1,079	1,221	1,142	Other

आधार — अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

20. स्थानिक संस्था/LOCAL BODIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.6

स्थानिक स्वराज्य संस्थांची प्रकारानुसार संख्या

LOCAL SELF- GOVT. INTITUTIONS BY TYPES

(संख्या/Number)

स्थानिक संस्था	रोजी /As on 31-3-2010	Local Body
महानगरपालिका	23	Municipal Corporations
नगर परिषदा	222	Municipal Councils
जिल्हा परिषदा	33	Zilla Parishads
पंचायत समित्या	355	Panchayat Samitis
ग्रामपंचायती	27,993	Gram Panchayats
नगर पंचायत	4	Nagar Panchayat
कटक मंडळे	7	Cantonment Boards

आधार – अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source – Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

21. स्थानिक निवडणुका/GENERAL ELECTIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 21.1

सार्वत्रिक निवडणुकांचे निकाल

RESULTS OF GENERAL ELECTIONS

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	लोकसभा Lok Sabha (2009)	विधानसभा Vidhan Sabha (2009)	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	एकूण जागांची संख्या	48	288	Total number of seats
	(अ) अनुसूचित जातीकरिता राखीव जागा	5	24	(a) Number of seats reserved for scheduled castes
	(ब) अनुसूचित जमातीकरिता राखीव जागा	4	26	(b) Number of seats reserved for scheduled tribes
2	सर्वसाधारण जागा	39	238	Number of general seats
3	उमेदवारांची संख्या			Number of candidates—
	(अ) नामनिर्देशन प्राप्त	N.A.	N.A.	(a) Nominations filed
	(ब) ज्यांचा नामनिर्देश नाकारला असे	N.A.	N.A.	(b) Whose nomination was rejected
	(क) उमेदवारी मागे घेणारे	N.A.	N.A.	(c) Withdrew
	(ड) निवडणुका लढवणारे	816	3,552	(d) Contested
	(ई) निवडून आलेले	48	288	(e) Elected
4	मतदारांची संख्या (हजारात)			Number of electors (In thousand)
	पुरुष	38,160	39,815	Men
	स्त्रिया	34,794	36,072	Women
	एकूण	72,954	75,887	Total
5	मतदान केलेल्यांची संख्या (हजारात)	36,966	45,198	Number of voters who voted (In thousand)
6	ग्राह्य मते (हजारात)	36,991	45,315	Number of valid votes polled (In thousand)
7	मतदान केलेल्यांचे शेकडा प्रमाण	51	60	Percentage of electors voting

आधार — मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

21. सार्वत्रिक निवडणुका/GENERAL ELECTIONS

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 21.2

उमेदवारांचे पक्ष संलग्नतेनुसार वर्गीकरण

CANDIDATES ACCORDING TO PARTY AFFILIATIONS

अनु क्रमांक Serial No. (1)	पक्षाचे नाव (2)	लोकसभा Lok Sabha (2009)		विधानसभा Vidhan Sabha (2009)		Name of the party (2)
		पुरस्कृत केलेले Number sponsored (3)	निवडून आलेले Number elected (4)	पुरस्कृत केलेले Number sponsore (5)	निवडून आलेले Number elected (6)	
1	भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस	25	17	170	82	Indian National Congress
2	राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी	21	8	113	62	Nationalist Congress Party
3	भारतीय जनता पक्ष	25	9	120	46	Bharatiya Janata Party
4	शिवसेना	22	11	159	44	Shivsena
5	समाजवादी पार्टी	10	...	31	4	Samajwadi Party
6	बहुजन विकास आघाडी	1	1	4	2	Bahujan vikas Asghadi
7	महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना	11	...	143	13	Maharashtra Navnirman Sena
8	जन सुराज्य शक्ती	1	...	37	2	Jan Surajya Shakti
9	शेतकरी कामगार पक्ष	17	4	Peasants and Workers Party
10	अपक्ष	407	1	1813	24	Independent
11	इतर पक्ष	293	1	945	5	Other Party
एकूण		816	48	3,552	288	... Total

आधार - मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Chief Election Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

22. किंमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.1

अखिल भारतीय घाऊक किंमतींचे निर्देशांक (नवीन मालिका)

ALL INDIA WHOLESALE PRICE INDEX NUMBERS (NEW SERIES)

2010

महिना	मूलभूत पदार्थ Primary articles	इंधन, शक्ती, दिवाबत्ती व वंगण Fuel, power, light and lubricants	उत्पादित पक्का माल Manufactured products	सर्व वस्तू All commodities	Month
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
(आधारभूत वर्ष/Base year : 1993-94=100)					
भार	22.025	14.226	63.749	100.00	Weight
जानेवारी	287	355	214	250	January
फेब्रुवारी	286	357	214	250	February
मार्च	293	362	215	253	March
एप्रिल	298	365	220	257	April
मे	305	372	220	260	May
जून	307	373	220	261	June
जुलै	309	386	220	263	July
ऑगस्ट	312	386	220	264	August
(आधारभूत वर्ष/Base year : 2004-05=100)					
भार	20.118	14.910	64.972	100.00	Weight
सप्टेंबर	181	148	128	141	September
ऑक्टोबर	183	148	128	142	October
नोव्हेंबर	185	148	129	143	November
डिसेंबर	192	150	130	145	December

आधार - आर्थिक सल्लागार, वाणिज्य व उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source— Office of the Economic Adviser, Ministry of Commerce & Industry, Government of India, New Delhi

22. किंमत निर्देशांक/
तक्ता क्रमांक/
कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक/

अनुक्रमांक	केंद्रे	वस्तुंचा गट	भार	जाने.	फेब्रु.	मार्च	एप्रिल	मे
Serial No.			Weight	Jan.	Feb.	March	April	May
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई	अन्न गट	48.88	184	180	177	179	181
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	171	168	166	167	169
2	सोलापूर	अन्न गट	54.74	192	184	178	177	184
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	180	175	171	172	175
3	नागपूर	अन्न गट	43.06	199	193	189	189	194
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	198	195	194	195	197
4	पुणे	अन्न गट	39.77	193	191	189	191	195
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	176	174	174	176	177
5	नाशिक	अन्न गट	41.43	193	186	187	185	185
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	177	174	175	174	174
6	जळगाव	अन्न गट	55.98	183	181	180	179	179
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	176	173	172	173	173
7	नांदेड	अन्न गट	60.26	177	177	173	177	181
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	185	185	183	185	187
8	औरंगाबाद	अन्न गट	53.65	181	176	177	177	178
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	172	169	170	171	173
9	कोल्हापूर	अन्न गट	55.64	180	179	178	181	182
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	174	173	173	175	175
10	अकोला	अन्न गट	62.30	176	165	162	159	163
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	174	168	167	167	168

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PRICE INDICES

TABLE No. 22.2

CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASS

2010

(आधारभूत वर्ष/Base year : 2001 = 100)

जून June (10)	जुलै July (11)	ऑगस्ट Aug. (12)	सप्टें. Sep. (13)	ऑक्टो. Oct. (14)	नोव्हें. Nov. (15)	डिसें. Dec. (16)	Item (3)	Centres (2)
186	188	186	190	193	195	204	Food Group	Mumbai
171	175	175	178	181	182	184	General Index	
185	185	184	185	187	187	197	Food Group	Solapur
175	180	180	181	183	182	188	General Index	
204	206	205	212	211	207	217	Food Group	Nagpur
200	206	207	210	210	209	214	General Index	
197	199	196	200	201	204	216	Food Group	Pune
178	183	182	185	186	187	192	General Index	
190	196	196	203	205	207	213	Food Group	Nashik
176	183	183	186	187	188	191	General Index	
183	192	196	197	199	201	206	Food Group	Jalgaon
174	184	187	188	189	190	193	General Index	
190	194	184	185	187	187	189	Food Group	Nanded
191	204	200	200	202	202	203	General Index	
186	182	182	186	187	191	198	Food Group	Aurangabad
175	180	180	183	184	185	189	General Index	
185	186	185	187	193	196	200	Food Group	Kolhapur
176	182	182	183	186	187	190	General Index	
186	168	168	171	174	172	177	Food Group	Akola
168	173	174	176	178	177	179	General Index	

Source—Office of the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

22. किंमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.3

महाराष्ट्रातील ग्रामीण भागातील निवडक जीवनावश्यक वस्तूंच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR SELECTED ESSENTIAL

ITEMS FOR RURAL MAHARASHTRA

2010

(आधारभूत वर्ष/Base year : 2003 = 100)

महिना/वर्ष	गट/Group						Month/ Year
	अन्न Food	पान, सुपारी, तंबाखू Pan, Supari, and Tobacco	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना व पादत्राणे Clothing Bedding and Foot wear	संकीर्ण Miscel- laneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
भार	52.85	2.15	10.67	8.53	25.80	100.00	Weight
जानेवारी	177	159	291	111	140	174	January
फेब्रुवारी	174	161	292	112	141	172	February
मार्च	170	163	293	112	141	171	March
एप्रिल	170	164	292	112	142	171	April
मे	174	166	293	112	142	173	May
जून	177	169	283	113	145	174	June
जुलै	178	170	286	113	147	176	July
ऑगस्ट	178	171	286	114	147	176	August
सप्टेंबर	183	173	287	114	150	180	September
ऑक्टोबर	185	174	299	114	150	182	October
नोव्हेंबर	187	175	295	114	152	183	November
डिसेंबर	197	176	305	113	154	190	December

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

22. किंमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.4

महाराष्ट्रातील नागरी भागातील निवडक जीवनावश्यक वस्तूंच्या ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
 CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR SELECTED ESSENTIAL ITEMS FOR
 URBAN MAHARASHTRA
 2010

(आधारभूत वर्ष/Base year : 2003 = 100)

महिना/वर्ष	गट/Group						Month/ Year
	अन्न Food	पान, सुपारी, तंबाखू Pan, Supari, Tobacco	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना व पादत्राणे Clothing Bedding and Foot wear	संकीर्ण Miscellaneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
भार	45.80	1.54	10.28	7.51	34.87	100.00	Weight
जानेवारी	176	153	278	114	134	167	January
फेब्रुवारी	172	155	278	114	135	166	February
मार्च	170	157	278	115	136	165	March
एप्रिल	171	158	278	115	137	166	April
मे	177	161	278	116	137	169	May
जून	181	162	266	116	139	170	June
जुलै	185	165	270	117	141	173	July
ऑगस्ट	183	165	270	117	141	172	August
सप्टेंबर	184	169	283	117	143	175	September
ऑक्टोबर	185	170	282	118	144	176	October
नोव्हेंबर	189	170	273	119	145	176	November
डिसेंबर	198	172	284	120	146	182	December

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Directorate of Economics and Statistics , Government of Maharashtra, Mumbai

22. किंमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.5

अखिल भारतीय नागरी श्रमिकेतर कर्मचा-यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

ALL INDIA CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR
URBAN NON-MANUAL EMPLOYEES 2010

(आधारभूत वर्ष/Base year : 1984-85 = 100)

महिना/वर्ष	खाद्यपदार्थ, पेय व तंबाखू Food, beverages & Tobacco	इंधन व दिवाबत्ती Fuel & Lighting	निवास Housing	कापड, बिछाना व पादत्राणे Clothing, Bedding & Foot wear	संकिर्ण Miscel- laneous	सर्वसाधारण General	Month/Year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
जानेवारी	704	659	775	486	592	671	January
फेब्रुवारी	692	650	775	490	594	666	February
मार्च	686	650	775	490	597	663	March
एप्रिल	691	655	775	494	599	667	April
मे	699	659	775	494	602	672	May
जून	712	663	775	498	603	679	June
जुलै	725	693	824	501	609	696	July
ऑगस्ट	721	711	824	505	612	696	August
सप्टेंबर	728	724	824	509	613	701	September
ऑक्टोबर	736	719	824	509	619	705	October
नोव्हेंबर	741	724	824	516	623	710	November
डिसेंबर	761	715	824	520	624	719	December

आधार - केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली

22. किंमत निर्देशांक/PRICE INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.6

महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR AGRICULTURAL
LABOURERS IN MAHARASHTRA

2010

(आधारभूत शेती वर्ष/Agricultural Base year:1986-87=100)

महिना/वर्ष	अन्न गट निर्देशांक	सर्वसाधारण निर्देशांक	Month /Year
(1)	Food Index	General Index	(1)
	(2)	(3)	
भार	64.86	100.00	Weight
जानेवारी	613	573	January
फेब्रुवारी	607	571	February
मार्च	600	566	March
एप्रिल	599	567	April
मे	607	574	May
जून	619	584	June
जुलै	618	586	July
ऑगस्ट	626	593	August
सप्टेंबर	621	591	September
ऑक्टोबर	623	593	October
नोव्हेंबर	637	604	November
डिसेंबर	664	624	December

आधार - लेबर ब्यूरो, भारत सरकार, सिमला

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/ Table No. 23.1

काम करणा-यांचे (शेतीव्यतिरिक्त) औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण

INDUSTRIAL CLASSIFICATION OF PERSONS AT WORK (OTHER THAN CULTIVATION)
(OTHER THAN CULTIVATION) 2001

(हजारत/In thousand)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	उद्योग गट (2)	मुख्यतःकाम करणा-यांची संख्या No. of Main Workers			सीमांतिक काम करणा-यांची संख्या No. of Marginal Workers			Industrial division (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)	पुरुष Males (6)	स्त्रिया Females (7)	एकूण Total (8)	
1.	कृषि, शिकार, वन संवर्धन, मच्छिमारी	459	131	590	66	65	133	Agriculture, hunting,forestry, fishing
2.	खानकाम व दगडकाम	90	17	107	65	3	10	Mining and quarrying
3.	वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती							Manufacturing & repairs
	(i) घरगुती उद्योग	482	312	794	72	210	283	Household industry
	(ii) बिगर घरगुती उद्योग	3,799	460	4,252	232	141	373	Other than house- hold industry
4.	वीज, वायू आणि पाणीपुरवठा	192	8	200	7	*	8	Electricity, gas & water supply
5.	बांधकाम	1,199	176	1,372	192	54	245	Construction
6.	घाऊक व किरकोळ व्यापार	2,721	231	2,953	150	59	209	Wholesale & retail Trade
7.	हॉटेल्स व उपाहारगृहे	317	26	343	19	4	22	Hotels & restaurants
8.	परिवहन, साठवण व दळणवळण	1,738	73	1,810	82	6	87	Transport, storage & communication
9.	वित्तीय मध्यस्थीता, स्थावर मालमत्ता भाडयाने देणे व व्यवसाय सेवा	875	171	1,046	32	9	41	Financial inter- mediation,real estate renting & business activities
10.	इतर सेवा	2,368	1,008	3,376	114	120	235	Other services
	एकूण	14,230	2,612	16,843	973	672	1,645	Total

टीप - * आकडे ५००पेक्षा कमी आहेत / * Figures are below 500

आधार/Source- भारताची जनगणना,२००१/Census of India, 2001

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/Table No. 23.2

शेती करणा-यांव्यतिरिक्त काम करणा-यांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण

OCCUPATIONAL CLASSIFICATION OF PERSONS AT WORK OTHER THAN CULTIVATORS
1991

(हजारात/In thousand)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	व्यवसाय गट (2)	काम करणा-यांची संख्या No. of Workers			Occupational division (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)	
1.	धंदेवाईक, तंत्रविशारद आणि तत्सम काम करणारे	907	366	1,273	Professional, technical and related workers
2.	प्रशासकीय, कार्यकारी व व्यवस्थापकीय काम करणारे	449	29	478	Administrative, executive and managerial workers
3.	कारकून व तत्सम काम करणारे	1,266	211	1,477	Clerical and related workers
4.	विक्रेते ..	1,740	204	1,944	Sales workers
5.	सेवा क्षेत्रातील ..	891	224	1,115	Service workers
6.	मत्स्यव्यवसाय करणारे, फासे पारधी, लाकूडतोडे आणि तत्सम काम करणारे	318	77	395	Fishermen, hunters, loggers and related workers
7.	उत्पादन व तत्सम क्षेत्रातील काम करणारे परिवहन सामग्री चालक आणि मजूर	5,198	767	5,965	Production and related workers, transport, equipments, operators and labourers
8.	अवर्गीकृत ..	135	53	188	Workers not classified by occupations
	एकूण ..	10,903	1,932	12,835	Total

आधार - भारताची जनगणना, १९९१, मालिका १४, भाग तीन, बी (सहा)

Source - Census of India. 1991, Series-14, Part III, B (vi).

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/ Table No. 23.3

रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्रांसंबंधित माहिती

**EMPLOYMENT AND SELF-EMPLOYMENT GUIDANCE CENTRE STATISTICS
2010**

अनुक्रमांक Serial No.	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	Item (2)
1.	नवीन नोंदणी	.. 8,92,913	Number of registrations
2.	नोकरी मिळालेल्यांची संख्या	.. 3,53,904	Number of placements
3.	जाहीर केलेल्या रिकाम्या जागा	.. 3,87,899	Number of vacancies notified
4.	पटावरील अर्जदारांची संख्या	.. 26,82,411	Number of persons on live register

आधार - रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई**Source**— Directorate of Employment and Self-Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.4

राज्य शासकीय व निम शासकीय कर्मचारी

STATE GOVERNMENT AND SEMI GOVERNMENT EMPLOYEES

(१ जुलै २००८ रोजी/As on 1st July 2008)

अनु क्रमांक Serial No.	प्रकार	कर्मचा-यांची संख्या/No. of Employees				Category
		राज्य शासकीय		निमशासकीय *		
		State Government	Semi Government *			
		एकूण	स्त्रिया	एकूण	स्त्रिया	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	(अ) श्रेणी-अ	23,253	3,176	6,720	669	(a) Grade-A
	(ब) श्रेणी-ब	48,508	8,941	24,892	4,368	(b) Grade-B
	एकूण (अ+ब)	71,761	12,117	31,612	5,037	Total (a+b)
2	(क) श्रेणी-क	3,35,143	46,018	2,63,391	89,142	(c) Grade-C
	(ड) श्रेणी-ड	1,26,829	18,676	64,869	15,557	(d) Grade-D
	एकूण (क+ड)	4,61,972	64,694	3,28,260	1,01,699	Total (c+d)
	एकूण (अ+ब+क+ड)	5,33,733	76,811	3,59,872	1,06,736	Total (a+b+c+d)
3	इतर (आकस्मिकता निधीतून वेतन मिळणारे, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील, अंशकालीन व मानसेवी कर्मचारी)	59,484	24,460	1,60,578	1,44,122	Other (paid from contingencies,work charged personnel, part time and honorary)
	एकूण कर्मचारी	5,93,217	1,01,271	5,20,450	2,50,858	Total staff

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.4 --contd.
कर्मचारी गणना/EMPLOYEES CENSUS, 2008

अनुक्रमांक Serial No.	वेतन श्रेणी Pay Scale Range	शासकीय कर्मचारी State Government	जिल्हा परिषद Zilla Parishad	नगर परिषद Nagar Parishad	* निमशासकीय * Semi Government
1	2550 Fixed	191	1,975	#	#
2	2500 - 3200	34,734	12,329	#	#
3	2610 - 4000	71,684	16,574	#	#
4	2650 - 4000	5,533	1,815	#	#
5	2750 - 4400	14,194	480	#	#
6	3050 - 4590	57,006	9,997	#	#
7	3200 - 4900	51,524	2,085	#	#
8	4000 - 6000	1,39,976	39,823	#	#
9	4500 - 7000	30,510	1,15,235	#	#
10	5000 - 8000	54,990	67,532	#	#
11	5500 - 9000	21,658	18,762	#	#
12	6500 - 10500	19,361	5,087	#	#
13	7450 - 11500	4,805	113	#	#
14	7500 - 12000	2,408	475	#	#
15	8000 - 13500	13,982	5,662	#	#
16	10000 - 15200	3,481	705	#	#
17	10650 - 15850	1,412	232	#	#
18	12000 - 16500	1,152	57	#	#
19	14300 - 18300	207	4	#	#
20	15100 - 18300	53	1	#	#
21	16400 - 20000	194	0	#	#
22	16400 - 20900	152	0	#	#
23	18400 - 22400	128	0	#	#
24	22400 - 24500	55	0	#	#
25	26000 Fixed	18	0	#	#
26	Other	63,809	1,69,297	#	#
27	No Pay Scale	0	0	#	#
28	As per Fourth pay commission	0	0	#	#
एकूण-Total		5,93,217	4,68,040	52,410	5,20,450

* जिल्हा परिषद व नगर परिषद कर्मचारी/Zilla Parishad and Nagar Parishad Employees.

वेतन श्रेणीनुसार आकडेवारीचा अहवाल उपलब्ध नाही/Scalewise data not reported.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Directorate of Economics and statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.5

श्रेणी व सामाजिक गटानुसार राज्य शासकीय व निमशासकीय कर्मचारी
GRADE AND SOCIAL GROUPWISE STATE GOVERNMENT AND SEMI-GOVERNMENT EMPLOYEES

(१ जुलै,२००८ रोजी/As on 1st July 2008)

सामाजिक गट	श्रेणी अ Grade A	श्रेणी ब Grade B	श्रेणी क Grade C	श्रेणी ड Grade D	इतर (आकस्मिकता निधीतून पगार मिळणारे, अंशकालीन व मानसेवी इत्यादी) Others (Paid from contin- gencies,parttime, honorary etc.)	एकूण कर्मचारी Total Employees	Social Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(1)
शासकीय							Government
मागासवर्गीय ..	12,072	28,784	2,12,692	92,539	41,660	3,87,747	Backward
इतर ..	11,181	19,724	1,22,451	34,290	17,824	2,05,470	others
एकूण ..	23,253	48,508	3,35,143	1,26,829	59,484	5,93,217	Total
निमशासकीय *							Semi-Government *
मागासवर्गीय ..	4,215	16,569	1,74,381	49,873	1,10,032	3,18,181	Backward
इतर ..	2,509	8,323	89,010	15,006	47,842	1,49,859	Others
एकूण ..	6,724	24,892	2,63,391	64,879	1,57,874	4,68,040	Total

* जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कर्मचा-यांची माहिती. / Information of Zilla Parishad and Nagar Parishad Employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.6

सार्वजनिक क्षेत्रातील रोजगार/EMPLOYMENT IN PUBLIC SECTOR

(मार्च २०१०/March 2010)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	रोजगार (हजारात) Employment (In thousand.)	District
(1)	(2)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	.. 525.09	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	.. 111.66	Mumbai Suburban
3	ठाणे	.. 112.99	Thane
4	रायगड	.. 36.67	Raigad
5	रत्नागिरी	.. 30.12	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	.. 16.92	Sindhudurg
	कोकण विभाग	.. 833.45	Konkan Division
7	नाशिक	.. 90.55	Nashik
8	धुळे	.. 27.04	Dhule
9	नंदुरबार	.. 14.62	Nandurbar
10	जळगाव	.. 69.97	Jalgaon
11	अहमदनगर	.. 49.76	Ahmednagar
	नाशिक विभाग	.. 251.94	Nashik Division.
12	पुणे	.. 185.22	Pune
13	सातारा	.. 39.55	Satara
14	सांगली	.. 34.22	Sangli
15	सोलापूर	.. 62.04	Solapur
16	कोल्हापूर	.. 53.65	Kolhapur
	पुणे विभाग	.. 374.68	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र	.. 1,460.07	Rest of Maharashtra
17	औरंगाबाद	.. 50.49	Aurangabad
18	जालना	.. 14.41	Jalna34
19	परभणी	.. 26.74	Parbhani
20	हिंगोली	.. 6.48	Hingoli
21	बीड	.. 39.90	Beed
22	नांदेड	.. 31.82	Nanded
23	उस्मानाबाद	.. 22.53	Osmanabad
24	लातूर	.. 31.94	Latur
	औरंगाबाद विभाग	.. 224.31	Aurangabad Division

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.6 --contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
25	बुलढाणा	.. 34.57	Buldhana
26	अकोला	.. 29.71	Akola
27	वाशिम	.. 5.96	Washim
28	अमरावती	.. 48.38	Amravati
29	यवतमाळ	.. 44.29	Yavatmal
	अमरावती विभाग	.. 162.91	Amravati Division
30	वर्धा	.. 19.88	Wardha
31	नागपूर	.. 106.37	Nagpur
32	भंडारा	.. 19.94	Bhandara
33	गोंदिया	.. 12.39	Gondiya
34	चंद्रपूर	.. 52.93	Chandrapur
35	गडचिरोली	.. 19.03	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	.. 230.54	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग	.. 393.45	Vidarbha Division
	महाराष्ट्र राज्य	.. 2,077.83	Maharashtra State
	केंद्र सरकारी	.. 305.72	Central Government
	राज्य सरकारी	.. 530.71	State Government
	निम केंद्र सरकारी	.. 391.59	Quasi Central Government
	निम राज्य सरकारी	.. 215.26	Quasi State Government
	स्थानिक संस्था	.. 634.51	Local Bodies

आधार - रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source- Directorate of Employment and Self-Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

23. रोजगार/EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.7

दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियमाखाली नोंदलेल्या संस्थांतील रोजगार

EMPLOYMENT UNDER SHOPS AND COMMERCIAL ESTABLISHMENT ACT

अनुक्रमांक Serial No.	व्यापारी संस्थांचे प्रकार (2)	माहिती/Particulars		Type of Establishment (2)
		2009 (3)	2010 (4)	
	अधिनियम लागू असलेल्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांची संख्या	241	241	No. of local bodies to which the Act is applicable
1	दुकाने			<i>Shops—</i>
	(अ) दुकानांची संख्या	3,72,042	4,00,219	(a) Establishments
	(ब) त्यांतील कामगारांची संख्या	8,34,591	9,05,265	(b) Persons employed
2	व्यापारी संस्था			<i>Commercial Establishments—</i>
	(अ) संस्थांची संख्या	4,09,717	4,56,199	(a) Establishments
	(ब) त्यांतील कामगारांची संख्या	22,80,118	25,44,629	(b) Persons employed
3	हॉटेल इत्यादी			<i>Hotels etc—</i>
	(अ) संस्थांची संख्या	71,073	73,640	(a) Establishments
	(ब) त्यांतील कामगारांची संख्या	3,23,877	3,42,044	(b) Persons employed
4	चित्रपटगृहे			<i>Theatres—</i>
	(अ) संस्थांची संख्या	1,855	1,852	(a) Establishments
	(ब) त्यांतील कामगारांची संख्या	12,785	13,172	(b) Persons employed
	एकूण			Total
	(अ) संस्थांची संख्या	24,63,683	26,58,796	(a) Establishments
	(ब) त्यांतील कामगारांची संख्या	34,51,371	38,05,110	(b) Persons employed
	(क) कामगार नसलेल्या संस्थांची संख्या	16,08,996	17,26,886	(c) Establishments having no employees

टीप - वरील माहिती १९४८ च्या दुकान व व्यापारी संस्था कायद्याखाली (दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, १९४८) नोंदलेल्या संस्थासंबंधीची आहे.

Note—The above information relates to the establishments registered under the Shops and Establishments Act, 1948

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Office of the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

23. रोजगार/ EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.8

महाराष्ट्र राज्यात महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेखाली
घेण्यात आलेली प्रकारानुसार कामे व त्यांवरील खर्च

CATEGORYWISE NUMBER OF WORKS AND EXPENDITURE INCURRED THEREON
UNDER THE MAHARMA GANDHI NATIONAL RURAL EMPLOYMENT
GUARANTEE SCHEME IN MAHARASHTRA STATE
2009-10

(₹ लाखत/₹ in lakh)

कामाचा प्रकार	पूर्ण झालेल्या कामांची संख्या Number of completed works	वर्षात झालेला खर्च Expenditure incurred during the year	Category of work
(1)	(2)	(3)	(1)
(1) ग्रामीण बारमाही जोड रस्ते	356	1,352.42	Rural Connectivity
(2) पूरनियंत्रण व पूर संरक्षण	346	239.40	Flood Control and Protection
(3) जलसंधारण व जलसंवर्धन / जलभरणा	7,305	7,038.25	Water Conservation and Water Harvesting
(4) दुष्काळ प्रतिबंधक काम	602	606.26	Drought Proofing
(5) लघु व सूक्ष्म जलसिंचन	40	47.81	Micro Irrigation Works
(6) अनुसूचित जाती/जमाती व नवीन भूधारकांना सिंचन सुविधा	611	680.29	Provision of Irrigation facility to SC/ST Land Owners
(7) पारंपारिक जलस्रोतांचे नुतनीकरण	552	836.83	Renovation of Traditional Water Bodies
(8) भूविकास/शेतीविकास	801	1,001.86	Land Development
(9) केंद्र शासनाने अधिसूचित केलेली मान्यताप्राप्त इतर कामे	0	0.00	Any other activity approved by MRD
एकूण . .	10,613	11,803.12	Total

आधार - नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source— Planning Department, Government of Maharashtra, Mumbai

24. छापखाने व प्रकाशने /PRESSES AND PUBLICATIONS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 24.1

छापखाने, वर्तमानपत्रे, पुस्तके आणि नियतकालिके

PRINTING PRESSES, NEWSPAPERS, BOOKS AND PERIODICALS 2010

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	तपशील Particulars (3)	Item (2)
1	छापखान्यांची संख्या	... 1,519	Number of printing presses
2	वर्तमानपत्रे	... 2,596	Newspapers—
	(अ) दैनिके	... 647	(a) Dailies
	(ब) साप्ताहिके (आठवडयातून दोनदा व तीनदा निघणारी धरून)	... 1,525	(b) Weeklies (including bi-weeklies and tri-weeklies)
	(क) पाक्षिके	... 63	(c) Fortnightlies
	(ड) मासिके (द्वैमासिके धरून)	... 296	(d) Monthlies (including bi-monthlies).
	(इ) त्रैमासिके (चौमासिके धरून)	... 61	(e) Quarterlies (including four monthlies)
	(फ) वार्षिके (षण्मासिके धरून)	... 04	(f) Annuals (including six monthlies)
3	पुस्तके	... 731	Books

टीप - आकडे अस्थायी आहेत.

Note—Figures are provisional.

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source—Examiner of Books and Publications, Government of Maharashtra,
Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 25.1

25. वार्षिक योजना

तक्ता क्रमांक

महाराष्ट्राची दहावी पंचवार्षिक योजना-वर्षनिहाय व

TENTH FIVE YEAR PLAN—YEARWISE AND

अनु क्रमांक Serial No.	विकासाचे शीर्ष / उप-शीर्ष	मान्य नियत व्यय दहावी पंचवार्षिक योजना (२००२-२००७)	वार्षिक योजना २००७-०८ Annual Plan 2007-08	
		Approved outlay X th Five Year Plan (2002-2007)	मान्य नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	कृषी व संलग्न सेवा	2,698.62	775.82	1,370.61
2	ग्राम विकास	6,919.72	1519.15	919.29
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	373.22	68.42	193.33
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	6,991.91	4144.16	5,131.40
5	विद्युत विकास	7,329.41	1930.55	1,398.20
6	उद्योग व खनिजे	716.56	110.79	209.34
7	वाहतूक व दळणवळण	3,417.21	1994.05	1,761.25
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	55.25	16.50	10.54
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	2,599.51	555.82	490.43
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	15,023.45	7914.36	7,583.41
11	सामान्य सेवा	440.58	227.6	354.42
12	इतर कार्यक्रम	20,066.56	992.78	0.00
एकूण		66,632.00	20250.00	19,422.22

आधार - नियोजन विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

ANNUAL PLANS

TABLE No. 25.1

उप-क्षेत्र निहाय नियत व्यय आणि खर्च

SUB-SECTORWISE OUTLAY AND EXPENDITURE OF MAHARASHTRA

(₹ कोटीत/₹ crore)

वार्षिक योजना २००८-०९ Annual Plan 2008-09		वार्षिक योजना २००९-१० Annual Plan 2009-10		Head/ Sub-head of Development
मान्य नियत व्यय Approved Outlay (6)	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expen- diture (7)	मान्य नियत व्यय Approved Outlay (8)	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expen- diture (9)	
1,915.74	1,410.51	2,382.50	2,001.38	Agriculture and allied services
874.31	954.88	1,366.69	783.94	Rural development
206.12	183.50	1,020.35	164.31	Special area develop- ment programme
6,780.48	6,729.46	8,023.00	7,183.11	Irrigation and flood contro
2,135.36	1,328.05	2,456.28	2,279.38	Power development
325.40	273.92	158.01	156.14	Industry and minerals
2,314.11	2,437.49	4,277.19	3,907.90	Transport and communications
19.00	4.59	36.20	10.73	Science, technology & enviroment
423.06	212.31	512.60	566.53	General economic services
9,477.33	8,796.28	13,258.76	10,267.83	Social and commu- nity services
529.04	529.99	867.39	409.34	General services
0.05	0.00	0.00	0.00	Other progrommes
25,000.00	22,860.97	34,358.96	27,730.59	Total

Source — Planning Department, Government of Maharashtra, Mumbai

26. राज्य वित्त/STATE FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.1

राज्याची महसुली जमा/REVENUE RECEIPTS OF THE STATE

(₹ कोटीत/₹ crore)

महसुलाची शीर्ष	प्रत्यक्ष Actuals 2008-09	सुधारित Revised Estimates 2009-10	अंदाज Budget Estimates 2010-11	अर्थसंकल्प Heads of Revenue
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(I) कर महसूल -				(I) Tax Revenue—
(ए) उत्पन्न व खर्च				(a) Taxes on Income
यांवरील कर -				and Expenditure -
0020 निगम कर	2628.81	3043.42	4538.12	Corporation Tax
0021 निगम करांव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	1650.77	1712.86	2017.92	Taxes on Income other than Corporation Tax
0022 कृषि उत्पन्नावरील कर	0.00	0.00	0.00	Taxes on Agricultural Income
0028 उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर	1561.22	1516.92	1608.14	Other Taxes on Income and Expenditure
एकूण (ए)	5840.80	6273.20	8164.18	Total—(a)
(बी) मालमत्ता व भांडवली				(b) Taxes on Property and
व्यवहार यांवरील कर -				Capital Transactions -
0029 जमीन महसूल	546.22	827.48	1647.74	Land Revenue
0030 मुद्रांक व नोंदणी फी	8287.63	9324.22	10478.86	Stamps and Registration Fees
0031 संपदा शुल्क	0.00	0.00	0.00	Estate Duty
0032 संपत्ती कर	2.10	3.06	9.91	Taxes on Wealth
0035 शेत जमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्तेवरील कर	0.00	0.00	0.00	Taxes on Immovable Property other than Agricultural Land
एकूण (बी)	8835.95	10154.76	12136.51	Total—(b)
(सी) विक्रेय वस्तू व सेवा				(c) Taxes on Commodities
यांवरील कर -				and Services -
0037 शुल्क	1532.51	1501.48	1758.62	Customs
0038 संघ उत्पादन शुल्क	1336.97	982.67	1432.34	Union Excise Duties
0039 राज्य उत्पादन शुल्क	4433.76	5100.00	5800.00	State Excise Duties
0040 विक्रीकर	30680.53	31688.28	35986.18	Sales Tax

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
0041 वाहनांवरील कर	2220.22	2600.00	2860.00	Taxes on Vehicles
0042 माल व उतारू यांवरील कर	891.95	669.01	738.57	Taxes on Goods and Passengers
0043 विजेवरील कर व शुल्क	2394.86	3021.16	3800.00	Taxes and Duties on Electricity
0044 सेवा कर	866.14	1005.08	1126.33	Service Tax
0045 विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	1014.66	963.72	918.81	Other Taxes and Duties on Commodities and Services
एकूण (सी)	45371.60	47531.40	54420.85	Total—(c)
एकूण (I)	60048.35	63959.36	74721.54	Total—(I)
(II) करांव्यतिरिक्त महसूल - (ए) इतर आर्थिक सेवा -				(II) Non-Tax Revenue - (a) Other Fiscal Services-
0047 इतर आर्थिक सेवा	1.52	0.00	0.00	Other Fiscal Services
एकूण (ए)	1.52	0.00	0.00	Total—(a)
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा -				(b) Interest receipts, Dividends and Profits-
0049 व्याजाच्या जमा रकमा	1016.67	1291.18	971.95	Interest Receipts
0050 लाभांश व नफा	71.16	5.70	69.11	Dividends and profits
एकूण (बी)	1087.83	1296.88	1041.06	Total—(b)
(सी) करांव्यतिरिक्त इतर महसूल -				(c) Other Non-Tax revenue-
(i) सर्वसाधारण सेवा				(i) General Services
0051 लोकसेवा आयोग	5.55	11.53	14.30	Public Service Commission
0055 पोलीस	137.27	161.82	175.25	Police
0056 तुरुंग	12.27	7.35	17.34	Jails
0057 पुरवठा व विनियोग	0.03	0.06	0.06	Supplies and disposals
0058 लेखनसामग्री व मुद्रण	20.91	25.74	27.46	Stationery and printing
0059 सार्वजनिक बांधकामे	154.77	141.13	155.95	Public works
0070 इतर प्रशासनिक सेवा	117.89	139.44	139.44	Other administrative services
0071 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा	35.13	43.14	43.14	Contributions and Recoveries towards pension and other retirement benefits

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 26.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
0075 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	3952.28	585.68	1710.65	Miscellaneous general services
एकूण (i)	4436.10	1115.89	2283.59	Total—(i)
(ii) सामाजिक सेवा -				(ii) Social Services—
0202 शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती	176.51	128.80	128.79	Education, sports, art and culture
0210 वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	131.22	217.62	226.11	Medical and public health
0211 कुटुंब कल्याण	10.83	20.69	22.57	Family welfare
0215 पाणीपुरवठा व स्वच्छता	12.75	16.20	15.39	Water supply & sanitation
0216 गृहनिर्माण	21.22	21.09	24.34	Housing
0217 नगरविकास	401.40	120.00	1205.76	Urban development
0220 माहिती व प्रसिध्दी	1.84	1.92	1.98	Information & publicity
0230 कामगार व सेवायोजन	53.75	61.21	42.43	Labour & employment
0235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	45.24	82.55	85.27	Social security & welfare
0250 इतर सामाजिक सेवा	41.10	95.43	96.46	Other social services
एकूण (ii)	895.86	765.51	1849.10	Total—(ii)
(iii) आर्थिक सेवा -				(iii) Economic Services—
0401 पीकसंवर्धन	47.20	101.12	42.41	Crop Husbandry
0403 पशुसंवर्धन	15.09	18.17	19.08	Animal Husbandry
0404 दुग्धव्यवसाय विकास	471.01	324.38	530.65	Dairy Development
0405 मत्स्यव्यवसाय	6.76	7.60	7.98	Fisheries
0406 वनीकरण व वन्यजीवन	259.76	266.94	266.95	Forestry and wild life
0407 लागवड	0.00	0.00	0.00	Plantation
0408 अन्न साठवण व वखार	10.98	6.69	6.85	Food Storage & War housing
0425 सहकार	87.78	82.52	99.88	Co-operation
0435 कृषीविषयक इतर कार्यक्रम	2.89	3.74	4.07	Other Agricultural Programmes
0506 जमीन सुधारणा	26.47	32.66	32.66	Land Reforms
0515 इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	49.19	51.10	43.66	Other Rural Development Programmes
0551 डोंगराळ प्रदेश	0.87	1.01	1.03	Hilly Areas
0700 मोठे पाटबंधारे	481.17	627.58	754.84	Major Irrigation
0701 मध्यम पाटबंधारे	150.59	197.05	198.03	Medium Irrigation

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.1—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
0801 वीज	413.28	776.40	763.05	Power
0802 पेट्रोलियम	0.03	0.00	0.00	Petroleum
0810 ऊर्जेची अपारंपारिक साधने	0.13	0.10	0.10	Non-conventional Sources of Energy
0851 ग्रामोद्योग व लघुउद्योग	4.61	1.08	1.20	Village and Small Industries
0852 उद्योग	3.86	3.53	1.01	Industries
0853 अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	1215.67	1254.57	2150.81	Non-ferrous Mining and Metallurgical Industries
0875 इतर उद्योग	0.00	0.00	0.00	Other Industries
1001 भारतीय रेल्वे	0.01	0.00	0.00	Indian Railways
1051 बंदरे व दीपगृहे	0.00	0.00	0.00	Ports and Light Houses
1454 रस्ते व पूल	11.57	16.00	3.90	Roads and Bridges
1055 मार्ग परिवहन	0.00	0.00	0.00	Road Transport
1056 अंतर्देशीय जल परिवहन	0.00	0.00	0.00	Inland Water Transport
1452 पर्यटन	0.22	0.00	0.00	Tourism
1475 इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	61.93	46.56	42.64	Other General Economic Services
एकूण (iii)	3368.62	3876.42	5042.04	Total—(iii)
एकूण (सी)	8700.58	5757.82	9174.73	Total—(c)
एकूण (II)	9789.93	7054.70	10215.79	Total—(II)
(III) सहायक अनुदाने व अंशदाने -				(III) Grants-in-aid and Contributions—
1601 केंद्र सरकारकडून सहायक अनुदाने	11432.40	17484.35	12106.57	Grant-in-aid from Central Government
1603 केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्यांचा हिस्सा	0.00	0.00	0.00	State share of Union Excise Duties
एकूण (III)	11432.40	17484.35	12106.57	Total—(III)
एकूण - महसुली जमा (I+II+III)	81270.68	88498.41	97043.90	Total— Revenue Receipts (I+II+III)

आधार - महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१०-११

Source—Maharashtra State Budget Publications, 2010-11

26. राज्य वित्त/STATE FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2

महसुली लेखावरील खर्च/EXPENDITURE ON REVENUE ACCOUNT

(₹ कोटीत/₹ crore)

खर्चाची शीर्ष	प्रत्यक्ष Actuals 2008-09	सुधारित Revised Estimates 2009-10	अंदाज Budget Estimates 2010-11	अर्थसंकल्प Heads of Expenditure
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(I) सर्वसाधारण सेवा				(I) General Services—
(अ) राज्याची अंगे -				(a) Organs of State—
2011 संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधानमंडळे	51.90	67.38	80.32	Parliament/State/ Union Territory Legislatures
2012 राष्ट्रपती/उप राष्ट्रपती/ राज्यपाल/ संघ राज्य क्षेत्रांचे प्रशासक	7.58	9.38	9.53	President/Vice-president/ Governor/Administrator of Union Territories
2013 मंत्रिपरिषद	9.16	10.53	10.79	Council of Ministers
2014 न्यायदान	486.54	720.48	837.53	Administration of Justice
2015 निवडणुका	86.05	528.43	145.10	Elections
एकूण (अ)	641.23	1336.20	1083.27	Total—(a)
(ब) आर्थिक सेवा				(b) Fiscal Services—
(i) 2020 उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली	11.06	17.79	19.65	(i) Collection of Taxes on Income and Expenditure
एकूण (i)	11.06	17.79	19.65	Total—(i)
(ii) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली				(ii) Collection of Taxes on Property and Capital Transactions—
2029 जमीन महसूल	127.09	238.51	305.56	Land Revenue
2030 मुद्रांक व नोंदणी	87.12	94.61	100.31	Stamps and Registration
एकूण (ii)	214.21	333.12	405.87	Total—(ii)
(iii) विक्रेय वस्तू सेवा यांवरील करांची वसुली -				(iii) Collection of Taxes on Commodities and Services—
2039 राज्य उत्पादन शुल्क	42.59	68.35	68.12	State Excise Duty
2040 विक्रीकर	218.20	313.05	323.33	Sales Tax
2041 वाहनांवरील कर	761.31	928.73	417.36	Taxes on Vehicles

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2 —contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
2045 विक्रेय वस्तु व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	32.56	42.32	50.21	Other Commodities & Taxes and Duties on Services
एकूण (iii)	1054.66	1353.45	859.02	Total—(iii)
(iv) इतर आर्थिक सेवा				(iv) Other Fiscal Services
2047 इतर आर्थिक सेवा	5.50	7.02	4.55	Other Fiscal Services
एकूण (iv)	5.50	7.02	4.55	Total—(iv)
एकूण (बी)	1285.43	1711.38	1289.09	Total—(b)
(सी) व्याज प्रदान व ऋणसेवा -				(c) Interest payment and servicing of debts —
2048 ऋण कमी करणे किंवा ऋणप्रतिबंधन यांसाठी विनियोजन	599.00	831.00	901.00	Appropriation for reduction or avoidance of debts
2049 व्याज प्रदान	12299.31	14111.00	15959.81	Interest payments
एकूण (सी)	12898.31	14942.00	16860.81	Total—(c)
(डी) प्रशासकीय सेवा -				(d) Administrative services—
2051 लोकसेवा आयोग	12.41	11.96	12.43	Public service commission
2052 सचिवालय सर्वसाधारण सेवा	117.29	160.51	173.44	Secretariate General Services
2053 जिल्हा प्रशासन	1748.71	2131.81	2812.02	District Administration
2054 कोषागार व लेखा प्रशासन	99.30	126.78	149.31	Treasury and Account's Administration
2055 पोलीस	3588.54	4644.84	5939.03	Police
2056 तुरुंग	100.60	128.32	132.79	Jails
2057 पुरवठा व विनियोग	0.83	1.12	1.43	Supplies and Disposals
2058 लेखनसामग्री व मुद्रण	94.61	116.87	119.63	Stationary and Printing
2059 सार्वजनिक बांधकामे	630.68	1198.62	958.40	Public Works
2070 इतर प्रशासनिक सेवा	167.29	149.36	637.90	Other Administrative Services
एकूण (डी)	6560.26	8670.19	10936.38	Total—(d)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
(इ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा -				(e) <i>Pensions and Miscellaneous General Services—</i>
2071 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	5153.01	6334.15	6664.57	Pension and Other Retirement benefits
2075 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	46.47	149.23	1206.54	Miscellaneous General Services
एकूण (इ)	5199.48	6483.38	7871.11	Total—(e)
एकूण (I)	26584.71	33143.15	38040.66	Total—(I)
(II) सामाजिक सेवा -				(II) Social Services—
(ए) शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती -				(a) <i>Education, Sports, Art and Culture</i>
2202 सर्वसाधारण शिक्षण	15565.57	22245.21	25319.14	General Education
2203 तांत्रिक शिक्षण	580.98	812.56	835.87	Technical Education
2204 क्रीडा व युवक सेवा	161.24	204.27	234.90	Sports and Youth Services
2205 कला व संस्कृती	139.02	201.68	180.21	Art and Culture
एकूण (ए)	16446.81	23463.72	26570.12	Total—(a)
(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण -				(b) <i>Health and Family Welfare—</i>
2210 वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	2757.29	3618.15	3721.50	Medical and Public Health
2211 कुटुंब कल्याण	348.17	380.77	517.47	Family Welfare
एकूण (बी)	3105.46	3998.92	4238.97	Total—(b)
(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास -				(c) <i>Water Supply, Sanitation, Housing and Urban Development—</i>
2215 पाणीपुरवठा व स्वच्छता	663.03	786.73	796.17	Water Supply and Sanitation
2216 गृहनिर्माण	1253.66	3401.08	2425.18	Housing
2217 नगरविकास	2543.54	4562.02	3808.18	Urban Development
एकूण (सी)	4460.23	8749.83	7029.53	Total—(c)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2 –Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
(डी) माहिती व ध्वनिप्रसारण				(d) Information and Broadcasting—
2220 माहिती व प्रसिध्दी	30.55	40.03	38.79	Information and Publicity
एकूण (डी)	30.55	40.03	38.79	Total—(d)
(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण-				(e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes—
2225 अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण	3200.50	4352.34	4976.85	Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes
एकूण (इ)	3200.50	4352.34	4976.85	Total—(e)
(एफ) कामगार व कामगार कल्याण -				(f) Labour and Labour Welfare—
2230 कामगार व सेवायोजन	527.59	744.60	602.31	Labour and Employment
एकूण (एफ)	527.59	744.60	602.31	Total—(f)
(जी) समाजकल्याण आणि पोषण आहार -				(g) Social Welfare and Nutrition—
2235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	1265.54	1620.93	1733.10	Social Security and Welfare
2236 पोषण आहार	872.39	1662.14	1905.09	Nutrition
2245 नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	1098.74	858.84	462.74	Relief on account of natural calamities
एकूण (जी)	3236.67	4141.91	4100.93	Total—(g)
(एच) इतर				(h) Others—
2250 इतर सामाजिक सेवा	1.82	2.11	2.27	Other Social Services
2251 सचिवालय सामाजिक सेवा	42.57	75.62	67.10	Secretariat- Social Services
एकूण (एच)	44.39	77.73	69.37	Total—(h)
एकूण (II)	31052.20	45569.08	47626.87	Total—(II)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
(III) आर्थिक सेवा				(III) Economic Services—
(ए) कृषी व संलग्न कार्यक्रम -				(a) Agriculture and Allied Services—
2401 पीक संवर्धन	1097.15	1648.43	1455.59	Crop Husbandry
2402 मृद् व जल संधारण	30.87	32.84	27.67	Soil and Water Conservatio
2403 पशुसंवर्धन	363.67	493.62	560.02	Animal Husbandry
2404 दुग्धव्यवसाय विकास	679.26	408.50	540.26	Dairy Development
2405 मत्स्यव्यवसाय	147.81	155.56	137.57	Fisheries
2406 वनीकरण व वन्यजीवन	617.83	831.38	861.20	Forestry and Wild Life
2408 अन्न, साठवण व वखार	104.19	135.02	147.05	Food, Storage & Warehousing
2415 कृषीविषयक संशोधन व शिक्षण	365.80	433.17	512.97	Agricultural Research and Education
2425 सहकार	2996.17	2425.82	499.02	Co-operation
एकूण (ए)	6402.75	6564.34	4741.35	Total—(a)
(बी) ग्रामविकास -				(b) Rural Development—
2501 ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम	221.88	287.56	136.99	Special Programmes for Rural development
2505 ग्रामीण रोजगार	886.62	1316.55	1164.67	Rural Employment
2506 जमीन सुधारणा	0.00	0.00	0.00	Land Reforms
2515 इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	871.50	1157.19	2654.55	Other Rural Development Programmes
एकूण (बी)	1980.00	2761.30	3956.21	Total—(b)
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम				(c) Special Areas Programmes—
2551 डोंगराळ प्रदेश	31.20	40.20	48.75	Hilly Areas
एकूण (सी)	31.20	40.20	48.75	Total—(c)
(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण -				(d) Irrigation and Flood Control—
2701 मोठे व मध्यम पाटबंधारे	1432.02	1532.57	1634.36	Major and Medium Irrigation
2702 लहान पाटबंधारे	485.44	673.34	598.06	Minor Irrigation
2705 लाभक्षेत्र विकास	13.71	18.15	20.48	Command Areas Development
2711 पूर नियंत्रण व जलनिःसारण	8.09	9.80	10.87	Flood Control and Drainage
एकूण (डी)	1939.26	2233.86	2263.77	Total—(d)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
(इ) ऊर्जा				(e) Energy—
2801 वीज	2784.21	4238.35	2618.07	Power
2810 ऊर्जेची अपारंपारिक साधने	23.39	19.29	37.84	Non-conventional Sources of Energy
एकूण (इ)	2807.60	4257.64	2655.91	Total—(e)
(एफ) उद्योग व खनिज -				(f) Industry and Minerals—
2851 ग्रामोद्योग व लघुउद्योग	72.01	88.06	90.22	Village and Small Industries
2852 उद्योग	510.62	813.15	467.07	Industries
2853 अलोहयुक्त खाणकाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	99.97	104.40	105.32	Non-ferrous Mining and Metallurgical Industries
एकूण (एफ)	682.60	1005.61	662.61	Total—(f)
(जी) वाहतूक				(g) Transport —
3001 भारतीय रेल्वे-धोरणनिश्चिती, संचालन संशोधन व इतर संकीर्ण संघटना	25.04	31.73	81.32	Indian Railways-Policy formulation Direction, Research and Miscellaneous Organisation
3051 बंदरे व दीपगृहे	8.19	76.01	32.70	Ports and Light Houses
3053 नागरी विमान चालन	92.22	211.77	50.79	Civil Aviation
3054 मार्ग व पूल	2560.60	3268.15	2500.93	Roads and Bridges
3055 मार्ग परिवहन	0.03	0.10	0.10	Road Transport
अंतर्देशीय जल परिवहन	4.92	3.22	2.49	Inland Water Transport
एकूण (जी)	2691.00	3590.98	2668.33	Total—(g)
(आय) विज्ञान, तंत्रशास्त्र व पर्यावरण -				(i) Science, Technology and Environment —
3402 अवकाश संशोधन	0.34	0.65	0.55	Space Research
3425 इतर वैज्ञानिक संशोधन	2.50	4.98	5.00	Other Scientific Research
3435 पारिस्थितीकी व पर्यावरण	39.15	67.10	63.06	Ecology and Environment
एकूण (आय)	41.99	72.73	68.61	Total—(i)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.2—contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा -				(j) General Economic Services—
3451 सचिवालय आर्थिक सेवा	81.66	335.13	883.97	Secretariat-Economic Services
3452 पर्यटन	120.81	453.85	318.90	Tourism
3454 जनगणना, सर्वेक्षण व सांख्यिकी	16.37	25.96	34.25	Census, Survey and Statistics
3456 नागरी पुरवठा	0.06	0.00	0.00	Civil Supplies
3475 इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	17.94	24.65	24.51	Other General Economic Services
एकूण (जे)	236.84	839.59	1261.63	Total—(j)
एकूण (III)	16813.24	21366.25	18327.17	Total—(III)
(IV) सहायक अनुदाने व अंशदाने -				(IV) Grants-in-aid and Contributions—
3604 स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसानभरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे	1133.78	1150.06	703.71	Compensation and Assignments to Local Bodies and Panchayati Raj Institutions
3606 साहाय्यकारी साहित्य व साधनसामग्री	109.99	0.00	0.00	Aid Materials and Equipments
एकूण (IV)	1243.77	1150.06	703.71	Total—(IV)
एकूण - महसुली लेख्यावरील खर्च	75693.92	101228.54	104698.41	Total—Expenditure on Revenue Account

आधार — महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१०-११

26. राज्य वित्त/STATE FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.3

राज्याच्या अर्थसंकल्पाचे पृथःकरण /ANALYSIS OF STATE GOVERNMENT BUDGET

(₹ कोटीत/₹ crore)

बाब	प्रत्यक्ष Actuals 2008-09	सुधारित Revised Estimates 2009-10	अंदाज Budget Estimates 2010-11	अर्थसंकल्प Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(1)
एक - महसुली लेखाशीर्षाखालील जमा -				I - Receipts on Revenue Account—
(अ) कर महसूल	60048.35	63959.36	74721.55	(a) Tax Revenue
(ब) करंव्यतिरिक्त महसूल	21222.34	24539.05	22322.36	(b) Non-Tax Revenue
एकूण (एक)	81270.69	88498.41	97043.91	Total—(I)
दोन - भांडवली लेखावरील जमा	14923.11	30547.51	24507.30	II - Receipts on Capital Account
एकूण जमा (एक+दोन)	96193.80	119045.92	121551.21	Total Receipts (I + II)
तीन - महसुली लेखाशीर्षा खालील खर्च -				III - Expenditure on Revenue Account—
(अ) विकास खर्च	49109.21	68085.40	66657.75	(a) Development Expenditure
(ब) विकासेतर खर्च (i+ii)	26584.71	33143.14	38040.66	(b) Non-Development Expenditure (i+ii)
(i) सर्वसाधारण सेवा	13686.40	18201.15	21179.85	(i) General Services
(ii) ऋण सेवा	12898.31	14942.00	16860.81	(ii) Debt Services
एकूण (तीन)	75693.92	101228.54	104698.41	Total—(III)
चार - भांडवली खर्च				IV - Capital Expenditure—
(अ) महसुली लेखा बाहेरील भांडवली खर्च	18873.20	17126.41	16280.52	(a) Capital Expenditure outside Revenue Account
(ब) कर्ज व ऋण विभागावरील खर्च	5405.11	6278.26	8520.95	(b) Disbursements on Loans and Debt Section
एकूण (चार)	24278.31	23404.67	24801.47	Total—(IV)
एकूण खर्च (तीन+चार)	99972.23	124633.21	129499.88	Total expenditure (III+IV)

आधार — महाराष्ट्र राज्याची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१०-११

Source — Maharashtra State Budget Publications, 2010-11

27. राज्य उत्पन्न/STATE INCOME

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.1

चालू आणि स्थिर किमतीनुसार निव्वळ राज्य उत्पन्न

NET STATE INCOME AT CURRENT AND CONSTANT PRICES

विभाग	राज्य उत्पन्न/State income				Sector
	2008-09		2009-10*		
	चालू किमती नुसार At current prices	(२००४-०५) च्या स्थिर किमतीनुसार At constant prices (2004-05)	चालू किमती नुसार At current prices	(२००४-०५) च्या स्थिर किमतीनुसार At constant prices (2004-05)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)
I. उत्पन्न (₹ कोटी)					Income (₹ crore)
(1) कृषि, वन उद्योग मत्स्योद्योग आणि खाणी	75,458	52,949	89,763	53,475	Agriculture, forestry, fisheries, mining & quarrying
(2) कारखाने, बांधकाम, वीज, गॅस आणि पाणी पुरवठा	1,92,938	1,51,011	2,20,985	1,64,788	Manufacturing, construction, electricity, gas & water supply
(3) रेल्वे, परिवहन, साठवण व दळणवळण, व्यापार, हॉटेल व उपाहारगृहे	1,56,840	1,25,991	1,86,259	1,50,512	Railway, transport, storage & commu- nication, trade, hotels and restaurants
(4) बँका व विमा उद्योग, स्थावर मालमत्ता व राहत्या घराची मालकी, व्यावसायिक सेवा, सार्वजनिक प्रशासन आणि इतर सेवा	2,52,546	2,16,583	2,90,754	2,29,681	Banking & insur- ance, real estate and ownership of dwellings, business services, public administration & other services
एकूण	6,77,782	5,46,534	7,87,761	5,98,456	Total
II. दरडोई राज्य उत्पन्न (₹)	62,234	50,183	71,300	54,166	Per capita State Income (₹)

* अस्थायी/Provisional

आधार — अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source— Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.1

नियंत्रित बाजारपेठा /REGULATED MARKETS

अनुक्रमांक जिल्हा		नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या		District
Serial	No.	No. of regulated markets		
(1)	(2)	2009	2010	(2)
1	बृहन्मुंबई ...	1	1	Brihan Mumbai
3	ठाणे ...	8	8	Thane
4	रायगड	9	9	Raigad
5	रत्नागिरी ...	1	1	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ...	1	1	Sindhudurg
	कोकण विभाग ...	20	20	Konkan Division
7	नाशिक ...	15	15	Nashik
8	धुळे ...	4	4	Dhule
9	नंदुरबार ...	6	6	Nandurbar
10	जळगाव ...	12	12	Jalgaon
11	अहमदनगर ...	14	14	Ahmednagar
	नाशिक विभाग ...	51	51	Nashik Division
12	पुणे ...	12	12	Pune
13	सातारा ...	10	10	Satara
14	सांगली ...	7	7	Sangli
15	सोलापूर ...	11	11	Solapur
16	कोल्हापूर ...	4	4	Kolhapur
	पुणे विभाग ...	44	44	Pune Division
	उर्वरित महाराष्ट्र ...	115	115	Rest of Maharashtra

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.1-- Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
17	ओरंगाबाद ...	10	10	Aurangabad
18	जालना ...	8	8	Jalna
19	परभणी ...	10	10	Parbhani
20	हिंगोली ...	6	6	Hingoli
21	बीड ...	10	10	Beed
22	नांदेड ...	19	19	Nanded
23	उस्मानाबाद ...	9	9	Osmanabad
24	लातूर ...	11	11	Latur
	ओरंगाबाद विभाग ...	83	83	Aurangabad Division
25	बुलढाणा ...	13	13	Buldhana
26	अकोला ...	7	7	Akola
27	वाशिम ...	6	6	Washim
28	अमरावती ...	12	12	Amravati
29	यवतमाळ ...	17	17	Yavatmal
	अमरावती विभाग ...	55	55	Amravati Division
30	वर्धा ...	7	7	Wardha
31	नागपूर ...	12	12	Nagpur
32	भंडारा ...	5	5	Bhandara
33	गोंदिया ...	5	5	Gondia
34	चंद्रपूर ...	13	13	Chandrapur
35	गडचिरोली ...	4	4	Gadchiroli
	नागपूर विभाग ...	46	46	Nagpur Division
	विदर्भ विभाग ...	100	101	Vidharbha Division
	महाराष्ट्र राज्य ...	299	299	Maharashtra State

आधार - महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळ, पुणे

Source— Maharashtra State Agriculture Marketing Board, Pune

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.2

महाराष्ट्रातील विम्याची माहिती /INSURANCE IN MAHARASHTRA

बाब (1)	परिमाण (2)	2008-09 (3)	2009-10 (4)	Unit (2)	Item (1)
1) आयुर्विमा					<i>Life Insurance</i>
पॉलिसी	संख्या	41,37,876	44,80,098	Number	Policies
विम्याची रक्कम	₹ कोटी	72,525.00	74,869.43	₹ crore	Sum Assured
2) साधारण विमा					<i>General Insurance</i>
भारतीय साधारण विमा मंडळ व तिच्या संलग्न कंपन्यांनी महाराष्ट्रात उतरविलेल्या विम्यांचा प्रत्यक्ष प्रिमियम	₹ कोटी	N.A.	N.A.	₹ crore	Gross direct premium written in Maharashtra by General Insurance Corporation of India and its subsidiary companies

N.A.--उपलब्ध नाही/Not Available

आधार— १) भारतीय आयुर्विमा महामंडळ

Source— 1) Life Insurance Corporation of India

२) भारतीय साधारण विमा महामंडळ

2) General Insurance Corporation of India

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.3

पर्यटन विभागाने मान्यता दिलेल्या हॉटेलांची व खोल्यांची संख्या
 NUMBER OF HOTELS AND HOTELS ROOMS APPROVED
 BY THE TOURISM DEPARTMENT
 2010

हॉटेलांचे प्रकार	हॉटेलांची संख्या No.of hotels	खोल्यांची संख्या No.of Rooms	Type of Hotels
(1)	(2)	(3)	(1)
पंचतारांकित डिलक्स	32	10417	Star Deluxe
पंच तारांकित	30	3626	5 Star
चार तारांकित	27	2210	4 Star
तीन तारांकित	55	3009	3 Star
दोन तारांकित	38	1274	2 Star
एक तारांकित	8	249	1 Star
एकूण	190	20,785	

आधार — भारत पर्यटक सांख्यिकी ,भारत सरकार,नवी दिल्ली

Source— India Tourism Statistics, Government of India, New Delhi

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.4

हवाईमार्गे मुंबईस उतरणारे परदेशी पर्यटक

FOREIGN TOURISTS DISEMBARKING AT MUMBAI BY AIR

अनुक्रमांक		परदेशी पर्यटकांची संख्या		
Serial	नागरिकत्वाचा	No. of foreign tourists		Country of
No	देश	2009	2010	Nationality
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	उत्तर अमेरिका	2,64,313	3,72,051	North America
2	दक्षिण व मध्य अमेरिका	12,252	24,213	South & Central America
	एकूण अमेरिका खंड	2,76,565	3,96,264	Total America
3	पश्चिम युरोप	4,04,132	5,93,366	Western Europe
4	पूर्व युरोप	24,684	28,684	Eastern Europe
	एकूण युरोप खंड	4,28,815	6,22,050	Total Europe
	एकूण आफ्रिका खंड	81,776	1,16,784	Total Africa
5	पश्चिम आशिया	85,472	1,08,952	West Asia
6	दक्षिण आशिया	37,340	71,226	South Asia
7	दक्षिण पूर्व आशिया	50,532	70,686	South-East Asia
8	पूर्व आशिया	61,112	1,11,226	East Asia
	एकूण आशिया खंड	2,34,456	3,62,090	Total Asia
	एकूण ऑस्ट्रेलिया खंड	68,193	64,765	Total Australia
9	राष्ट्रीयता नसलेले	6	5,089	Stateless
10	इतर	7,464	132	Other
	एकूण	10,97,275	15,67,174	Grand Total

टीप/Note - बरील आकडे हवाईमार्गे मुंबईस उतरणा-या परदेशी पर्यटकांच्या टक्केवारीवर आधारित असल्याने बेरजा जुळतीलच असे नाही. / Totals may not add-up as the figures are derived from the percentage of Foreign Tourists Disembarking at Mumbai by Air.

आधार - भारत पर्यटक सांख्यिकी, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source —India Tourism Statistics, Government of India, New Delhi

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.5

कच्च्या कूड तेलाचे उत्पादन / PRODUCTION OF CRUDE OIL

('००० टनांत/'००० Tonnes)

वर्ष/ Year (1)				मुंबई हाय किनारा/ Off shore Mumbai High (2)
1980-81	4,985
1984-85	20,136
1990-91	21,191
1994-95	20,226
1999-00	16,727
2000-01	16,629
2001-02	16,073
2003-04	17,677
2004-05	18,164
2005-06	16,309
2006-07	17,993
2007-08	18,020
2008-09	17,801
2009-10	17,340

आधार— अर्थ व सांख्यिकी विभाग, पेट्रोलियम व नैसर्गिक वायु मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source— Economics and Statistics Division Ministry of Petroleum and Natural

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.6

नैसर्गिक वायूचे साठे, एकूण उत्पादन व वापर

RESERVES, GROSS PRODUCTION AND UTILISATION OF NATURAL GAS

वर्ष/Year	मुंबई हाय किनारा/Off shore Mumbai High		
	साठे (अब्ज घन मीटर) Reserves (Bn. Cubic Metres)	एकूण उत्पादन (दशलक्ष घनमीटर) Gross production (Million Cu. Metres)	वापर (दशलक्ष घनमीटर) Utilisation (Million Cu. Metres)
(1)	(2)	(3)	(4)
1980-81	... 329	673	307
1985-86	... 378	5,180	3,067
1990-91	... 483	14,082	10,035
1995-96	... 377	16,579	15,966
1999-00	... 368	17,775	17,058
2000-01	... 461	18,465	17,705
2001-02	... 461	18,426	17,548
2003-04	... 526	17,806	17,236
2004-05	... 302	17,313	17,235
2005-06	... 278	16,823	16,351
2006-07	... 272	16,567	16,011
2007-08	... 291	16,457	15,879
2008-09	... 295	16,733	16,023
2009-10 *	... 396 ^	17,461	16,887

* अस्थायी /Provisional ^ As on 1st April

आधार — अर्थ व सांख्यिकी विभाग, पेट्रोलियम व नैसर्गिक वायु मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source — Economics and Statistics Division, Ministry of Petroleum and Natural Gas,

28. संकीर्ण/MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.7

द्रवीकृत पेट्रोलियम वायूचे घरगुती ग्राहक / LPG DOMESTIC CUSTOMERS

(हजारत/In thousand)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	कंपनीचे नाव (2)	ग्राहकांची संख्या No. of Customers			Name of company (2)
		1st April 2008 (3)	1st April 2009 (4)	1st April 2010 (5)	
		1. भारतीय तेल महामंडळ मर्यादित	1,519	1,636	
2. हिंदुस्तान पेट्रोलियम महामंडळ मर्यादित	5,644	5,960	6,288	Hindustan Petroleum Corporation Limited	
3. भारत पेट्रोलियम महामंडळ मर्यादित	6,008	6,295	6,606	Bharat Petroleum Corporation Limited	
	एकूण	13,171	13,891	14,652	Total

आधार — अर्थ व सांख्यिकी विभाग, पेट्रोलियम व नैसर्गिक वायु मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली
Source— Economics and Statistics Division, Ministry of Petroleum and Natural Gas,
 Government of India, New Delhi

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 29.1

29. निवडक निर्देशकांचा कल

तक्ता क्रमांक/

शेती/

(क्षेत्राचे आकडे हजार हेक्टर व उत्पादनाचे आकडे हजार मे. टनात आहेत/

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गावपत्रकानुसार)	.. 30,758	30,766	30,758	30,758
2	निव्वळ पेरणी क्षेत्र	.. 17,878	17,668	18,299	18,565
3	पिकांखालील स्थूल क्षेत्र	.. 18,823	18,737	19,642	21,859
4	स्थूल सिंचित क्षेत्र	.. 1,220	1,570	2,415	3,319
5	मुख्य पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन				
	(अ) तांदूळ	..			
	(१) क्षेत्र	.. 1,300	1,352	1,459	1,597
	(२) उत्पादन	.. 1,369	1,662	2,315	2,345
	(ब) गहू	..			
	(१) क्षेत्र	.. 907	812	1,063	867
	(२) उत्पादन	.. 401	440	886	909
	(क) ज्वारी	..			
	(१) क्षेत्र	.. 6,284	5,703	6,469	6,300
	(२) उत्पादन	.. 4,224	1,557	4,409	5,929
	(ड) बाजरी	..			
	(१) क्षेत्र	.. 1,635	2,039	1,534	1,940
	(२) उत्पादन	.. 489	824	697	1,115

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.1

AGRICULTURE

Area in thousand hectares and production in thousand M. tonnes)

2000-01	2005-06	2007-08	2008-09*	2009-10 *	Item
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
30,758	30,758	30,758	30,758	30,758	Total geographical area (according to village papers)
17,636	17,473	17,473	17,422	17,401	Net area sown
22,255	22,556	22,655	22,454	22,612	Gross cropped area
3,647	3,810	4,037	3,970	4,050	Gross irrigated area
Area and production of principal crops—					
<i>(a) Rice—</i>					
1,512	1,515	1,535	1,522	1,471	<i>(i) Area</i>
1,930	2,694	2,913	2,288	2,184	<i>(ii) Production</i>
<i>(b) Wheat—</i>					
754	933	1,253	1,022	1,081	<i>(i) Area</i>
948	1,300	2,371	1,516	1,740	<i>(ii) Production</i>
<i>(c) Jowar—</i>					
5,094	4,740	4,147	4,071	4,176	<i>(i) Area</i>
3,988	3,713	4,003	3,352	3,565	<i>(ii) Production</i>
<i>(d) Bajri—</i>					
1,800	1,434	1,283	865	1,034	<i>(i) Area</i>
1,087	932	1,127	662	766	<i>(ii) Production</i>

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
मुख्य पिकांखालील क्षेत्र व त्याचे						
उत्पादन - पुढे चालू						
(ई) सर्व तृणधान्ये						
(इतर तृणधान्ये धरून)						
(१)	क्षेत्र	..	10,606	10,320	10,976	11,136
(२)	उत्पादन	..	6,755	4,737	8,647	10,740
(फ) सर्व कडधान्ये						
(१)	क्षेत्र	..	2,349	2,566	2,715	8,257
(२)	उत्पादन	..	989	677	825	1,441
(ग) ऊस						
(१)	क्षेत्र	..	155	204	319	536
(२)	उत्पादन (कांड्यांत)	..	10,404	14,433	23,706	38,154
(प) कापूस						
(१)	क्षेत्र	..	2,500	2,750	2,550	2,721
(२)	उत्पादन(रूई)	..	288	82	208	319
(छ) भुईमूग						
(१)	क्षेत्र	..	1,083	904	695	864
(२)	उत्पादन	..	800	586	451	979
(ज) तंबाखू						
(१)	क्षेत्र	..	25	12	12	8
(२)	उत्पादन	..	12	5	8	8
शेती उत्पादनाचे निर्देशांक						
(पाया:त्रैवार्षिक सरासरी १९७९-८२=१००)						
(१)	अन्नधान्ये	..	N.A.	N.A.	N.A.	120.4
(२)	अन्नधान्येतर	..	N.A.	N.A.	N.A.	154.5
(३)	सर्व पिके	..	N.A.	N.A.	N.A.	136.5

TABLE No. 29.1 —*contd.*

(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
					Area and Production of Principal Crops— <i>Contd.</i>
					(e) All cereals (including other cereals)
9,824	9,303	9,150	8,320	8,735	(i) Area
8,367	9,777	12,460	9,523	10,215	(ii) Production
					(f) All pulses—
3,436	3,432	4,057	3,093	3,375	(i) Area
1,955	2,005	3,024	1,654	2,372	(ii) Production
					(g) Sugarcane—
526	501	1,093	768	756	(i) Area
26,982	38,814	88,437	60,648	64,159	(ii) Production (Cane)
					(h) Cotton—
2,762	2,875	3,195	3,146	3,392	(i) Area
308	3,160	7,015	4,729	5,111	(ii) Production (lint)
					(i) Groundnut—
390	442	404	317	322	(i) Area
453	440	472	352	365	(ii) Production
					(j) Tobacco—
6	6	6	5	N.A.	(i) Area
7	6	7	7	N.A.	(ii) Production
					Index numbers of agricultural production (Base: Triennial Average 1979-82=100)
109.9	125.3	170.1	116.4	137.5	(i) Foodgrains
115.7	146.7	305.1	212.4	218.4	(ii) Non-foodgrains
112.7	135.4	234.0	161.9	175.8	(iii) All commodities

* अस्थायी/Provisional

N.A.—उपलब्ध नाही/Not Available

29. निवडक निर्देशकांचा कल/
तक्ता क्रमांक/
पशुधन व कुक्कुट/

अनुक्रमांक		1961	1966	1972	1978	1982
Serial No.	प्रकार					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	गाई-बैल					
	तीन वर्षावरील बैल ..	6,490	6,550	6,206	6,329	6,687
	तीन वर्षावरील गाई ..	4,644	4,534	4,587	4,781	5,247
	वासरे ..	4,194	3,645	3,912	4,108	4,228
	एकूण - गाई-बैल ..	15,328	14,729	14,705	15,218	16,162
2	म्हशी- रेडे					
	तीन वर्षावरील रेडे ..	353	340	308	325	351
	तीन वर्षावरील म्हशी ..	1,639	1,135	1,871	2,148	2,307
	रेडके ..	1,095	967	1,122	1,425	1,313
	एकूण - म्हशी-रेडे ..	3,087	3,042	3,301	3,899	3,972
3	मेंढरे ..	2,093	2,205	2,128	2,636	2,671
4	शेळया ..	5,181	5,121	5,911	7,563	7,705
5	घोडे, शिंगरे ..	105	101	58	48	49
6	इतर जनावरे ..	360	352	317	326	340
	एकूण - जनावरे ..	26,048	25,449	26,361	29,642	30,919
7	कोंबडया, बदके वगैरे ..	10,577	9,902	12,217	18,751	19,844

* अस्थायी /Provisional

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.2

LIVESTOCK AND POULTRY

(हजारत/In thousand)

1987	1992	1997	2003	2007*	Category
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
Cattle--					
6,690	6,955	6,989	6,522	6,326	Males over 3 years
5,739	5,847	5,886	5,324	5,384	Females over 3 years
4,555	4,639	5,196	4,891	4,473	Young stock
16,983	17,441	18,071	16,737	16,183	Total Cattle
Buffaloes--					
356	337	315	316	283	Males over 3 years
2,816	3,224	3,609	3,548	3,584	Females over years
1,583	1,887	2,149	2,220	2,205	Young stock
4,755	5,447	6,073	6,084	6,072	Total buffaloes
2,873	3,074	3,368	3,175	2,910	Sheep
9,195	9,941	11,434	10,449	10,391	Goats
43	40	42	123	38	Horses and ponies
447	449	650	515	373	Other livestock
34,255	36,393	39,638	37,084	35,967	Total livestock
24,839	32,187	35,392	34,596	64,756 +	Poultry

+ कुक्कुटपालनातील धरून / includes poultry from

29. निवडक निर्देशकांचा कल/

तक्ता क्रमांक/

उद्योग आणि खाणकाम/

अनुक्रमांक		1960	1970	1980	1990	2000
Serial No.	बाब	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	चालू कारखान्यांची संख्या	8,010	9,803	15,170	23,410	29,562
2	कामगारांची दैनिक सरासरी उपस्थिती (हजारात)	746	952	1,177	1,163	1,231
3 खनिज उत्पादन -						
(१)	कोळसा (हजार मे. टन)	788	1,771	5,300	16,030	27,698
(२)	कच्चे मँगनीज (हजार मे. टन)	187	216	223	262	353

तक्ता क्रमांक/

वीज/

अनुक्रमांक		1960-61	1970-71	1980-81	1990-91
Serial No.	बाब	(3)	(4)	(5)	(6)
1	स्थापित क्षमता (मेगावॉट)	759	1,901	4,088	8,686
2	विजेची निर्मिती (दशलक्ष युनिटस्)	3,268	7,925	17,864	36,430
3	विजेचा वापर (दशलक्ष युनिटस्)				
	(अ) एकूण	2,720	7,650	14,034	29,971
	(ब) उद्योगांकरिता	1,853	5,312	8,130	14,706
4	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाकडून विद्युतीकरण केलेल्या शहरांची व खेड्यांची संख्या (प्रत्येक वर्षाअखेरची)	853	20,112	27,914	39,413

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.3

INDUSTRY AND MINING

2005	2006	2007	2008	2010	Item
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
30,385	30,684	30,831	32,718	34,888	Number of working factories
1,258	1,281	1,376	1,393	1,647	Average daily number of workers (In thousand)
Mineral production—					
34,529	36,119	32,548	37,663	38,613	(i) Coal (Thousand tonnes)
561	512	544	739	871	(ii) Manganese Ore (Th.tonne)

TABLE No. 29.4

ELECTRICITY

2000-01	2005-06	2008-09	2009-10	Item
(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
12,769	15,105	17,266	17,371	Installed capacity (Mega Watt)
62,317	68,865	83,008	81,345	Electricity generated (Million Units)
				Consumption (Million Units)
47,289	59,287	72,994	79,139	(a) Total
18,363	25,692	28,850	30,866	(b) Industrial
40,703	36,011	N.A.	N.A.	Towns and villages electrified by M.S. Electricity Board (as at the end of each year)

29. निवडक निर्देशकांचा कल/

तक्ता क्रमांक/

सहकार/

अनुक्रमांक					
Serial	बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91
No.					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	सहकारी संस्थांची संख्या	.. 31,565	42,603	60,747	1,04,620
2	त्यामधील सभासदांची संख्या (हजारात)	.. 4,191	8,581	14,783	26,903
3	खेळते भांडवल (₹ कोटी)	291	1,490	5,210	2,4283
4	प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी दिलेले कर्ज (₹ कोटी)	.. 43	133	250	800

टीप - वरील आकडे सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांचे मिळून आहेत (त्यात सुपरवायझिंग युनियन, विभागीय व जिल्हा बोर्ड ,विमा कंपनी इत्यादी संस्थांचा अंतर्भाव आहे)

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.5

CO-OPERATION

2000-01	2005-06	2007-08	2008-09	2009-10	Item
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1,58,016	1,92,797	2,05,753	2,12,344	2,18,320	Co-operative Societies (No)
43,022	46,232	48,428	51,729	53,970	Members (In thousand)
1,34,440	2,00,264	2,10,530	2,36,571	2,38,909	Working capital (₹ Crore)
3,734	5,417	5,828	5,286	4,384	Gross lone by primary agricultural credit societies (₹ Crore)

Note - The above figures relate to all types of Co-operative societies (including super vising unions, divisional and district boards and insurance societies, etc.)

29. निवडक निर्देशकांचा कल/

तक्ता क्रमांक/

परिवहन आणि दळणवळण/

अनुक्रमांक

Sr No.	बाब	1960	1970	1980	1990	2001
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	प्रत्येक वर्षाच्या ३१ मार्च रोजी असलेली रस्त्यांची लांबी (कि.मी.)	37,757	62,703	1,38,613	1,72,859	2,16,946
2	वापरात असलेली वाहने (प्रत्येक वर्षाच्या एक जानेवारी रोजीची)					
	(अ) मोटारी	45,328	1,08,679	2,13,700	4,04,240	9,01,278
	(ब) सर्व प्रकारची वाहने	89,127	2,57,539	7,25,352	24,30,615	66,07,054

तक्ता क्रमांक/

शिक्षण/

बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
प्राथमिक				
(१) संस्था (संख्या)	.. 34,594	44,535	51,045	57,744
(२) विद्यार्थी (हजारात)	.. 4,178	6,536	8,392	10,424
(३) शिक्षक (हजारात)	.. 113	178	222	268
माध्यमिक (उच्च माध्यमिक सह) @				
(१) संस्था (संख्या)	.. 2,468	5,313	6,119	10,519
(२) विद्यार्थी (हजारात)	.. 858	1,985	3,309	6,260
(३) शिक्षक (हजारात)	.. 35	75	114	194
उच्च (सर्व प्रकारचे) \$				
(१) संस्था (संख्या)	.. 211	547	739	1,134
(२) विद्यार्थी (हजारात)	.. 110	328	589	1,135

@ १९९४-९५ पासून कनिष्ठ महाविद्यालयांचा समावेश उच्च माध्यमिक शिक्षणामध्ये केला आहे.

\$ १९९४-९५ पासून वैद्यकीय, अभियांत्रिकी व कृषि संस्था वागळत्या आहेत.

E - अंदाजित / Estimated

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.6

TRANSPORT AND COMMUNICATION

2005 (8)	2008 (9)	2009 (10)	2010 (11)	Item (2)
2,29,302	2,35,595	2,37,668	2,40,040	Length of roads as on 31st March of each year (kilometers)
				Motor vehicles in operation (as on 1st January of each year)
12,97,632	17,73,231	19,58,859	21,14,643	(a) Motor cars
96,56,303	1,30,19,857	1,41,70,972	1,54,23,556	(b) All types of vehicles

TABLE No. 29.7

EDUCATION

2000-01 (6)	2005-06 (7)	2008-09 (E) (8)	2009-10 (E) (9)	Item (2)
				Primary
65,960	68,644	72,053	72,053	(1) Institutions (No.)
11,857	11,806	11,392	10,490	(2) Students (In thousand)
313	338	342	346	(3) Teachers (In thousand)
				Secondary (Including Higher Secondary) @
15,389	19,480	20,339	20,339	(1) Institutions (No.)
9,267	10,893	11,484	10,575	(2) Students (In thousand)
255	285	302	312	(3) Teachers (In thousand)
				Higher (All types) \$
1,528	1,654	2,618	3,243	(1) Institutions (No.)
1,086	1,094	1,382	1,708	(2) Students (In thousand)

@ From 1994-95 onwards junior colleges are included in higher secondary education.

\$ From 1994-95 Medical, Engineering and Agricultural Institutions are excluded.

29. निवडक निर्देशकांचा कल/TRENDS IN SELECTED INDICATORS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.8

अखिल भारतीय घाऊक किंमतींचे निर्देशांक

ALL-INDIA WHOLESALE PRICE INDEX NUMBERS

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष Year		प्राथमिक वस्तू Primary articles	इंधन, वीज दिवावत्ती व वंगण Fuel, power, light and lubricants	वस्तु निर्माण उत्पादने Manufactured products	सर्व वस्तू All Commo- dities (6)
(1)	(2)		(3)	(4)	(5)	(6)
(पायाभूत वर्ष/ Base year : 1993-94)						
	भार/Weight		22.03	14.23	63.75	100.00
1	1997-98	...	139.4	143.8	128.0	132.8
2	1998-99	...	156.2	148.5	133.6	140.7
3	2000-01	...	162.5	208.1	141.7	155.7
4	2003-04	...	181.5	254.6	156.4	175.9
5	2004-05	...	187.9	280.2	166.3	187.3
(पायाभूत वर्ष/ Base year : 2004-05)						
	भार /Weight		20.12	14.91	64.97	100.00
6	2005-06	...	104.3	113.6	102.3	104.4
7	2006-07	...	114.3	120.9	108.0	111.2
8	2007-08	...	123.9	121.0	113.3	116.5
9	2008-09	...	137.5	135.0	120.2	125.9
10	2009-10	...	154.9	132.1	122.4	130.4

आधार — आर्थिक सल्लागारांचे कार्यालय, वाणिज्य व उद्योग मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source — Office of the Economic Advisor, Ministry of Commerce and Industry, Government of India, New Delhi

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.9

29. निवडक निर्देशकांचा कल/

तक्ता क्रमांक/

निवडक केंद्रांमधील औद्योगिक कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक /

अनुक्रमांक				पायाभूत वर्ष/ Base year : 1982			
Sr No.	केंद्र	बाब	भार/Weight	1993-94	2000-01	2003-04	2004-05
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
केंद्रीय केंद्रे							
1	मुंबई	खाद्यपदार्थ गट	59.9	302	541	583	595
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	279	512	588	610
2	सोलापूर	खाद्यपदार्थ गट	59.9	271	451	491	509
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	269	466	509	532
3	नागपूर	खाद्यपदार्थ गट	53.1	270	439	471	484
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	273	469	507	533
4	पुणे	खाद्यपदार्थ गट	50.6	299	513	580	588
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	272	501	561	579
5	नाशिक	खाद्यपदार्थ गट	52.9	284	461	487	499
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	277	477	537	563
राज्य केंद्रे							
6	अकोला	खाद्यपदार्थ गट	62.30	270	466	505	519
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	266	459	507	523
7	कोल्हापूर	खाद्यपदार्थ गट	55.64	286	489	553	578
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	267	466	535	561
8	जळगाव	खाद्यपदार्थ गट	55.98	277	477	507	525
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	259	449	490	59
9	नांदेड	खाद्यपदार्थ गट	60.26	260	469	510	545
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	264	466	508	534
10	औरंगाबाद	खाद्यपदार्थ गट	53.65	276	483	531	554
		सर्वसाधारण निर्देशांक	100.00	258	479	542	562

@ पायाभूत वर्ष/ Base year : 1982

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.9

CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR INDUSTRIAL WORKERS AT SELECTED CENTRES

पायाभूत वर्ष/ Base year : 2001						
2005-06 (9)	2007-08 (10)	2008-09 (11)	2009-10 (12)	भार/Weight	Item (3)	Centre (2)
CENTRAL CENTERS						
115	136	151	173	48.9	Food group	Mumbai
118	136	148	163	100.0	General Index	
113	149	159	176	54.7	Food group	Solapur
115	142	151	166	100.0	General Index	
115	146	166	192	43.1	Food group	Nagpur
119	142	155	183	100.0	General Index	
120	145	160	183	39.8	Food group	Pune
119	138	150	167	100.0	General Index	
119	140	155	183	41.4	Food group	Nashik
118	132	142	165	100.0	General Index	
STATE CENTERS						
@	@					
526	629	134	156	45.88	Food group	Akola
533	620	144	161	100.0	General Index	
585	684	150	169	48.22	Food group	Kolhapur
579	659	149	164	100.0	General Index	
549	666	151	172	47.76	Food group	Jalgaon
530	617	150	167	100.0	General Index	
558	651	153	169	49.05	Food group	Nanded
546	625	154	174	100.0	General Index	
565	651	148	171	40.79	Food group	Aurangabad
582	659	150	164	100.0	General Index	

29. निवडक निर्देशकांचा कल/

तक्ता क्रमांक/

औद्योगिक स्रोतांनुसार निव्वळ राज्य उत्पन्न /

अनुक्रमांक		2004-05	2005-06	2006-07
Serial No.	बाब			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	चालू किमतीनुसार निव्वळ राज्य उत्पन्न			
	(अ) निव्वळ राज्य उत्पन्न (₹ कोटी)	3,70,023	4,37,103	5,26,910
	(ब) दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न (₹)	36,077	41,965	49,831
2	स्थिर किमतीनुसार निव्वळ राज्य उत्पन्न			
	(अ) निव्वळ राज्य उत्पन्न (₹ कोटी)	3,70,023	4,23,632	4,81,984
		(100.0)	(114.5)	(130.3)
	(ब) दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न (₹)	36,077	40,671	45,582
		(100.0)	(112.7)	(126.3)

टीप - कंसातील आकडे स्तंभ (३) शी टक्केवारी दर्शवितात.

Note - Figures in brackets show percentages to col. (3).

TRENDS IN SELECTED INDICATORS

TABLE No. 29.10

NET STATE DOMESTIC PRODUCT BY INDUSTRY OF ORIGIN

2007-08	2008-09	2009-10	Item
(6)	(7)	(8)	(2)
I Net State Domestic Product at current prices			
6,19,883	6,77,782	7,70,794	(a) Net State Domestic Product (₹ crore)
57,760	62,234	69,765	(b) Per capita NSDP (₹)
II Net State Domestic product at constant prices			
5,38,081 (145.4)	5,46,533 (147.7)	5,99,338 (162.0)	(a) Net State Domestic Product (₹ crore)
50,137 (139.0)	50,183 (139.1)	54,246 (150.4)	(b) Per capita NSDP (₹)

रुपांतर गुणके/CONVERSION FACTORS

1. लांबी/LENGTH

- 1 फूट /Foot = 30.48 सेंटीमीटर (तंतोतंत) /Centimetres(Exact)
- 1 मीटर /Metre = 1.09361 वार/Yard
- 1 वार /Yard = 0.9144 मीटर (तंतोतंत) /Metre(Exact)
- 1 किलोमीटर /Kilometre = 0.62137 मैल /Mile
- 1 मैल /Mile = 1.609344 किलोमीटर (तंतोतंत) /Kilometres (Exact)

2. क्षेत्रफळ/AREA

- 1 चौ. फूट /sq. Foot = 9.2903 चौ. डेसीमीटर /sq. Decimetres
- 1 हेक्टर /Hectare = 2.47105 एकर /Acres
- 1 एकर /Acre = 0.404686 हेक्टर /Hectare
- 1 चौ. किलोमीटर /sq. Kilometre = 0.386101 चौ.मैल /sq. Mile
- 1 चौ. मैल /sq. Mile = 2.58999 चौ. किलोमीटर /sq. Kilometres

3. वजन/WEIGHT

- 1 किलोग्रॅम /Kilogram = 2.20462 पौंड /Pounds = 1.07169 शेर /Seers
- 1 मेट्रिक टन /Metric Tonne = 0.9842 टन/Ton = 26.7923 मण /Maunds
- 1 पौंड / Pound = 0.453592 किलोग्रॅम /Kilogram
- 1 टन /Ton = 1.01605 मेट्रिक टन /Metric Tonnes

4. धारकता/CAPACITY

1 गॅलन (इंपिरियल) / Gallon (Imp.) = 4.54596 लिटर्स /Litres

1 लिटर /Litre= 0.219976 गॅलन (इंपिरियल) /Gallon (Imp.)

1 गॅलन (U.S.) /Gallon (U.S.) = 3.78533 लिटर्स /Litres = 0.83268 गॅलन (इंपिरियल)/Gallon (Imp.)

5. मेट्रिक परिमाणे/METRIC UNITS

लांबी / Length : 1 किलोमीटर /Kilometre = 1,000 मीटर /Metres

1 मीटर/Metre = 1,000 मिलीमीटर / Milimetres

क्षेत्रफळ /Area : 1 चौ.किलोमीटर /sq.Kilometre = 100 हेक्टर / Hectares

1 हेक्टर /Hectare = 10,000 चौ.मीटर /sq. Metres

वजन / Weight : 1 टन /Tonne = 1,000 किलोग्रॅम / Kilograms = 10 क्विंटल / Quintals

1 किलोग्रॅम /Kilogram = 1,000 ग्रॅम / Grams